

עֲזְרֵי מַעַם הַשֵּׁם עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

הַזֵּהָר

הַשְּׁלֹם וְהַמְּנַקֵּד
עַל חֲמֻשֶּׁה חֲמֻשֵּׁי תוֹרָה

מִהַתְנָא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשֶׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי"
בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמֹשׁ תוֹבֵב" א
חֲמֻשֶּׁה עֶשֶׂר בָּאֵב תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

כָּמָה דְּכָתִיב, (שיר השירים ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ,
 דְּבִסְטָר גְּבוּרָה. כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב וְגו', וְהָא אֲתָמֵר,
 זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא מְרִיק
 עַלֵּיהּוּ בְּרַכָּאן, וְצִיִּית צְלוֹתְהוֹן, וְעַלֵּיהּוּ כְּתִיב, (תהלים
 קב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרָעָר וְלֹא בִזָּה אֶת תְּפִלָּתָם וְגו'.
 בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
 וּמְלוֹךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרָשַׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ

וַיֹּדְבֵר יי אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. דְּבֵר אֶל אֶהֱרֹן וְאִמְרַתְּ
 אֵלָיו בְּהַעֲלוֹתָךְ אֶת הַנִּירוֹת וְגו', (במדבר ח) רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים יט) וְהוּא כִּתְּתָן יוֹצֵא מִחוּפָּתוֹ וְגו'.
 זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אֲתִרְעִי
 בְּהוֹן, וַיִּהְיֶה לְהוֹן אוֹרֵייתָא דְּקִשּׁוּט, אֵילָנָא דְּחַיִּי, דְּבִיָּה
 אֲחִיד בַּר נָשׁ (ס"א ירית) חֵיִין לְהֵאֵי עֲלֵמָא, וְחֵיִין לְעֵלְמָא

לשון הקודש

אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרָשַׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ

וַיֹּדְבֵר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. דְּבֵר אֶל אֶהֱרֹן
 וְאִמְרַתְּ אֵלָיו בְּהַעֲלוֹתָךְ אֶת הַנִּירוֹת וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים יט) וְהוּא כִּתְּתָן יוֹצֵא מִחוּפָּתוֹ
 וְגו'. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא רָצָה בָּהֶם, וְנָתַן לָהֶם תּוֹרַת אֱמֶת, עֵין
 חַיִּים, שְׁבוּ הָאָדָם אוֹחֻז (יורש) חַיִּים לְעוֹלָם הַזֶּה
 וְחַיִּים לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁכַל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל

הַקְרִיבוּ, בְּדִי שְׂוִיתְפָּרְכוּ כָּלָם. אֵילָם שְׁשִׁים,
 עֲתוּדִים שְׁשִׁים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שיר השירים ג)
 שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ, שֶׁבְּצֵד הַגְּבוּרָה. כַּף
 אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב וְגו', וְהָרִי נִתְבָּאֵר. אֲשֶׁרִי
 חֲלָקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מוֹרִיק עֲלֵיהֶם בְּרָכוֹת וּמְקַשֵּׁב לְתַפְלוּתֵיהֶם,
 וְעַלֵּיהֶם כְּתוּב (תהלים קב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרָעָר
 וְלֹא בִזָּה אֶת תְּפִלָּתָם וְגו'.
 בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם

דָּאָתִי. וְכָל מָאן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא וְאֶחִיד בָּהּ, אֵית
 לִיה חַיִּין (ס"א אֶחִיד בְּחַיִּין). וְכָל מָאן דְּשָׁבִיק מְלִי
 דְּאוֹרֵייתָא, וְאֶתְפָּרֵשׁ מְאוֹרֵייתָא, בְּאֵלוֹ מִתְפָּרֵשׁ מִחַיִּין,
 בְּגִין דְּהִיא חַיִּין, וְכָל מְלִוי חַיִּין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (מְשַׁלִּי ד) כִּי חַיִּים הֵם וְגו'. וְכְּתִיב (מְשַׁלִּי ג) רַפָּאוֹת תְּהִי
 לְשַׁרְךָ וְגו'.

תָּא חַיִּי, אֵילָנָא דְחַיִּי, אֶחִיד מְעִילָא לְתַתָּא. וְהִיא
 שְׂמִשָּׂא דְנֶהֱיר לְכָלָא, נְהוּרָא דִילִיה שְׂאִירִי
 מִרִּישָׁא, וְאֶתְפָּשֵׁט בְּנוֹפָא דְאֵילָנָא בְּאַרְח מִיֶּשֶׁר, ב'
 סְטֵרִין אֶחִידֵן בֵּית, חַד לְצָפוֹן, וְחַד לְדָרוֹם. חַד יְמִינָא,
 וְחַד שְׂמָאלָא. (וְאֵינִין) בְּשַׁעֲתָא דְשְׂמִשָּׂא נֶהֱיר בְּמָה
 דְּאֶתְמַר, מִתְּהוּא גּוֹפָא (ס"א גּוֹפָא) דְּאֵילָנָא, אֶתְקִיף
 לְדָרוּעָא דִימִינָא, וְאֶנְהִיר בְּתוֹקְפִיָּה. וּמִתוֹקְפִיָּה נֶהֱיר
 שְׂמָאלָא, וְאֶתְכַלִּיל בְּנֶהוּרִיָּה.

וְהוּא בְּחֶתֶן יוֹצֵא מִחֶפְתּוֹ, מָאן אִיהוּ חֶפְתּוֹ. דָּא

לשון הקודש

מִתְפָּרֵשׁ, וּמִתְפָּשֵׁט בְּנוֹף הָאֵילָן בְּדֶרֶךְ יֶשֶׁר.
 שְׂנֵי צַדִּדִּים אֲחוּזִים בּוֹ, אֶחָד לְצָפוֹן וְאֶחָד
 לְדָרוֹם, אֶחָד יָמִין וְאֶחָד שְׂמָאל, (וְהֵם) בְּשַׁעֲתָא
 שְׂמָאִירָה הַשְּׂמִשׁ כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאָר, מְאוֹתוֹ גּוֹף
 (גּוֹף) הָאֵילָן, מְחֻזָּק לְזָרוּעַ יָמִין וּמְאִיר בְּתַקְפוֹ,
 וּמִתְקַפּוֹ מְאִיר הַשְּׂמָאל וְנִכְלָל בְּאוֹרוֹ.
 וְהוּא בְּחֶתֶן יוֹצֵא מִחֶפְתּוֹ. מַהִי חֶפְתּוֹ? זֶהוּ

בְּתוֹרָה וְאוֹחֻז בָּהּ, יֵשׁ לוֹ חַיִּים (אוֹחֻז בְּחַיִּים). וְכָל
 מִי שְׁעוֹזֵב דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וְנִפְרָד מִתְּהוּרָה,
 כְּאֵלוֹ נִפְרָד מִתְּחַיִּים, מְשׁוּם שֶׁהִיא חַיִּים, וְכָל
 דְּבָרֵיהּ חַיִּים. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (מְשַׁלִּי ד) כִּי חַיִּים הֵם
 וְגו'. וְכְּתוּב (שם א) רַפָּאוֹת תְּהִי לְשַׁרְךָ וְגו'.
 בָּא רֵאשֶׁה, עֵץ הַחַיִּים אֲחוּז מִמַּעַלָּה לְמַטָּה.
 וְשְׂמִשׁ זֶה שְׂמָאִירָה לְכָל, אוֹרָה מִתְחִיל

אֵיהוּ (שיר השירים ג) עֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ.
 יוֹצֵא מִחֲפָתוֹ, דָּא אֵיהוּ רִישָׁא דְכָל נְחוּרָא בְּמָה דְאֵת
 אֲמִר בְּקִרָא דְאַבְתְּרִיה, מְקַצָּה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ, דָּא
 שִׁירוֹתָא דְכָלָא, דְּאֶקְרִי מְקַצָּה הַשָּׁמַיִם. וּבְדִין, נָפִיק
 בְּחֵתָן מִמֶּשׁ, בַּד נָפִיק לְאַעְרָעָא לְבִלְתִּיה, רְחִימָתָא
 דְנַפְשׁוֹ, וּפְרִישׁ דְרוּעָיו, וּמִקְבֵּל לָהּ.

בְּהֵאֵי גִוּוֹנָא וְהוּא בְּחֵתָן יוֹצֵא מִחֲפָתוֹ, אִזְלָא שְׁמִשָּׁא
 וְאַתְפְּשֵׁט לְגַבֵּי מַעְרָב, בִּיּוֹן דְּמַעְרָב אֶתְקָרִיב,
 סָטֵר צִפּוֹן אֶתְעַר לְקַבְלִיה בְּקִדְמִיתָא, וְקָרִיב לְמַעְרָב,
 וְזוּיג לִיה בְּאַתְרִיה, בְּמָה דְאַתְמַר דְּבִתִּיב, (שיר השירים ב)
 שְׁמָאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי. וּלְבַתֵּר סָטֵר דְרוֹם דְּאֵיהוּ
 יְמִינָא, דְּבִתִּיב וְיְמִינוֹ תַּחְבָּקְנִי. בְּדִין יִשִּׁישׁ בְּגִבּוֹר
 לְרוּץ אֶרֶח, לְאַנְהָרָא סִיחָרָא וְאוֹקְמוּהָ. תָּא חַיִּי,
 בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנִּירוֹת, אֵלֶיךָ בּוֹצִינִין עֲלָאִין, דְּכִלְהוּ
 נְהִירִין בְּחֵדָא מִן שְׁמִשָּׁא. (חֲסֵר כּאן).

לשון הקודש

הַשָּׁמַשׁ וּמִתְפַּשֵּׁט לְמַעְרָב. בִּיּוֹן שְׁמַעְרָב
 מִתְקָרֵב, צַד צִפּוֹן מִתְעוֹרֵר מוּלּוֹ בְּתַחֲלָה,
 וּמִתְקָרֵב לְמַעְרָב, וּמִזּוּג אוֹתוֹ בְּמִקְוָמוֹ, כְּמוֹ
 שְׁנַאֲמֵר שְׁכָתוֹב (ס) שְׁמָאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי.
 וְאַחֲרַיָּךְ צַד דְרוֹם, שְׁהוּא יְמִין, שְׁכָתוֹב
 וְיְמִינוֹ תַּחְבָּקְנִי. אִזְיִישׁ בְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶח,
 לְהֵאִיר הַלְבָּנָה, וּפְרָשׁוּהָ. בֵּא רָאה, בְּהַעֲלוֹתְךָ
 אֶת הַנִּירוֹת - אֵלֶיךָ מִנּוֹרוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שְׁכָלָן

(שיר השירים א) עֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם
 חֲתָנָתוֹ. יֵצֵא מִחֲפָתוֹ - זֶהוּ רֹאשׁ שֶׁל כָּל
 אוֹר, כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר בְּפִסּוּק שְׁלֹאֲחֵרִיו, מְקַצָּה
 הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ. זֶה רֹאשִׁית הַכָּל שְׁנִקְרָאת
 מְקַצָּה הַשָּׁמַיִם. וְאִזְיִישׁ יֵצֵא בְּחֵתָן מִמֶּשׁ,
 כְּשִׁיּוֹצֵא לְפָנָשׁ אֶת כָּלָתוֹ אֶהוּבָת נַפְשׁוֹ,
 וּפְרִישׁ זְרוּעוֹתָיו וּמִקְבֵּלָהּ.
 כְּמוֹ זֶה וְהוּא בְּחֵתָן יֵצֵא מִחֲפָתוֹ, הוֹלֵכֵת

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יִי
בְּאוֹר פָּנֶיךָ יִהְלֹכוּ. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל
תָּא חָזִי, וּבְאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא יְהִיב
לוֹן אוֹרֵייתָא קִדִּישָׁא, (דף קמ"ט ע"א) וְאוֹלִיף לוֹן אֲרַחֲזִי,
לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, וְלִמְיֹטֵר פְּקוּדֵי דְאוֹרֵייתָא, לְמִזְבֵּי
בְּהוּ לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְקָרִיב לְהוּ בְּשַׁעְתָּא דְנִפְקוּ
מִמְצָרִים, דְּהָא בְּדִין אֲפִיק לוֹן מִרְשׁוּתָא אַחְרָא,
וְסָלִיק לוֹן לְאַתְאַחְדָּא בְּשָׁמַיָהּ, וּבְדִין אֲקָרוּן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי חוֹרִין מִבְּלָא. דְּלֹא יִתְּבוּ תַּחוּת רְשׁוּתָא
אַחְרָא, וְסָלִיק לוֹן לְאַתְאַחְדָּא בְּשָׁמַיָהּ, דְּסָלִיק עַל כָּלָא,
דְּשְׁלִיט עַל עֲלָאִין וְתַתְּאִין.

וּמִגּוֹ רְחִימוּתָא דְלַהוֹן, קָרָא לוֹן (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי
יִשְׂרָאֵל, בְּגִזּוּנָא (דְּקוּדוּשָׁה) עֲלָתָהּ (וְעַל דָּא). קָטַל (ס"א)
כָּל בְּכוֹר דְלַעִילָא וְתַתָּא, וְשָׂרָא קְטִירִין וְאַפִּירִין
דְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין, בְּגִין לְאַפְקָא לוֹן, וְעָבִיד לוֹן בְּנֵי

לשון הקודש

מִרְשׁוּת אַחְרָת, וְהָעָלָם לְהַאֲחוּ בְּשָׁמוֹ, וְאִזּוּ
נִקְרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי חוֹרִין מִהַבֵּל, שְׁלֹא
יִשְׁבּוּ תַּחַת רְשׁוּת אַחְרָת, וְהָעָלָם לְהַאֲחוּ
בְּשָׁמוֹ, שְׁעוּלָה עַל הַבֵּל, שְׁשׁוּלֵט עַל עֲלִיוֹנִים
וְתַתְּוֹנִים.

וּמִתְּוֹף אֲהֻבָתָם קָרָא לָהֶם (שמות ז) בְּנֵי בְכוּרֵי
יִשְׂרָאֵל, בְּדִגְמָה (שֶׁל הַקּוּדְשָׁה) עֲלִיוֹנָהּ. (וְעַל זֶה) הָרַג
(דְּהָרַג) כָּל בְּכוֹר שְׁלַמְעֵלָה וּמִטָּה, וְהִתִּיר קְשָׁרִים

מֵאִירוֹת כְּאַחַת מִהַשְּׁמֶשׁ.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי
תְרוּעָה ה' בְּאוֹר פָּנֶיךָ יִהְלֹכוּ. הַפְּסוּק הַזֶּה
פְּרֻשְׁהוּ, אֲבָל בֹּא רְאֵה, אֲשֶׁרִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַקּוּדֹשׁ בְּרִידָא הוּא נָתַן לָהֶם תּוֹרָה הַקּוּדוּשָׁה,
וְלִמְדָם דְּרָבִיו לְהִתְדַבֵּק בּוֹ, וְלִשְׁמֹר מִצְוֹת
הַתּוֹרָה לְזִכּוֹת בָּהֶן לַעֲוֹלָם הַבָּא, וְקָרְבָם
בְּשַׁעֲה שְׁיִצְאוּ מִמְצָרִים, שֶׁהָרִי אִזּוּ הוֹצִיאָם

חֻזְרִין מִכְּלָא. וְעַל דָּא לָא בְּעָא קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא,
לָא מִלְּאָךְ, וְלֹא שָׂרָף, אֶלָּא אִיהוּ. וְעוֹד, דְּהָא אִיהוּ
יָדַע לְאַבְחָנָא וְלִמְנִידַע כְּלָא, וְלִמְשָׁרִי אֶסִירִין, וְלֹא
אֵינוֹן בְּרֻשׁוֹתָא דְשְׁלִיחָא אַחֲרָא אֶלָּא בִידֵיהָ.

תָּא חֲזִי, בְּהֵהוּא לִילִיָּא דְבְּעָא קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
לְקַטְלָא כָּל אֵינוֹן בְּכוֹרֵי כְּמָה דְּאַתְמָר,
בְּשַׁעְתָּא דְרַמְשׁ לִילִיָּא, אָתוּ מְזֻמְרִין לְזִמְרָא קַמֵּיהָ,
אָמַר לוֹן, לֹא עֵידֵן הוּא דְהָא שִׁירְתָּא אַחֲרָא,
מְזֻמְרִין בְּנִי בְּאַרְעָא.

בְּשַׁעְתָּא דְאַתְפְּלִיג לִילִיָּא, אַתְעַר רוּחַ צְפוֹן,
וְקוֹדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא כִּידִין עֶבֶד נְוִקְמִין,
וְיִשְׂרָאֵל עֶבֶדִין שִׁירְתָּא בְּקוֹל רָם, (ס"א וְיִשְׂרָאֵל מְזֻמְרִין וְאַמְרִין
הַלִּילָא בְּקוֹל רָם) וְכִידִין עֶבֶד לוֹן בְּנִי חֻזְרִין מִכְּלָא, וּמִלְּאָכִין
עֲלָא, וְכָל מְשָׁרְיִין בְּלָחוּ, חֲזוּ צִיִּיתִין לְחוֹן לְקַלִּיחוֹן

לשון הקודש

בְּשַׁעְתָּא שְׁיַרְדַּהּ הַלִּילָה, בָּאוּ מְזֻמְרִים לְזִמְרָא
לְפָנָיו. אָמַר לָהֶם, לֹא זְמַן הוּא, שְׁהָרִי שִׁירָה
אַחֲרַת מְזֻמְרִים בְּנִי בְּאַרְץ.

בְּשַׁעְתָּא שְׁנַחֲלַק הַלִּילָה הַתְּעוֹרְרָה רוּחַ צְפוֹן,
וְאִזְ עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נְקֻמָּה, וְיִשְׂרָאֵל
עוֹשִׂים שִׁירָה בְּקוֹל רָם, (וְיִשְׂרָאֵל מְזֻמְרִים וְאַמְרִים הִלֵּל

בְּקוֹל רָם) וְאִזְ עָשָׂאם בְּנִי חֻזְרִין מִכְּלָא, וּמִלְּאָכִים
עֲלִיוֹנִים וְכָל מְרַבְּבוֹתֵיהֶם הָיוּ מְקַשְׂבִּים לָהֶם

וְאַסּוּרִים שֶׁל עֲלִיוֹנִים וְתַתְּחוֹנִים כְּדִי
לְהוֹצִיאָם, וְעָשָׂאם בְּנִי חֻזְרִין מִכְּלָא. וְעַל זֶה
לֹא רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא מִלְּאָךְ וְלֹא
שָׂרָף, אֶלָּא רַק הוּא. וְעוֹד, שְׁהָרִי הוּא יָדַע
לְהַבְחִין וְלַדְעַת הַכָּל וּלְהַתִּיר אֲסוּרִים, וְאֵינוֹם
בְּרֻשׁוֹת שְׁלִיחַ אַחֲרָא, אֶלָּא בִידּוֹ.

בֹּא רָאָה, בְּאוֹתוֹ לִילָה שְׁרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַרְגַּם כָּל אוֹתָם בְּכוֹרוֹת כְּמוֹ שְׁנֵאמַר,

יִשְׂרָאֵל. בְּתֵר דְּאַתְגָּזְרוּ, רְשִׁימוּ לְבַתִּיהוֹן, מִהֵהוּא
דָּמָא, וּמִדָּמָא דְּפִסְחָא, בְּתִלַּת רְשִׁימוֹן. (שמות יב) עַל
הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת.

מֵאִי טַעְמָא. הָא אוֹקְמוּהּ בְּגִין דְּאִיהוּ רְשִׁימָא
קַדִּישָׁא, וּמִחֲבֵלָא בַּד אִיהוּ נָפִיק, וְחָמִי הֵהוּא
דָּמָא דְּהָוָה רָשִׁים עַל הֵהוּא פִתְחָא, חַיִּים עָלֵיהּ
יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְּכָתִיב וּפִסַּח יְיָ עַל הַפֶּתַח וְגו'.
הָכָא אֵית לְאַסְתַּבְּלָא, אִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי
וְקָטִיל בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, וְלֹא שְׁלִיחַ אַחֲרָא, רְשִׁימָא
דָּא דְּעַל פִּתְחָא לְמָה, וְהָא כָּלָא גְּלִי קַמִּיהּ. וְתוּ, מַהוּ
וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית, וְלֹא יִשְׁחִית מִיבְעֵי לִיהּ.

אַלָּא וְדָאִי הָכִי הוּא, דְּכָתִיב, (שמות יב) וַיִּי הִכָּה כָּל
בְּכוֹר. וַיִּי: הוּא וּבֵית דִּינֹו. וְהֵהוּא בִּי דִינָא
הָכָא אֲשֶׁתִּבַּח. (ס"א מִכָּאן דְּכָכָלָא) וּבְכָלָא בְּעִי לְאַחֲזָא
עוֹבְדָא, בְּגִין לְאַשְׁתַּזְבָּא. דְּהָא כְּגוֹזָנָא דָּא עַל גְּבִי
מִדְּבַחָא, בְּגִין דְּלֹא אֲשֶׁתִּבַּח מִחֲבֵלָא.

לשון הקודש

כָּאן יֵשׁ לְהַסְתַּבֵּל, אִם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא
וְהִרְג בְּאַרְצָן מִצְרַיִם וְלֹא שְׁלִיחַ אַחֲרָא, רָשָׁם זֶה
שְׁעַל הַפֶּתַח לְשָׁם מָה, וְהָרִי הַכֹּל גְּלוּי לְפָנָיו?
וְעוֹד, מָה זֶה וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית? וְלֹא יִשְׁחִית
צָרִיךְ לוֹ לְהִיטֵל!

אַלָּא וְדָאִי כֵּךְ זֶה, שְׁכַתוֹב (שם) וְה' הִכָּה כָּל
בְּכוֹר. וְה' - הוּא וּבֵית דִּינֹו. וְאוֹתוֹ בֵּית דִּין

לְקוֹלוֹת יִשְׂרָאֵל. אַחֲרָא שְׁנִמּוּלוֹ, רְשִׁמוּ אֵת
בְּתִיקָהּ מֵאוֹתוֹ דָּם וּמִדָּם הַפִּסַּח בְּשִׁלְשָׁה
רְשׁוּמִים: (שם יב) עַל הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת.
מָה הַטַּעַם? תְּרֵי פִרְשׁוּהָ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא רָשָׁם
קֹדֶשׁ, וְהַמִּשְׁחִית כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא וּרּוֹאֵה אוֹתוֹ
דָּם שֶׁהִיָּה רָשׁוּם עַל אוֹתוֹ פֶּתַח, חָס עַל
יִשְׂרָאֵל. וְהוּ שְׁכַתוֹב וּפִסַּח ה' עַל הַפֶּתַח וְגו'.

הָאִי בְּעוֹבְדָא, וּבִזְמָנָא דְלֹא אֶצְטְרִיךְ הָאִי, כְּגוֹן רֹאשׁ
הַשָּׁנָה, דְּאִיְהוּ יוֹמָא דְדִינָא, וּמֵאֲרִיחֹן דְּלִישָׁנָא
בִּישָׁא קִיּוּמִין עַל־יְהוּ דִּישְׂרָאֵל, בְּעֵינֵן מְלִין, צְלוֹתִין
וּבְעוֹתִין, וּבְעֵינֵן לְאַחֲזָא עוֹבְדָא (ס"א בְּרוּחָא וְנִפְשָׁא) כְּמָה
דְּאוּקִימָנָא. וְהָא אֶתְמַר, וּבְמָה. בְּשׁוּפֵר. (לְאַחֲזָא שׁוּפֵר)
לְאַתְעָרָא שׁוּפֵרָא אַחֲרָא. וְאַנֵּן מְפִיקוֹן בְּתַחֲוָא קָלָא,
רַחְמֵי וְדִינָא בְּתַדָּא, כֹּלָא בְּדָקָא יָאוּת. כְּמָה דְתַחֲוָא
שׁוּפֵר עֲלָאָה, אֶפִּיק קָלָא דְאִיְהוּ כֹלָלָא בְּתַדָּא.
וְלְאַתְעָרָא רַחְמֵי קְאֻזְלִינֵן, וְלְתַבְרָא מֵאֲרִיחֹן דְדִינָא,
דְלֹא יִשְׁלֹטוֹן בְּתַחֲוָא יוֹמָא. וְכַד רַחְמֵי מִתְעָרִין, כִּלְהוּ
בוֹצִינִין עֲלָאִין נִהְרִין מֵהָאִי גִיסָא וּמֵהָאִי גִיסָא. כְּדִין
(מְשַׁלִּי טז) בְּאוּר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.

תָּא חַיִּי, בְּשַׁעֲתָא דְכַהֲנָא (רַבָּא) אֶתְכַּוֵּן לְאַדְלָקָא
בוֹצִינִין לְתַתָּא, וְהָיָה קָרִיב קְטוּרַת בוֹסְמִין,

לשון הקודש

מוֹצִיאִים בְּאוּתוֹ קוֹל רַחֲמִים וְדִין בְּאַחֲד, הַכֹּל
כְּרָאוּי. כְּמוֹ שְׁלֹאוֹתוֹ שׁוּפֵר עֲלִיּוֹן מוֹצִיא קוֹל
שֶׁהוּא כֹלָל שֶׁל אֶחָד. וְלַעֲזוּר רַחֲמִים אָנוּ
הוֹלְכִים, וְלִשְׁבֹּר אֶת בְּעָלֵי הַדִּין שֶׁלֹא יִשְׁלֹטוּ
בַּיּוֹם הַזֶּה. וּכְשֶׁמִּתְעוֹרְרִים הַרַחֲמִים, כֹּל
הַמְּנוּרוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת מְאִירוֹת מִצַּד זֶה וּמִצַּד
זֶה, וְאֵז (מְשַׁלִּי טז) בְּאוּר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.

בֹּא רֵאדָה, בְּשַׁעֲהָ שֶׁחֶכְהֵן (הַגְּדוֹל) מִתְכַּוֵּן
לְהַדְלִיק נֵרוֹת לְמִסְפָּה וְהָיָה מְקָרִיב קְטוּרַת

כֹּאן נִמְצָא. (מִקָּאן שׁוֹכֵל) וּבַכֹּל צְרִיךְ לְהִרְאוֹת
מַעֲשֶׂה כְּדֵי לְהַנְצִל, שֶׁהֵרִי כְּגוֹן זֶה עַל הַמִּזְבֵּחַ,
כְּדֵי שֶׁלֹא יִמָּצֵא הַמִּשְׁחִית.

זֶה בְּמַעֲשֶׂה, וּבִזְמַן שֶׁלֹא צְרִיךְ אֶת זֶה, כְּמוֹ
רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, וּבְעָלֵי לְשׁוֹן
הָרַע עוֹמְדִים עַל יִשְׂרָאֵל, צְרִיכִים דְּבָרִים,
תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, וְצְרִיכִים לְהִרְאוֹת מַעֲשֶׂה
(בְּרוּחַ וְנִפְשׁ) כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, וְהֵרִי נִתְבָּאֵר. וּבְמָה?
בְּשׁוּפֵר, (לְהִרְאוֹת שׁוּפֵר) לַעֲזוּר שׁוּפֵר אַחֵר. וְאָנוּ

בְּהֵיחֻא שַׁעְתָּא בְּדִין בּוֹצִינִין עֲלָאִין גַּהֲרִין, וְאַתְקַטֵּר
כָּלָא בְּחָדָא, וְחָדוּ וְחִדְוֹתָא אֲשַׁתְּכַח בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי כז) שָׁמֶן וְקַטֹּרֶת יִשְׁמַח לֵב, וְעַל
דָּא בְּהֵעֲלוֹתָךְ אֶת הַנֵּרוֹת.

רַבִּי אֱלֻעָזַר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק, הָיוּ אֲזִלִּי בְּאוֹרְחָא,
פָּגְעוּ בְּאֵינוֹן טוֹרֵי קַרְדּוֹ, עַד דִּהְיוּ אֲזִלִּי, זָקַף
עֵינָיו רַבִּי אֱלֻעָזַר, וְחָמֵי אֵינוֹן טוֹרֵי רַמָּאִי, וְהָיוּ חֲשׂוֹכִין,
וְדַחֲלָן בְּדַחֲלֵלוֹ. אָמַר רַבִּי אֱלֻעָזַר לְאֵינוֹן חֲבֵרִיִּיא, אֵלּוּ
אֲבָא הָבָא, לָא הָוָה דַּחֲלִילָנָא, אֲבָל בֵּינוֹן דַּאֲנֵן תִּלְתָּא,
וּמְלִי דְּאוֹרִיִּיתָא בִּינָנָא, דִּינָא הָבָא לָא אֲשַׁתְּכַח.

פִּתְחַ רַבִּי אֱלֻעָזַר וְאָמַר, כְּתִיב וַתֵּנַח הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי וְגו', עַל הָרִי אֲרָרַט וְגו', כִּמְהָ חֲבִיבִין
מְלִי דְּאוֹרִיִּיתָא, דְּבִכָּל מְלָה וּמְלָה, אֵית רִזִּין עֲלָאִין,
וְאוֹרִיִּיתָא כָּלָא, עֲלָאָה אֲקָרִי. וְתַנִּינֵן בְּתַלְיֶסֶר מְכִילָן

לשון הקודש

בַּשְּׁמִים, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה אִז מְנוֹרוֹת עֲלִינוֹת
מְאִירוֹת, וְנִקְשֶׁר הַכֹּל בְּאַחַד, וְשִׁמְחָה וְחִדְוָה
נִמְצָאֵת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שם כז)
שָׁמֶן וְקַטֹּרֶת יִשְׁמַח לֵב, וְעַל זֶה בְּהֵעֲלוֹתָךְ
אֶת הַנֵּרוֹת.

רַבִּי אֱלֻעָזַר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ
הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. פָּגְעוּ בְּאוֹתָם הָרִי קַרְדּוֹ. עַד
שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הָרִים רַבִּי אֱלֻעָזַר עֵינָיו, וְרָאָה
אוֹתָם הָרִים רָמִים, וְהָיוּ חֲשׂוֹכִים, וּפְחָדוּ

בַּפֶּחַד. אָמַר רַבִּי אֱלֻעָזַר לְאוֹתָם חֲבֵרִים, אֵלּוּ
אֲבָא כָּאֵן, לָא הָיוּ פּוֹחֲדִים. אֲבָל בֵּינוֹן שְׁאֲנוּ
שְׁלֹשָׁה וְדִבְרֵי תוֹרָה בִּינִינוּ, הָדִין כָּאֵן לָא
נִמְצָא.

פִּתְחַ רַבִּי אֱלֻעָזַר וְאָמַר, כְּתוּב (בראשית ח) וַתֵּנַח
הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו', עַל הָרִי אֲרָרַט
וְגו'. כִּמְהָ חֲבִיבִים דְּבִרֵּי הַתּוֹרָה, שְׁכָל דְּבַר
וְדְבַר יֵשׁ סוּדוֹת עֲלִינוֹם, וְהַתּוֹרָה כְּלָה
נִקְרָאת עֲלִינוֹהָ. וְשָׁנִינוּ בְּשִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת

דְּאוֹרֵייתָא, כָּל דְּבַר שֶׁהִיא בְּכָלֵל, וַיֵּצֵא מִן הַכָּלֵל, לְלַמֵּד, לֹא לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ יֵצֵא, אֲלֵא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל כֻּלּוֹ יֵצֵא.

דְּהָא אוֹרֵייתָא דְּאִיהִי (דף קמ"ט ע"ב) כָּלֵלָא עֲלָאָה, אִף עַל גַּב דְּנִפְיָק מִנָּה, חַד סְפּוֹר בְּעֵלְמָא. וַדַּאי לֹא אֲתִי לְאַחֲזָאָה עַל הַחַוּא סְפּוֹר, אֲלֵא לְאַחֲזָאָה מוֹלִין עֲלָאִין, וְרִזִּין עֲלָאִין. וְלֹא לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ יֵצֵא, אֲלֵא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל כֻּלּוֹ יֵצֵא. בְּגִין דְּהַחַוּא סְפּוֹר דְּאוֹרֵייתָא, אוֹ הַחַוּא עוֹבְדָא, אִף עַל גַּב דְּהַחַוּא נִפְקָא מִכָּלֵלָא דְּאוֹרֵייתָא, לֹא לְאַחֲזָאָה עַל גְּרַמִּיָּה נִפְקָא בְּלִבָּד, אֲלֵא לְאַחֲזָאָה עַל הַחַוּא כָּלֵלָא עֲלָאָה דְּאוֹרֵייתָא כָּלָא נִפְקָא.

בְּגִין הָאִי דְּכִתִּיב, (בראשית ח) וַתֵּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בִּשְׁבַעַת עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי אֲרָרָט. וַדַּאי הָאִי קָרָא מִכָּלֵלָא דְּאוֹרֵייתָא נִפְקָא, וְאֲתִי

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

הַכָּלֵל כֻּלּוֹ יֵצֵא. מִשּׁוּם שֶׁאוֹתוֹ סְפּוֹר שֶׁל הַתּוֹרָה אוֹ אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, אִף עַל גַּב שֶׁהוּא יוֹצֵא מִכָּלֵל הַתּוֹרָה, לֹא לְהִרְאוֹת עַל עֲצָמוֹ יֵצֵא בְּלִבָּד, אֲלֵא לְהִרְאוֹת עַל אוֹתוֹ כָּלֵל עֲלִיּוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה כְּלָה יֵצֵא.

בְּגִין זֶה, שְׁכָתוֹב (בראשית ח) וַתֵּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בִּשְׁבַעַת עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי אֲרָרָט. וַדַּאי פְּסוּק זֶה יֵצֵא מִכָּלֵל הַתּוֹרָה,

שֶׁל הַתּוֹרָה: כָּל דְּבַר שֶׁהִיא בְּכָלֵל וַיֵּצֵא מִן הַכָּלֵל לְלַמֵּד, לֹא לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ יֵצֵא, אֲלֵא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל כֻּלּוֹ יֵצֵא.

שְׁחֲרֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כָּלֵל עֲלִיּוֹן, אִף עַל גַּב שִׁיּוּצָא מִמֶּנָּה סְפּוֹר אֶחָד בְּעוֹלָם, וַדַּאי לֹא בָּאָה לְהִרְאוֹת אֶת אוֹתוֹ סְפּוֹר, אֲלֵא לְהִרְאוֹת דְּבָרִים עֲלִיּוֹנִים וְסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים. וְלֹא לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ יֵצֵא, אֲלֵא לְלַמֵּד עַל

בְּסִפּוּר דְּעָלְמָא. מָאי אַכְפֵּת לָן, אִי שְׂרִי בְּהֵאִי, אִו
 בְּהֵאִי, דְּהָא בְּאַתָּר חַד לִישְׁרִי. אָלָא לְלַמֵּד עַל הַכָּלָל
 כָּלוּ יֵצֵא. וְזָכַיִן אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּאַתִּיחִיב לְהוּ
 אוֹרֵייתָא עֲלָאָה אוֹרֵייתָא דְקִשּׁוּט. וּמָאן דְּאָמַר,
 דְּהָהוּא סִפּוּרָא דְאוֹרֵייתָא, לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא סִפּוּר
 בְּלִבְד קֶאֱתִי, תִּיפַח רוּחִיהּ. דְּאִי הָכִי, לָאו אִיחִי
 אוֹרֵייתָא עֲלָאָה, אוֹרֵייתָא דְקִשּׁוּט, אָלָא וּדְאִי
 אוֹרֵייתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אִיחִי אוֹרֵייתָא דְקִשּׁוּט.

תָּא חַזִּי, מַלְךְ בֶּשֶׁר וְדָם, לָאו יִקְרָא דִילִיָּה הוּא,
 לְאַשְׁתַּעֲי מִלָּה דְהִדְיוּטָא, כָּל שַׁבֵּן לְמַכְתָּב
 לִיָּה, וְאִי סָלִיק בְּדַעְתָּךְ, דְּמִלְכָּא עֲלָאָה קִדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, לָא חֲזוּ לִיָּה מַלְיָן קְדִישִׁין, לְמַכְתָּב וּלְמַעֲבַד
 מְנִיָּהּ אוֹרֵייתָא, אָלָא דְאִיהוּ כְּנִישׁ כָּל מַלְיָן
 דְּהִדְיוּטִין, כְּגוֹן מַלְיָן דְּעִשּׂוֹ. מַלְיָן דְּחֶגֶר. מַלְיָן דְּלָבָן
 בְּעֵקֶב. מַלְיָן דְּאַתּוֹן. מַלְיָן דְּבִלְעָם. מַלְיָן דְּבִלְק.

לשון הקודש

עֲלִינָהּ הִיא תוֹרַת אֱמֶת.

בֵּא רְאָה, מַלְךְ בֶּשֶׁר וְדָם לֹא מַכְבּוֹד לְדַבֵּר
 דְּבָרֵי הִדְיוּט, כָּל שַׁבֵּן לְכַתְּבָם. וְאֵם עוֹלָה
 בְּדַעְתָּךְ שְׂמִלְךָ עֲלִיּוֹן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
 חֲזוּ לֹו דְּבָרִים קְדוּשִׁים לְכַתְּבֵי וּלְעִשּׂוֹת מִדָּם
 תּוֹרָה, אָלָא שְׂהוּא כְּגַם דְּבָרֵי הִדְיוּטוֹת, כְּמוֹ
 דְּבָרֵי עִשּׂוֹ, דְּבָרֵי חֶגֶר, דְּבָרֵי לָבָן בְּעֵקֶב,
 דְּבָרֵי הָאֲתוֹן, דְּבָרֵי בִלְעָם, דְּבָרֵי בִלְק, דְּבָרֵי

וּבֵא בְּסִפּוּר הַעוֹלָם. מָה אַכְפֵּת לָנוּ אִם שׁוֹרָה
 בְּזָה אוּ בְּזָה, שְׁחָרִי בְּמָקוֹם אַחַד שִׁישְׁרָה?
 אָלָא לְלַמֵּד עַל הַכָּלָל כָּלוּ יֵצֵא. וְאַשְׁרֵיהֶם
 יִשְׂרָאֵל שְׁנַתְנָה לָהֶם תּוֹרָה עֲלִינָהּ תּוֹרַת
 אֱמֶת. וּמִי שְׂאוּמַר שְׂאוּתוֹ סִפּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה,
 לְהִרְאוֹת עַל אוֹתוֹ סִפּוּר בְּלִבְד הוּא בֵּא –
 תִּפַּח רוּחוֹ. שְׂאֵם כֶּךָ, הִיא אֵינָה תּוֹרָה
 עֲלִינָהּ, תּוֹרַת אֱמֶת, אָלָא וּדְאִי תּוֹרָה קְדוּשָׁה

מִלִּין דְּזַמְרִי. וְכַנִּישׁ לְהוּ, וְכָל שְׂאֵר סְפוּרִין דְּכִתְיִבִּין,
וְעָבִיד מְנִיָּהּ אוֹרֵייתָא.

אִי הָכִי, אֲמַאי אֶקְרִי (מלאכי ב) תּוֹרַת אֱמֶת, (תהלים יט) תּוֹרַת
יְיָ תְּמִימָה, עֲדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה, פְּקוּדֵי יְיָ יִשְׂרָאֵל,
מִצְוֹת יְיָ בְּרָה, יִרְאֵת יְיָ מְהֻרָּה, מִשְׁפָּטֵי יְיָ אֱמֶת,
וְכַתִּיב הִנֵּחַמָּדִים מְזֻהָב וּמְפֹז רַב. אֵלִין אֵינּוֹן מִלִּי
דְּאוֹרֵייתָא. אֵלָא וְדָאִי אוֹרֵייתָא קְדִישָׁא עֲלָא, אֵיחוּ
אוֹרֵייתָא דְקִשּׁוּט, תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה. וְכָל מְלָה וּמְלָה,
אֲתֵיָא לְאַחְזָא מִלִּין (אחרינין) עֲלָאִין, דְּהָהוּא מְלָה
דְּהָהוּא סְפוּר, לָאוּ לְאַחְזָא עַל גְּרַמִּיָּה בְּלִבְד קָא
אֲתֵיָא, אֵלָא לְאַחְזָא עַל הָהוּא כִּלְלָא קִאֲתֵי, בְּמָה
דְּאוֹקִימָנָא.

תָּא חָזִי וְתַנַּח הַתִּיבָה וְגו'. הָאִי קָרָא בָךְ, כָּל שִׁכּוֹן
אַחֲרֵינִין, (ס"א הָאִי קָרָא בָךְ אֵיחוּ וְהָא אֲתֵמַר) בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא
תָּלִי עַל עֲלָמָא, וְדִינִין שְׂרִיין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

לשון הקודש

תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, וְכָל דְּבַר וְדְבַר בָּא
לְהִירָאוֹת דְּבָרִים (אחריים) עֲלִינִים. שְׁאוֹתוֹ דְּבַר
שֶׁל אוֹתוֹ סְפוּר לֹא לְהִירָאוֹת עַל עֲצֻמוֹ יֵצֵא
בְּלִבְד בָּא, אֵלָא לְהִירָאוֹת עַל אוֹתוֹ כִּלְלָא הוּא
בָּא, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

בָּא רָאָה, וְתַנַּח הַתִּבָּה וְגו'. פֶּסוּק זֶה בָּךְ, כָּל
שִׁכּוֹן אַחֲרֵיכֶם, (הַפֶּסוּק הַזֶּה כִּף הוּא, וְהָרִי נִתְבָּאֵר) בְּשַׁעֲתָא
שְׂדִין תָּלוּי עַל הָעוֹלָם וְהַדִּינִים שְׂרוּיִים,

זַמְרִי, וְכַנִּישׁ, וְכָל שְׂאֵר הַסְּפוּרִים שְׂכַתְּנוּבִים,
וְעִשָּׂה מִהֶם תּוֹרָה.

אִם בָּךְ, לְמָה נִקְרְאת תּוֹרַת אֱמֶת, (תהלים יט)
תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, עֲדוּת ה' נֶאֱמָנָה, פְּקוּדֵי ה'
יִשְׂרָאֵל, מִצְוֹת ה' בְּרָה, יִרְאֵת ה' מְהֻרָּה,
מִשְׁפָּטֵי ה' אֱמֶת, וְכַתוּב הִנֵּחַמָּדִים מְזֻהָב
וּמְפֹז רַב, אֵלָּה אוֹתָם דְּבָרֵי תּוֹרָה? אֵלָּא
וְדָאִי תּוֹרָה קְדוּשָׁה עֲלִינָהּ הִיא תּוֹרַת אֱמֶת,

יְתִיב עַל כּוֹרְסֵיָא דְּדִינָא לְמִידָן עֲלֵמָא בְּהוּא
 כּוֹרְסֵיָא, כְּמָה רְשִׁימִין אֲתֶרְשִׁימוּ בֵּיה, כְּמָה פִּיתְקִין
 גְּנִיזִין בְּגִיָּה, בְּגוֹ אַחֲמַתָּא דְּמִלְכָּא, בְּלָחוּ סִפְרִים
 דְּפִתִּיחוּ תַּמָּן אֲתִגְנִיזוּ, וּבְגִין כִּד לֹא אֲתִנְשִׁי מִלָּה מִן
 מִלְכָּא, וְהָאִי כּוֹרְסֵיָא לֹא אֲתִקֵּן, וְלֹא שְׂרִיא. אֵלֹא
 בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, יוֹמָא דְּכָל בְּנֵי
 עֲלָמָא אֲתִפְקִדוֹן בֵּיה, בְּלָחוּ עֲבָרִין קָמִי תְּהוּא
 כְּרִסֵּיָא. וְעַל דָּא, וַתֵּנַח הַתֵּבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, בַּחֲדָשׁ
 הַשְּׁבִיעִי וְדָאִי, דְּאִיהוּ דִּינָא דְּעֲלָמָא.

עַל הָרִי אֶרְרֵט, אֵלִין (סִמְכֵי כּוֹרְסֵיָא) מֵאֲרִיחוֹן דְּדִינִין,
 מֵאֲרִיחוֹן דְּיִבְבָּא וִילָלָא, וּבְלָחוּ שְׁלִיחִין (ס"א דְּכָלָחוּ
 שְׁבִיבִין) בְּהוּא יוֹמָא קָמִי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא וְכְּמָה
 מֵאֲרִי תְּרִיסִין אֲתִעְרוּ בְּהָאִי יוֹמָא, וּבְלָחוּ קִיָּמִי תַּחוֹת
 תְּהוּא כְּרִסֵּיָא, בְּדִינָא דְּעֲלָמָא.

לשון הקודש

הַתֵּבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְדָאִי,
 שְׂהוּא דִּין הָעוֹלָם.

עַל הָרִי אֶרְרֵט - אֵלִין (עֲמוּדֵי הַבְּסָא) בְּעֵלִי הַדִּין,
 בְּעֵלִי יִבְבָּה וִילָלָה, וְכֹלָם שְׁלוּחִים (שְׂכֵלָם שְׂקֻטִּים)
 בְּאוֹתוֹ יוֹם לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכְּמָה
 בְּעֵלִי מְגִנִּים מִתְּעוֹרְרִים בְּיוֹם זֶה, וְכֹלָם
 עוֹמְדִים תַּחַת אוֹתוֹ בְּסָא בְּדִין הָעוֹלָם.

וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִּין לְדוֹן
 הָעוֹלָם בְּאוֹתוֹ כִּסֵּא, כְּמָה רְשׁוּמִים נִרְשָׁמוּ בוֹ,
 כְּמָה פִּתְקִים גְּנִיזִים בְּתוֹכּוֹ בְּתוֹךְ תִּיק הַמִּלְכָּה.
 כָּל הַסִּפְרִים שְׂפִתוּחִים שָׁם גְּנִיזוּ, וּמִשׁוּם כִּד
 לֹא נִשְׁכַּח דְּבַר מִהַמִּלְכָּה, וְכִסֵּא זֶה לֹא נִתְקַן
 וְלֹא שׁוּרָה אֵלֹא בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, שְׂהוּא יוֹם
 הַדִּין, יוֹם שְׁבוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם נִפְקָדִים בוֹ,
 כֹּלָם עוֹבְרִים לִפְנֵי אוֹתוֹ כִּסֵּא. וְעַל זֶה וַתֵּנַח

וַיִּשְׁרָאֵל מִצֵּלָאן צְלוֹתָא בְּהָהוּא יוֹמָא, וּבַעָאן
 וּבְמִתְחַנְנֵן קַמִּיָּה, וְתַקְעִין בְּשׁוּפָר, וְקוֹדֶשָׁא
 בְּרוּךְ הוּא חַיִּים עֲלֵיהֶו, וּמִהַפֵּךְ דִּינָא לְרַחֲמֵי. וְכָל
 עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, פִּתְחֵי וְאַמְרֵי, (תהלים פט) אֲשֶׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי
 תְּרוּעָה. וְעַל דָּא בְּעֵינָא בְּהָהוּא יוֹמָא, דְּהָהוּא דְתַקַּע,
 דִּידַע עֲקָרָא דְמַלְאָה, וַיְכַוֵּן בֵּיהּ בְּתְרוּעָה, וַיַּעֲבִיד מַלְאָה
 בְּחֻכְמָתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, אֲשֶׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה,
 וְלֹא כְּתִיב תּוֹקְעֵי תְּרוּעָה, וְהָא אֲתַמַּר.

אֲזָלוּ כָּל הָהוּא יוֹמָא, כִּד רַמְשׁ לִילְיָא, סְלִיקוּ לְחַד
 אֲתֵר, וְאַשְׁכְּחוּ חַד מְעֵרְתָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 לִיעוּל חַד גּוֹ מְעֵרְתָא, אִי אֲשַׁתְּכַח אֲתֵר דְּאִיהוּ יִתִּיר
 מִתַּתְקָן. עָאֵל רַבִּי יוֹסִי, וְחֻמָּא מְעֵרְתָא אַחְרָא בְּגוּיָה,
 נְהוּרָא דְשִׁרְגָא בֵּיהּ, שָׁמַע חַד קָלָא דְהוּא אָמַר,
 בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנִּרוֹת אֵל מוֹל פְּנֵי הַמִּנּוֹרָה יֵאִירוּ

לשון הקודש

כתוב אשרי העם יודעי תְּרוּעָה, וְלֹא כְּתוּב
 תּוֹקְעֵי תְּרוּעָה, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

חֲלָכּוּ כָּל אוֹתוֹ יוֹם. בְּשִׁירָד הַלְלִיָּהּ עָלוּ
 לְמָקוֹם אֶחָד, וּמִצְאוּ מְעָרָה אַחַת. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, יְכַנֵּם אֶחָד לְתוֹךְ הַמְעָרָה, אִם נִמְצָא
 מָקוֹם שֶׁהוּא יוֹתֵר מִתְקָן. נִכְנָם רַבִּי יוֹסִי,
 וְרָאָה מְעָרָה אַחֶרֶת בְּתוֹכָהּ, אוֹר הַנֵּר בָּהּ.
 שָׁמַע קוֹל אֶחָד שֶׁהִיא אוֹמֵר: בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת

וַיִּשְׁרָאֵל מִתְפַּלְלִים תְּפִלָּה בְּאוֹתוֹ יוֹם,
 וּמִבְקָשִׁים וּמִתְחַנְנִים לְפָנָיו, וְתוֹקְעִים
 בְּשׁוּפָר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עֲלֵיהֶם
 וְהוֹפֵךְ דִּין לְרַחֲמִים, וְכָל עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוּנִים
 פּוֹתְחִים וְאַמְרִים: (שם פט) אֲשֶׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי
 תְּרוּעָה. וְעַל זֶה צִרִּיד בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, שְׁאוֹתוֹ
 שֶׁתּוֹקַע שִׁידַע עֲקָר הַדְּבָר, וַיְכַוֵּן בָּהּ
 בְּתְרוּעָה, וַיַּעֲשֶׂה הַדְּבָר בְּחֻכְמָה, וְעַל זֶה

שִׁבְעַת הַנִּירוֹת. הָכָא נִטְלָא בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל נְהוֹרָא,
וְאִמָּא עֲלָאָה ^(דף ק"נ ע"א) מִתְעַטְרָא, וְכִלְהוּ בּוֹצִינִין מִינָה
נְהָרִין. בָּה תִרִין טוֹפְסִירִין דְּקִיקוּן פְּרָחִין, שׁוֹשְׁבִינִין
(ס"א שְׁבִיבִין) כִּלְהוּ קִטְרִין לְגַבִּי עֲלָאָה, וּמִתַּמֵּן לְתַתָּא.

שְׁמַע רַבִּי יוֹסִי וְחֲדָי, אָתָּא לְגַבִּי רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר
לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, גִּיעוּל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
אַקְדִּים לָן הָאִי יוֹמָא, לְאַתְרַחְשָׁא לָן בְּנִסִּין. עָאלוּ,
בִּינִין דְּעָאלוּ, חָמוּ תִרִין בְּנִי נָשָׂא, דִּחֲזוּ לְעָאן
בְּאוֹרֵייתָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, ^(תהלים לו) מַה יָּקָר חֲסִדְךָ
אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצִל כְּנָפֶיךָ יַחְסִיוֹן. קָמוּ אֵלִין,
וַיִּתְּבִי כִלְהוּ, וְחֲדָו כִּלְהוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה יָּקָר
חֲסִדְךָ אֱלֹהִים, דְּאַשְׁבַּחְנָא לָכוּ. חֲסִד עֲבִד לָן קִדְשָׁא
בְּרִידָּהּ הוּא בְּאַתָּר דָּא, הַשְׁתָּא אֲדִלְקוּ בּוֹצִינִין.

לשון הקודש

הוא הקדימנו היום הזה להרחיש לנו בנסים.
נכנסו. בין שנכנסו, ראו שני בני אדם שהיו
עוסקים בתורה. אמר רבי אלעזר, ^(תהלים לו)
מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיד
יחסיון. קמו אלה, וישבו כלם, ושמחו כלם.
אמר רבי אלעזר, מה יקר חסדך אלהים,
שמצאנו אתכם. חסד עשה לנו הקדוש ברוך
הוא במקום זה. עכשו הדליקו נרות.

הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת
הנרות. כאן לקחה בנסת ישראל אור, והאם
העליונה מתעטרת, וכל הנרות ממנה
מאירים. בה שתי שלהבות דקיקות פורחות,
כלם שושבינים ^(מסרגים) קשורים לעליונה,
ומשם למטה.

שְׁמַע רַבִּי יוֹסִי וְשַׁמַּח. בָּא אֶל רַבִּי אֶלְעָזָר.
אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, נִכְנָס, שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר. (במדבר ח') בְּהֵעֲלוֹתְךָ אֶת הַנִּירוֹת,
 בְּהֵעֲלוֹתְךָ מִמֶּשֶׁה, בְּאֵדְלִקוֹתֶיךָ. דִּהָא בְּחָדָא
 אֲתַעְבִּיד עַל יָדָא דְכֶהֱנָא תִרְיִן פּוֹלְחָנִין. דְּאֵינוּן
 קְשׁוּרָא חָדָא. וּמֵאן אֵינוּן. שְׁמֵן וּקְטֹרֶת. כְּדִכְתִּיב, (משלי
 כז) שְׁמֵן וּקְטֹרֶת יִשְׂמַח לֵב. דְּכִתִּיב, (שמות ל) וְהִקְטִיר
 עָלָיו אֶהָרֶן וְגו'. וְכִתִּיב וּבְהֵעֲלֹת אֶהָרֶן אֶת הַנִּירוֹת בֵּין
 הָעֶרְבִים וְקִטְרֶנָּה. מָאי שְׁנָא הָכָא בְּהִיטִיבוּ, וּמֵאי
 שְׁנָא הָתָם וּבְהֵעֲלוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּלָא חֵד מְלָה.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּהִיטִיבוּ: כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר השירים
 א) כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מֵיִין. טוֹבִים: רְווי חֲמֵרָא.
 כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ירמיה מד) וְנִשְׁבַּע לָחֶם וְנִהְיָה טוֹבִים.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הִטָּבָה מִמֶּשֶׁה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי
 טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תָמִיד. וּבְהֵעֲלֹת, דִּהָא בְּזִמְנָא
 דְּאַתְּ שְׁקִיין וְאַתְּרוּיִין מִשְׁקִי דְנִחְלָא, כְּדִין עֲלֵאִין
 עֲלוּיָא, וּבִרְכָּאן (ס"א עֲלֵאִין וְתַתֵּאִין) אֲשֶׁתְּכֹחוּ בְּכִלְחוּ, וְתִדּוּ
 בְּכִלָּא. וְעַל דָּא וּבְהֵעֲלֹת.

לשון הקודש

שׁוֹנָה כָּאֵן בְּהִיטִיבוּ, וּמָה שׁוֹנָה שָׁם וּבְהֵעֲלֹת?
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הִבֵּל דְּכָר אַחֵד.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּהִיטִיבוּ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שיר
 השירים א) כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מֵיִין. טוֹבִים – רְווי
 יִין, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ירמיה מד) וְנִשְׁבַּע לָחֶם וְנִהְיָה
 טוֹבִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הִטָּבָה מִמֶּשֶׁה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (משלי טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תָמִיד.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, בְּהֵעֲלֹתְךָ אֶת הַנִּירוֹת,
 בְּהֵעֲלֹתְךָ מִמֶּשֶׁה, בְּהֵדְלִקְתָּ. שְׁהֵרִי כְּאַחַת
 נְעֻשׂוֹת עַל יְדֵי הַכֹּהֵן שְׁתֵּי עֲבוּדוֹת, שְׁהֵן קִשְׁר
 אַחֵד, וּמָהֵן? שְׁמֵן וּקְטֹרֶת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (משלי
 כז) שְׁמֵן וּקְטֹרֶת יִשְׂמַח לֵב, שְׁכַתּוֹב (שמות ל)
 וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהָרֶן וְגו'. וְכַתּוֹב וּבְהֵעֲלֹת
 אֶהָרֶן אֶת הַנִּירוֹת בֵּין הָעֶרְבִים וְקִטְרֶנָּה. מָה

רַבִּי אָחָא אָמַר, בִּשְׁעַתָּא דַּעֲמִיקָא דְכֻלָּא נָהִיר, (ס"א
 דַּסְתִּימָא דְכֻלָּא נָהִיר) נָהִיר בְּנַחֲלָא. וְנַחֲלָא, נָגִיד (ס"א נָהִיר)
 בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל לְאַשְׁקָאָה כֻּלָּא. בְּדִין כְּתִיב, בְּהַעֲלֹת (נ"א
 בְּהַטִּיבוּ) בְּגִין דִּהָא מַעֲוִמָּקָא דְכֻלָּא נָפְקִי, בְּהַעֲלֹת דִּיאֲתִי
 מִסְטָרָא עֲלָאָה, (בראשית כ"א א') דַּעֲמִיקָא (ס"א דַּסְתִּימָא) דְכֻלָּא,
 דִּיאֲקָרִי מַחֲשָׁבָה. וְכֻלָּא חַד מִלָּה, וּבְדִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 אֶתְבָּרְכָא, וּבִרְכָּאן אֶשְׁתַּבַּחִי בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, כְּתִיב (מלכים א ח) בָּנָה בְּנִיתִי בֵּית זִבְל
 לָךְ מִכּוֹן לְשַׁבְּתָךְ עוֹלָמִים. בֵּית זִבְל, בֵּית זִבְל
 וְדָא, פִּד אֶתְפָּקְדוּ בִידָהָא, פֶּל גִּנְזֵי מַלְכָּא, וְשִׁלְטָא
 בָּהּ. בְּדִין אֲקָרִי בֵּית זִבּוּל. וְרַקִּיעַ חַד אִית דִּיאֲקָרִי
 זִבּוּל, דִּהָא דָּא אֶשְׁבַּח לְקַבְּלָא בִּרְכָּאן, וְלִסְדָּרָא כֻּלָּא,
 וְהָאִי אֲקָרִי בֵּית זִבּוּל.

לשון הקודש

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכַת, וּבִרְכּוֹת נִמְצְאוֹת
 בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, כְּתוּב (מלכים א-ח) בָּנָה בְּנִיתִי
 בֵּית זִבְל לָךְ מִכּוֹן לְשַׁבְּתָךְ עוֹלָמִים. בֵּית
 זִבְל, בֵּית זִבּוּל וְדָא. כְּשֶׁנִּפְקְדוּ בִידָהָ פֶּל
 גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ וְשׁוֹלְטַת בָּהֶם, אִזּוּ נִקְרָא בֵּית
 זִבּוּל. וְרַקִּיעַ אֶחָד יֵשׁ שְׁנִקְרָא זִבּוּל, שְׁהָרִי זֶה
 נִמְצָא לְקַבֵּל בִּרְכּוֹת וְלִסְדֵּר הַכֹּל, וְזֶה נִקְרָא
 בֵּית זִבּוּל.

וּבְהַעֲלֹת, שְׁהָרִי בְּזִמָּן שְׁמִשְׁקִים וּמְרוֹים
 מִחֲשָׁקָת הַנַּחֲל, אִזּוּ עֲלִיזִים מִתַּעֲלִים,
 וּבִרְכּוֹת (עֲלִיזוֹת וְתַחֲנוּנוֹת) נִמְצְאוֹת בְּכָלֶם,
 וְשִׁמְחִים בְּכָל. וְעַל זֶה וּבְהַעֲלֹת.

רַבִּי אָחָא אָמַר, בִּשְׁעָה שְׁעִמָּךְ הַכֹּל מֵאִיר,
 (שְׁתוּם הַכֹּל מֵאִיר) מֵאִיר בְּנַחֲל, וְהַנַּחֲל שׁוֹפֵעַ (מֵאִיר)
 בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְחֻשְׁקוֹת הַכֹּל, וְאִזּוּ כְּתוּב בְּהַעֲלֹת
 (בְּהַטִּיבוּ), מִשׁוּם שְׁזֶה יוֹצֵא מֵעִמָּךְ הַכֹּל.
 בְּהַעֲלֹת, שְׁבָא מִצַּד עֲלִיזִין שֶׁל עִמָּךְ (שֶׁל סְתוּם)
 הַכֹּל שְׁנִקְרָא מִחֲשָׁבָה. וְהַכֹּל דְּבֵר אֶחָד. וְאִזּוּ

תָּא חַוִּי, כְּתִיב (דברים לג) וְלִזְבוּלֵן אָמַר שְׂמַח זְבוּלֵן בְּצֵאתְךָ וַיִּשְׁשָׁכְר בְּאַהֲלֶךָ, מְלַמֵּד דְּאַשְׁתַּתְּפוּ בַּחֲדָא. דָּא נָפִיק וְאַנַּח קֶרְבָּא, וְדָא יְתִיב וְלָעִי בְּאוּרֵייתָא. וְדָא יְהִיב חוּלְקָא לְדָא, וְדָא יְהִיב חוּלְקָא לְדָא. בְּחוּלְקִיָּה דְזְבוּלוֹן יַמָּא, וּבְנִסְתַּיִשְׂרָאֵל אֶקְרִי יָם בְּנִגְרָת. וְהָכִי אֶתְחַוִּי, בְּגִין דִּהָא תְּכַלֵּת נָפִיק מִתַּמָּן, וְאוּקְמוּהָ, דִּהָא לְתַתָּא כְּגִוּוֹנָא דְלָעִילָא, יָם בְּנִגְרָת לָעִילָא, יָם בְּנִגְרָת לְתַתָּא. תְּכַלֵּת לָעִילָא, תְּכַלֵּת לְתַתָּא, וְכֵלָא בְּאַתָּר חַד.

וְעַל דָּא יְרִית זְבוּלוֹן, לְמִיפֶק לְאַנְחָא קֶרְבָּא, וּמִנְלֵן דְּהָכִי הוּא. וְכְתִיב, (דברים לג) עַמִּים הָר יִקְרְאוּ שֵׁם יִזְבְּחוּ וְזָבְחֵי צֶדֶק. וְזָבְחֵי צֶדֶק וְדָאִי. מָאִי טַעְמָא. כִּי שְׁפַע יָמִים יִינָקוּ. וַיִּשְׁשָׁכְר חוּלְקִיָּה בְּאוּרֵייתָא, וְיְהִיב לְזְבוּלוֹן חוּלְקָא דְאוּרֵייתָא וְדָאִי, וְעַל דָּא אֶשְׁתַּתְּפוּ בַּחֲדָא, לְאַתְפָּרְכָּא זְבוּלוֹן מִיִּשְׁשָׁכְר, דְּבִרְכָתָא דְאוּרֵייתָא, הִיא בְּרִכָתָא דְכֵלָא.

לשון הקודש

למטה כמו שלמעלה. ים כנרת למעלה – ים כנרת למטה, תכלת למעלה – תכלת למטה, והכל במקום אחד.

ועל זה ירש זבולון, לצאת לערף קרב. ומנין לנו שכן זה? שכתוב (שם) עמים הר יקראו שם יזבחו וזבחי צדק. וזבחי צדק בודאי. מה הטעם? כי שפע ימים יינקו. ויששכר חלקו

בא ראה, כתוב (דברים לג) ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך. מלמד שהשתתפו כאחד. זה יוצא ועורף קרב, וזה יושב ועוסק בתורה, וזה נותן חלק לזה, וזה נותן חלק לזה. בחלק זבולון הים, וכנסת ישראל נקראת ים כנרת. וכך ראוי, משום שתכלת זו יוצאת משם, ופרשוה, שהרי

רַבִּי אָבָא אָמַר, אַחֲסִנְתָּא דְּאוּרִייתָא וְדַאי הָכִי
 הוּא, וְדִרְגָּא דָּא שְׁתִּיתָּא יְהִיב אָנָּר (ס"א חד
 שְׁתִּיתָּא יְהִיב אָנָּר) אוּרִייתָא, וְאַחֲסִין לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 אַחֲסִין חוּזְרָא לְתַכְלֵתָא. וְעַל דָּא תַנִּינָן, מְשִׁיבִיר בֵּין
 תַּכְלֵת לְלָבֹן, דִּישְׁתַּמּוּדְעָן גּוּוּנִי, דִּהָא בְּדִין אֶקְרִי
 בְּק"ר, וְחוּזְרָא אֲתִי לְעֵלְמָא, וְתַכְלֵתָא אַתְעֵבֵר. וְעַל
 דָּא כָּל קָרְבִּין דְּמִלְכָּא, וְכָל זַיְיָנִי מִלְכָּא בִידָהָא
 אַתְמַנָּן, וְהָא אוֹקִימְנָא.

בְּאֵר חֲפְרוּתָא שְׁרִים כְּרוּתָא נְדִיבֵי הָעָם, (במדבר כא) בְּאֵר,
 דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. חֲפְרוּתָא שְׁרִים, דָּא אָבָא
 וְאַמָּא, דְּאוּלִּידוּ לָהּ. כְּרוּתָא נְדִיבֵי הָעָם, אֵלִין אַבְהֹן.
 דְּכַתִּיב, (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 וְגו'. בְּגִין (דף ק"נ ע"ב) לְאַתְבָּרְכָּא מִנְהוֹן, עַל יְדֵי דְדִרְגָּא
 חַד, וּמִנּוּ. צַדִּיק דְּקָאִים עָלָהּ. וְעַל דָּא אַמְרִינָן, כִּד

לשון הקודש

שְׁהָרִי אִזְ נִקְרָא בְּק"ר, וְהַלְבֵּן בָּא לְעוֹלָם,
 וְהַתְכַּלֵּת נַעֲבֵר. וְעַל זֶה כָּל קְרֻבוֹת הַמֶּלֶךְ וְכָל
 כְּלֵי זֵין הַמֶּלֶךְ נִמְנוּ בְּיָדֶיהָ, וְהָרִי בְּאֵרְנוּ.
 בְּאֵר חֲפְרוּתָא שְׁרִים כְּרוּתָא נְדִיבֵי הָעָם. בְּאֵר
 – זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. חֲפְרוּתָא שְׁרִים – זֶה אָבָא
 וְאַמָּא שְׁחוּלִידוּ אוֹתָהּ. כְּרוּתָא נְדִיבֵי הָעָם –
 אֵלֹהֵי הָאֲבוֹת, שְׁכַתוֹב (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים
 נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְגו'. בְּשִׁבִּיל
 לְהַתְבָּרֵךְ מִהֶם עַל יְדֵי דִרְגָּה אַחֲרָת. וּמִי

בְּתוֹרָה, וְנוֹתָן לְזִבּוּלוֹן חֶלֶק שֶׁל הַתּוֹרָה
 בְּוֹדָאִי. וְעַל זֶה הַשְׁתַּתְּפוּ כְּאַחֵד, לְהַתְבָּרֵךְ
 זִבּוּלוֹן מִישְׁשֹׁכֵר, שְׁבַרְכַּת הַתּוֹרָה הִיא
 בְּרַכַּת הַכֹּל.

רַבִּי אָבָא אָמַר, יִרְשֵׁת הַתּוֹרָה בְּוֹדָאִי כִּד
 הִיא, וְדִרְגָּה שְׁשִׁית זֶה נוֹתֶנֶת שְׁכָר (ששית אחת
 נוֹתֶנֶת שְׁכָר) תּוֹרָה, וּמוֹרִישָׁהּ לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 מוֹרִישׁ הַלְבֵּן לְתַכְלֵתָא. וְעַל זֶה שְׁנִינָנִי, (ברכות א)
 מְשִׁיבִיר בֵּין תַּכְלֵת לְלָבֹן, שִׁיּוּדְעוּ הַגּוּנִים,

הָאִי בָּאֵר נִטְלָא, בְּסִיּוּעָא דַּאֲבָהֵן נִטְלָא.

וְאַקְרִי בָּאֵר, וְאַקְרִי יָם. אַקְרִי בָּאֵר, בְּשַׁעֲתָא דִּיצְחָק
נָפִיק מִזִּיּוּנָא מִסְטָרָא דַּאימָא, וְאַתִּי
לְאַמְשָׁכָא אֲבַתְרָא דִּדָּא, וּמִלִּי לָהּ, בְּדִין אַקְרִי בָּאֵר
דִּיצְחָק. בָּאֵר דְּמָרִים. וְהָא אוּקְמוּתָּהּ. יָם פֶּד אֲתִנְהָרָא
מִנְהָרָא עֲלָאָה דַּאֲבָא, בְּדִין אַקְרִי יָם, דְּנַחֲלִין אֲזִלִּין
לְגִטּוּתָהּ, כְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר (קהלת א) כָּל הַנַּחֲלִים הַזֹּלָכִים אֶל
הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלָא.

וּמִיּוּמָא דְּגִלְתָּהּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, כְּתִיב (איוב
יד) אֲזָלוּ מַיִם מִנִּי יָם, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
וְנָהָר יַחֲרֵב וַיִּבֶשׁ, דָּא צַדִּיק. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נז)
הַצַּדִּיק אֲבָד וְגו'. דְּהוּא תָּהָה נָהָר עֲלָאָה וַיִּקְוֶרָא,
דְּעִיל בְּגִטּוּתָהּ, וְהוּא כְּנִישׁ כָּל אֵינּוֹן נִהָרִין וְנַחֲלִין,
דְּנִגְדִין מִנְּגִידוֹ דְּהָהוּא נָהָר קִדִּישָׁא, דָּלָא פִּסְקִין
מִיּוּמֵי לְעֵלְמִין, דְּנִגִּיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן עֲלָאָה, וְהוּא עִיל

לשון הקודש

הזלכים אל הים והים איננו מלא.
ומימים שגלתה כנסת ישראל בגלות, כתוב
(איוב יד) אזלו מים מני ים - זו כנסת ישראל.
ונהר יחרב ויבש - זה צדיק. ועל זה כתוב
(ישעיה נז) הצדיק אבד וגו'. שהוא היה נהר
עליון ומכבד שנכנס לתוכה, והוא פונם כל
אותם נהרות ונחלים ששופעים משפע אותו
נהר קדוש שלא פוסקים מימיו לעולמים,

הדרגה? צדיק שעומד עליה. ועל זה אמרנו,
בשבאר זו נוטלת - בסיוע האבות נוטלת.
ונקראת באר, ונקראת ים. נקראת באר
בשעה שיצחק יוצא מזון מצד אבא ובא
להמשיך אחרי זה וממלא אותה, אז
נקראת באר יצחק, באר מרים, וחרו
בארנו. ים, בשמאירה מאור עליון של
אבא, אז נקראת ים, שנחלים הזלכים
לתוכה, כמו שנאמר (קהלת א) כל הנחלים

בְּגִוּוֹה וּמִלִּי אֲנִמְחָא, וּמִתַּמָּן יִרְתִּין עָלְמִין בְּלָהוּ (אֲתִיָּנוּ)
וּיְרִיתִין) בְּרָכָן בְּכָלֵא.

תָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְבָּרְכָא בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, עָלְמִין
בְּלָהוּ אֲתַבָּרְכָן, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, יִנְקִין וּמִתְבָּרְכָן
בְּגִינְהָ. וְהָא אוֹקִימָנָא דְּהִיא אֲנָנָא עַל־יִיְהוּ, דְּיִשְׂרָאֵל,
בְּמָה דְּאַתְבָּר.

בְּתִיב (שמות יד) וַיֵּסַע מִלֵּאךְ הָאֱלֹהִים הַחֹלֵף וְגו'.
מִלֵּאךְ הָאֱלֹהִים דָּא בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. וְהָא
אוֹקִימָנָא, דְּהִיא שַׁעְתָּא, בְּסִיּוּעַ דְּאַבְהֵן נִטְלָא. וְכֵד
אֵינוֹן מִשְׁתַּבְּחִין לְגַבְהָ, בְּלָא מִשְׁתַּבְּחִי. וּבְגִין כֵּךְ
אַתְמָסַר בְּאַלִּין קָרְאִי שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּכָלִיל בְּחוֹן
אַבְהֵתָא, בְּמָה דְּאוֹקִימָנָא. חַד קָרָא בְּסִדְרָא, וְחַד
לְמַפְרַע, וְחַד בְּסִדְרָא.

וַיֵּסַע מִלֵּאךְ הָאֱלֹהִים הַחֹלֵף וְגו', דָּא בְּסִדְרָא בְּגִין
דְּאַבְרָהָם אֲשַׁתְּבַּח הָבָא, וְכָל אֵינוֹן דְּאַתּוּ

לשון הקודש

וְגו'. מִלֵּאךְ הָאֱלֹהִים – זוֹ בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. וְהָרִי
בְּאַרְנוּ שְׁאוּתָהּ שַׁעָה בְּסִיּוּעַ הָאֲבוֹת לִזְכוּתָהּ.
וּכְשֶׁהֵם נִמְצְאִים אֲצִלָּה, הִכַּל נִמְצְאִים. וּמִשּׁוּם
כֵּךְ נִמְסַר בְּפִסְקִים אֵלּוּ שֵׁם הַקְדוּשׁ, שְׁכוּלָל
בְּהֵם הָאֲבוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ. פִּסְק אֶחָד
בְּסִדְרָא, וְאַחַד לְמַפְרַע, וְאַחַד בְּסִדְרָא.

וַיֵּסַע מִלֵּאךְ הָאֱלֹהִים הַחֹלֵף וְגו' – זֶה בְּסִדְרָא,
מִשּׁוּם שֶׁאַבְרָהָם נִמְצָא כָּאן וְכָל אוֹתָם

שְׁשׁוּפַע וַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן, וְהוּא נִבְנֶם
לְתוֹכָהּ וּמִמֶּלֶא אֲנִמְיָה, וּמִשָּׁם יוֹרְשִׁים כָּל
הָעוֹלָמוֹת (מוֹנוֹ וַיּוֹרְשִׁים) בְּרִכּוֹת בְּכָל.

בְּאֵי רָאָה, בְּשַׁעָה שְׁמִתְבָּרְכַת בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל,
כָּל הָעוֹלָמוֹת מִתְבָּרְכִים, וְיִשְׂרָאֵל לְמַטָּה
יוֹנְקִים וּמִתְבָּרְכִים בְּגִלְגְּלָהּ. וְהָרִי בְּאַרְנוּ שְׁהִיא
מְנַגַּה עַל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר.

בְּתוֹב (שמות יד) וַיֵּסַע מִלֵּאךְ הָאֱלֹהִים הַחֹלֵף

מִסְטֵרִיהָ, וְעַל דָּא אִיהוּ כְּסֻדְרָא כְּגִוּוֹנָא דָּא.

הָכָא אֲתַעְטֵר אַבְרָהָם בְּעֵטְרוֹי, וְאַעְטֵר לָהּ לְכִנְסַת
יִשְׂרָאֵל, וְאַלִין אֲתָנוּן כְּלָהּ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל.

לְמִיִּתְדָּ בִימָמָא. דְּכְתִיב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יי חֲסִדוֹ
וּבְלֵילָה שִׁירָה עָמִי. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיִּסַּע, אִימָתִי נְטָלִין
בְּמִטְלָנִיִּהּ, הָיִי אִימָא בִימָמָא, כִּד נָהִיר שְׂמִשָּׁא. וְדָא
חַד קָרָא דְאִיהוּ בְּשַׁבְעִין וּתְרִין אֲתָנוּן.

תְּנִינָא דִּיצְחָק, הָכִי נָמִי דְאַשְׁתַּבַּח בְּשַׁבְעִין וּתְרִין
אֲתָנוּן, לְאַשְׁתַּכְחָא בְּדִינָא לְגַבִּי מִצְרָאִי
וּלְגַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיָּבֹא בֵין מַחְנֵה
מִצְרַיִם וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל אֶלֶיךָ וּלְקַבֵּל
אֶלֶיךָ. וַיְהִי הָעֵנָן וַתַּחֲשֹׁךְ, דְּהָכִי הוּא יוֹמָא דִּיצְחָק,
דְּעִיבָא הָיִי, עֲנָנָא וַתִּשׁוּבָא מִנִּיהּ הוּא. וּבְגִין כִּד
סְדוּרָא דְאַתָּנוּן לְמַפְרַע, (בְּאוֹרְחָא עֲקִימָא) וְלֹא בְּאַרְחַ
מִיִּשְׂרָאֵל, כְּגִוּוֹנָא דָּא.

לשון הקודש

שְׁנֵי שָׁל יִצְחָק, כִּד גַּם שְׁנַמְצָא בְּשַׁבְעִים
וּשְׁתֵּים אוֹתוֹת, לְהַמְצָא בְּדִין לְגַבִּי הַמְצָרִים
וּלְגַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. וְעַל זֶה כְּתוּב וַיָּבֹא
בֵין מַחְנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל, לְמוֹל
אֱלֹהִים וּלְמוֹל אֱלֹהִים. וַיְהִי הָעֵנָן וַתַּחֲשֹׁךְ, שְׁבָךְ
הוּא יוֹם שֶׁל יִצְחָק, שְׁמַעְנָן הָיָה, עֲנָן וַתִּשְׁבָּר
מִמֶּנּוּ הוּא. וּמִשּׁוּם כִּד סְדוּר הָאוֹתוֹת
לְמַפְרַע, (בְּדוּר עֵקֶם) וְלֹא בְּדוּר יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ זֶה.

שְׁבָאִים מַצְדוֹ, וְעַל כִּד הוּא כְּסֻדְרָא כְּמוֹ זֶה.
כָּאן הִתְעַטֵּר אַבְרָהָם בְּעֵטְרוֹתָיו וְעַטֵּר אֶת
כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹתוֹת אֵלָיו כִּד בְּדוּר יִשְׂרָאֵל
לְלֶכֶת בַּיּוֹם, שְׁכָתוֹב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה'
חֲסִדוֹ וּבְלֵילָה שִׁירָה עָמִי. וְעַל זֶה כְּתוּב וַיִּסַּע.
אִימָתִי לֹקָחִים בְּמִשְׁאוֹתֵיהֶם? הֲוֵה אוֹמֵר
בַּיּוֹם, בְּשִׁמְאִיר הַשֶּׁמֶשׁ, וְהוּא פָסוּק אַחֵר
שֶׁהוּא בְּשַׁבְעִים וּשְׁתֵּים אוֹתוֹת.

וְעַל דָּא אַתּוּן בְּלַחוּ לְמַפְרַע, דְּכַתִּיב וַיְהִי הֶעָנָן
וְהַחֲשָׁךְ, דְּכִיּוֹן דְּעָאֵל יִצְחָק בְּדִינוּי, לֹא קָרַב
זֶה אֶל זֶה. כְּתִיב זֶה אֶל זֶה, אֵינוֹן דָּאֲתוּ מִסְטָרָא
דְּאַבְרָהָם, לֹא קָרִיבוּ דָא בְּדָא. דְּהָא לֹא יִכְלִין, בְּגִין
דְּהָאִי בָּאֵר אַתְּדַבְּקָא בִּיצְחָק. כְּמָה דָּאֲתִּי אָמַר, וַיֵּאָר
אֶת הַלֵּילָה. דְּכִדְּ אַתְּמַלְיָא לְאַתְחַבְּרָא (ס"א לְאַתְקַפָּא)
בִּיצְחָק, לֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה, וְלֹא יִכִּיל לְקַרְבָּא. עַד
דָּאֲתֵא יַעֲקֹב, וְאַתְחַבֵּר בְּאַבְרָהָם, וְנָטַל לִיצְחָק, וְשָׂאֲרִי
לִיָּה בְּאַמְצָעִיתָא, בְּדִין אַתְקַשֵּׁר מְהִימְנוּתָא דָּא בְּדָא
וְדָא בְּדָא, וְאַשְׁתִּזְבּוּ יִשְׂרָאֵל.

וְתַנִּינֵן, בְּאַתֵּר דְּאַבְהָתָא אֲשֶׁתִּכְחִי, שָׂאֵר צְדִיקָיָא
מִשְׁתַּכְּחִי גְבִיּיָהוּ, וְעַל דָּא שְׂמָא דָּא, סָלִיק
לְסִטְרִין אַחֲרֵינִין מִתְּפָרֶשֶׁן, אַף עַל גַּב דְּכִלְהוּ נִפְקִין
לְאַרְחָא חַד.

לשון הקודש

בְּאַבְרָהָם, וְלָקַח אֶת יִצְחָק וְשָׂם אוֹתוֹ
בְּאַמְצָע, וְאִזְ הִתְקַשְּׁרָה הָאִמּוּנָה זֶה בְּזֶה וְזֶה
בְּזֶה, וְנִצְלוּ יִשְׂרָאֵל.

וְשִׁנִּינוּ, בְּמָקוֹם שְׂנִמְצָאִים הָאֲבוֹת, שָׂאֵר
הַצְּדִיקִים נִמְצָאִים אִתָּם, וְעַל זֶה שֵׁם זֶה עוֹלָה
לְצַדִּיקִים אַחֲרֵים מִפְּרָדִים, אַף עַל גַּב שְׂבָלָם
וּיִצְאִים לְדֶרֶךְ אַחֵר.

וְעַל זֶה כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרַע, שְׂכָתוֹב וַיְהִי
הֶעָנָן וְהַחֲשָׁךְ. שְׂכִיּוֹן שְׂנִכְנַם יִצְחָק בְּדִינוּי, לֹא
קָרַב זֶה אֶל זֶה. כְּתוּב זֶה אֶל זֶה. אוֹתָם שְׂבָאוּ
מִצַּד אֲבָרָהָם לֹא קָרִיבוּ זֶה לְזֶה, שְׁהָרִי לֹא
יִכְלוּ, מִשּׁוּם שְׂבָאֵר זֶה נִדְבָקָה בִּיצְחָק, כְּמוֹ
שְׂנֵאמַר וַיֵּאָר אֶת הַלֵּילָה. שְׂכִשְׁהִתְמַלְּאָה
לְהִתְחַבֵּר (לְהִתְחַבֵּר) בִּיצְחָק, לֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה
וְלֹא יִכִּיל לְהִתְקַרֵּב, עַד שְׂבָא יַעֲקֹב וְהִתְחַבֵּר

כִּד נִהְרָא הָאֵי בֵּא"ר מִסְטָרָא דִּי צַחַק, וְאַתְקִשְׁר בֵּיה, אֶתְעָבִיד יָמָא רַבָּא תְּקִיפָא, וְגַלְגָּלִין תְּקִיפִין, סְלִקִּין וְנִחְתִּין בְּזַעַף וְרוּגְזָא בְּתִקְיָפוֹ, נָטִיל לְעִילָא, ^(דף קנ"א ע"א) סְלִיק, וְנִחִית לְתַתָּא, אֲבָרְהָם אָתִי לְקַבְּלָא ^(ס"א) לְקַבְּלִיה, וּמִגּוֹ רוּגְזָא וְזַעַפָּא וְחִימָתָא וְתִקְיָפוֹ, זֶה אֶל זֶה לָא הָיוּ מִתְקַרְבִּין, עַד דְּאַתָּא יַעֲקֹב, וְשָׂכִיד רוּגְזָא, וּמֵאִידָּךְ וְתִבְרַגְלִי יָמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, ^(שמות יד) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֹזָה וְגו'. כָּאִי בְּרוּחַ קָדִים עֹזָה. דָּא רוּחַ יַעֲקֹב, עֹזָה תְּקִיף לְקַבְּלִיה, לְתִבְרָא רוּגְזָא דְהָאֵי יָמָא. וַיֵּשֶׁם אֶת הַיָּם לְחֶרֶבָה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם ^(נ"א הוא) אֶרֶיק יָמָא מִימֵי רוּגְזִין, וְאַתְפְּלִיגוּ מֵאִי לְסִטְרָא דְאַבְרָהָם וּלְסִטְרָא דִּיעֲקֹב, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם לְסִטְרָא דָּא וּלְסִטְרָא דָּא. וְעַל דָּא אֶתְוֹן בְּלָחוּ בְּאַרְחַ מִיִּשְׁרַר בְּדִקָּא יָאוֹת.

לשון הקודש

בְּרֻחַ קָדִים עֹזָה וְגו'. מַה זֶה בְּרוּחַ קָדִים עֹזָה? זֶה רוּחַ יַעֲקֹב, עֹזָה, תְּקִיפָה לְמוֹלוֹ לְשַׁבֵּר רִגְזוֹ יָם זֶה. וַיֵּשֶׁם אֶת הַיָּם לְחֶרֶבָה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם, ^(הוא) רוֹקֵן הַיָּם מִמֵּי רִגְזוֹ, וְנִחְלְקוּ הַמַּיִם לְצַד אֲבָרְהָם וּלְצַד יַעֲקֹב. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם, לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, וְעַל כֵּךְ כָּל הָאוֹתוֹתִית בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּרָאוּ.

בְּשִׁמְאִירָח בֵּא"ר זֶה מִצַּד יִצְחָק וְנִקְשֶׁרֶת בּוֹ, נַעֲשֶׂה יָם הַגְּדוֹל תְּקִיף, וְגַלִּים חֲזָקִים עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בְּזַעַף וְרִגְזוֹ בְּתִקְיָפוֹ, נָטִיל לְמַעְלָה, עוֹלָה, וַיּוֹרֵד לְמַטָּה. אֲבָרְהָם בָּא מוֹלוֹ ^(כנגדו), וּמִתּוֹךְ רִגְזוֹ וְזַעַף וְחִמָּה וְתִקְיָפוֹת זֶה אֶל זֶה לֹא הָיוּ מִתְקַרְבִּים, עַד שֶׁבָּא יַעֲקֹב וְשׁוֹכַד הָרִגְזוֹ, וּמִמִּידָּךְ וְשׁוֹבֵר גְּלִי הַיָּם. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב ^(שמות יד) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ ה' אֶת הַיָּם

אֱלֵיךְ אֶתְּוֹן בְּאַרְחַ מִיֶּשֶׁר, בְּסִטְרֵי יַעֲקֹב, וְכָל אֵינוֹן
 דָּאתוּ מִסִּטְרֵיהּ, וְכֵד אָתָּא יַעֲקֹב, אֶתְחַבֵּר
 בְּאַבְרָהָם, וְנָטַל לִיצְחָק, וְשָׂאֲרֵי לִיהּ בְּאַמְצָעֵיתָא. בְּדִין
 אֶתְקַשֵּׁר מִהֵימְנוּתָא דָּא בְּדָא וְדָא בְּדָא. וְעַל דָּא,
 עוֹבְדָא בְּתַקּוּנָא בְּשִׁמְאָא קִדִּישָׁא בְּזוּזָא דְאַבְהֵן
 אֶשְׁתַּמּוּדַע, דְּאִיהוּ קְשׁוּרָא חַד, קְשׁוּרָא מִהֵימְנָא,
 לְמַחְוֵי רְתִיבָא שְׁלִימָתָא. וּבְזוּזָא דְאַבְהֵן בְּחַדָּא,
 אֶתְעָבִיד כְּלָא.

וַיִּדְעִין חֲבֵרִיָּא לְמִיֶּהָ בְּאַרְחַ מִיֶּשֶׁר, לְאַתְקַנָּא
 עוֹבְדִין בְּדָקָא יָאוּת, וּבְשִׁמְאָא דָּא קְשׁוּרָא
 דְאַבְהֵן, אֶשְׁתַּבְּחוּ אוֹרְחִין לְדִינָא, וּלְרַחֲמֵי, לְסִיּוּעַ,
 לְחֶסֶד, לְדַחֲלוֹ, לְאוֹרֵייתָא, לְחַיֵּי, לְמוֹתָא, לְטָב, לְבִישׁ.
 וּפְאִין אֵינוֹן צְדִיקֵיָּא, דִּידְעִין אוֹרְחֵי דְאוֹרֵייתָא,
 וַיִּדְעִין לְמִיֶּהָ בְּאוֹרְחֵי דְמַלְכָּא קִדִּישָׁא, וּפְאִין אֵינוֹן
 בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְאַתִּי.

לשון הקודש

וַיִּדְעִים החברים ללכת בדרך ישר,
 להתקין מעשה פְּרָאוּי, ובשם זה קָשֶׁר
 האבות, נמצאו דרכים לדין ולרחמים,
 לסינוע, לחסד, ליראה, לתורה, לחיים, למות,
 לטוב, לרע. אשריהם הצדיקים שיוֹדְעִים
 דרכי התורה ויודעים ללכת בְּדַרְכֵי הַמֶּלֶךְ
 הקדוש. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.

אֵלֶּה אותיות בְּדֶרֶךְ יֶשֶׁר בְּצֵד יַעֲקֹב, וְכָל
 אוֹתָם שְׂבָאוּ מִצְדוֹ. וּבְשֵׁבֵא יַעֲקֹב, הִתְחַבֵּר
 בְּאַבְרָהָם וְלָקַח אֶת יִצְחָק, וְהִשְׁרָהוּ בְּאַמְצָע.
 אוֹ הִתְקַשְּׁרָה הָאֱמוּנָה זֶה בָּזֶה וְזֶה בָּזֶה. וְעַל
 זֶה מַעֲשֵׂה בְּתַקּוּן בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בְּזוּז
 האבות נודע, שהוא קָשֶׁר אֶחָד, קָשֶׁר נֶאֱמָן,
 להיות מְרַכְּבָה שְׁלֵמָה, וּבְזוּז האבות בְּאֶחָד
 נַעֲשֶׂה הַכֹּל.

הָא אֲבָהֶן בְּמִטְלָנִין, בְּעוֹבְדִין, בְּקִשּׁוּרִין דְּמִתְקַשְׁרִי
 דָּא בְּדָא. וְכֵד מִתְחַבְּרֵן בְּחֻדָּא, לִית מָאן דִּיקוּם
 קַמִּייהוּ. וְתַנִּינֵן, בְּאַתֵּר דְּאַבְהָתָא אֲשֶׁתְּכֹחוּ, שְׂאֵר
 צְדִיקָיָא מִשְׁתַּכְּחִי גַבִּייהוּ. וְעַל דָּא שְׂמָא דָּא סָלִיק
 לְסִטְרִין אַחֲרָנִין מִתְפָּרְשָׁן, אַף עַל גַּב דְּכֻלְהוּ נִפְקִין
 לְאַרְחָא חַד.

השלמה מההשמטות (סימן ח)

שִׁבְעָה יוֹמִין עֲלָאִין, בְּרָא קֳדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
 בְּעֵלְמָא. וְעַלִּייהוּ שְׁתִּיל וּבְנֵי עֲלָמִין. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב (שמות כ) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא
 כְּתִיב בְּשֵׁשֶׁת.

וְלִקְבִיל אֵינֹן שִׁבְעָה יוֹמִין עֵילְאִין, בְּרָא בְּאַרְעָא
 שִׁבְעָה זַפְּאֵי קְשׁוּט, לְקִיּוּמָא לֹון, וְלֹאֲנִהָרָא
 לֹון, כָּל חַד וְחַד לְקְבִיל יוֹמִיָּה. וְשְׁתִּיל לָהּ, כָּל חַד
 וְחַד בְּדָרָא דְאַתְחַזִּי לִיה. וְאֵינֹן אֲבָהֶן דְּעֵלְמָא,

לשון הקודש

בְּעוֹלָם, וְעַלִּיהֶם שְׁתִּל וּבְנָה עוֹלָמוֹת. וְהוּ
 שְׁכֵתוֹב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כְּתוֹב
 בְּשֵׁשֶׁת.

וּבְנִגּוּד אוֹתָם שִׁבְעָה יָמִים עֲלִיוֹנִים בְּרָא
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְצָן שִׁבְעָה צְדִיקִי אֱמֶת,
 לְחַעֲמִידֶם וּלְהָאִיר לָהֶם כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּנִגּוּד
 יוֹמוֹ, וְשְׁתִּל אוֹתָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּדוּר
 שְׂרָאוֹי, וְהֵם אֲבוֹת הָעוֹלָם, אֲבָרְהָם יִצְחָק

חַרֵּי הָאֲבוֹת בְּמִסְעוֹת, בְּמַעֲשִׂים, בְּקִשְׁרִים
 שְׁמִתְקַשְׁרִים זֶה בָּזֶה. וּכְשִׁמְתַּחֲבְרִים בְּאַחַד,
 אֵין מִי שִׁיקוּם לְפָנֵיהֶם. וְשִׁנְיֵנוּ, בְּמָקוֹם
 שֶׁהָאֲבוֹת נִמְצְאוּ, שְׂאֵר הַצְּדִיקִים נִמְצְאוּ
 עֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה שֵׁם זֶה עוֹלָה לְצַדִּיקִים אַחֲרֵים
 נִפְרָדִים, אַף עַל גַּב שֶׁכֻּלָּם יוֹצְאִים לְדֶרֶךְ זֶה.

השלמה מההשמטות סימן ח

שִׁבְעָה יָמִים עֲלִיוֹנִים בְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

אֲבָרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וַיֹּסֵף וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד.

וַאֲיֵנוֹן אִיקָרוֹן הָרִים, הָרִי קָדֶם, דְּאֵינוֹן תְּלִיִן
מֵאֵינוֹן שְׁבַעַה יוֹמִין עִילָאִין. וְשְׁבִיעָאָה
דְּקִימָא קַמִּייהוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (זכריה יב) וּבֵית דָּוִיד
בְּאַלְהִים כְּמִלְאָךְ ה' לִפְנֵיהֶם.

וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, וְכֵד אֶתְכִּלִּיל בֵּיה
בְּיוֹסֵף, וַיְהִיב לִיה תַּפְנוּקָא מִבִּי מִלְכָּא, אִקְרִי
אוֹף אִיהִי שְׁבִיעָאָה.

וְכָלְהוּ אֶחֱידוּ בַּהּ בְּשְׁכִינְתָּא, בְּרֹזָא דְשְׁבַעַה. בְּגִין
דְּשְׁכִינְתָּא אִקְרִי בַת שְׁבַע. בַּת מֵאִמָּא
עִילָאָה, דְּאִיהִי כָלְלָא דְשְׁבַע דְּרָגִין דְּעַמָּה. וְאִיהִי
דְּרָגָא דְצַדִּיק, עֲשִׂירָאָה דְאֵינוֹן סְפִירִין, דְאִיקְרִי בַּהּ
קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

וְאִיקְרִי שְׁבִיעָאָה בְּקָרָא, (דברי הימים א כט) דִּלְךָ ה' הַגְדִּלָּה
וְהַגְבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד בִּי כָל

לשון הקודש

וַיַּעֲקֹב יוֹסֵף מֹשֶׁה אַהֲרֹן דָּוִד.

וְהֵם נִקְרְאוּם הָרִים, הָרִי קָדֶם, שְׁהֵם תְּלוּיִים
מֵאוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים, וְהַשְּׁבִיעִי
שְׁעוּמָד לִפְנֵיהֶם, וְהוּ שְׁכָתוּב (זכריה יב) וּבֵית
דָּוִיד בְּאַלְהִים כְּמִלְאָךְ ה' לִפְנֵיהֶם.

וְאַף עַל גַּב שְׁהוּא שְׁבִיעִי כְּשִׁנְכִלָּל בּו
בְּיוֹסֵף וְנוֹתָן לוֹ תַּפְנוּק מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, נִקְרָא

גַּם הוּא שְׁבִיעִי.

וְכָלֶם אֶחָזִיזִים בְּשְׁכִינָה בְּסוּד שֶׁל שְׁבַעַה,
מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׁכִינָה נִקְרָאת בַּת שְׁבַע, בַּת מֵאָם
הָעֲלִיוֹנָה, שְׁהִיא כָלֵל שְׁבַע דְּרָגוֹת שְׁעוּמוֹ,
וְהִיא דְּרָגָה שֶׁל צַדִּיק הָעֲשִׂירִי, שֶׁהֵן סְפִירוֹת
שְׁנִקְרָא בְּהֵן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְנִקְרָא שְׁבִיעִי בְּכָתוּב, שְׁכָתוּב (דברי הימים-א כט)

וְכו', עַד הַמַּמְלָכָה. וּמֵאֵי טַעְמָא, וְהָא רַבִּיעָא הִיא לְיוֹמֵי. אֵלָא בְּגִין דְּאִיהִי נְטִיעָה בְּתַרְאָה, וְאֵתְפְּלִילִת בְּשִׁבְעָא, בְּגִין כֶּךָ נְטִלָה שְׁמִיה, וְכוּלָא חַד.

וְכָל חַד וְחַד מֵאַבְהֹן, יָדַע לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִגּוֹ דְּרִגָּא דִּילִיה, וְאַחִיד בֵּיה בְּהַחֲוֹא דְּרִגָּא. אַבְרָהָם יָדַע לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִגּוֹ אִסְפָּקְלָרִיא דִּילִיה דְּאִיהִי מִדַּת הַגְּדוּלָּה, מִדַּת הַחֶסֶד, יְמִינָא דְּמַלְכָּא. וְעַל דָּא אַחִיד בֵּיה, וְלֹא שָׁבִיק לָהּ לְעֵלְמִין, וְעָבִיד טִיבּוּ עִם כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וְאוֹקְמוּהָ. דְּהָא עוֹבְדוֹי סְלִיקוּ לִיה בְּהֵאֵי דְּרִגָּא.

יִצְחָק יָדַע לִיה בְּדְרִגָּא דְּגִבּוּרָה, דְּאַקְרִי פַּחַד יִצְחָק, וְדַחִיל לִיה לְעֵלְמִין. יַעֲקֹב יָדַע לִיה מִגּוֹ דְּרִגָּא דְּתַפְאֶרֶת. דְּאִיהוּ כָּלִיל מַחֲסַד וּמַפְּחַד, וְאַקְרִי אֱמֶת, וְאַחִיד בֵּיה. הָדָא הוּא דְּבִתִּיב, (מִכָּה ז')

לשון הקודש

מתוך אספקלריה שלו, שהיא מדת הגדלה, מדת החסד, שהיא ימין המלך, ועל כך הוא אחז בזה ולא עזב אותה לעולמים, ועשה טוב עם כל בני העולם, ופרשוה שְׁהָרִי מַעֲשָׂיו הַעֲלוּהוּ לְדְרִגָּה הַזֹּאת.

יִצְחָק יָדַע אוֹתוֹ בְּדְרִגַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁנִּקְרָאת פַּחַד יִצְחָק, וּפַחַד מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. יַעֲקֹב יָדַע אוֹתוֹ מִתּוֹךְ דְּרִגַּת הַתַּפְאֶרֶת, שֶׁהוּא כְּלוּל

לְךָ ה' הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתַּפְאֶרֶת וְהַנְּצִיחַ וְהַחַיִּיד כִּי כָל וְכוּ', עַד הַמַּמְלָכָה. וְמָה הַטַּעַם? וְהָרִי הִיא רַבִּיעִית לְיָמִים! אֵלָא בְּגִלְל נְטִיעָה אַחֲרֹנָה וְנִכְלָלֶת בְּשִׁבְעִית, מִשּׁוּם כֶּךָ לְקַחְהָ שְׁמוֹ, וְהַכֹּל אַחֵד.

וְכָל אַחֵד וְאַחֵד מֵהָאֲבוֹת יָדַע אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ דְּרִגָּתוֹ וְאַחֲזוּ בּוֹ בְּאוֹתָהּ דְּרִגָּה. אַבְרָהָם יָדַע אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

יוֹסֵף יָדַע לִיָּה לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא מִגּוֹ הַחַיָּא
 אֲסַפְקִלְרִיא, דְּאִקְרִי כָל. וְעַל דָּא אִקְרִי
 יוֹסֵף בְּלָכָל, דְּכִתִּיב (בראשית מז) וַיְבַלְלֵל יוֹסֵף. וְאִקְרִי
 יוֹסֵף עוֹלָם.

מִשָּׁה וְאַהֲרֹן אֵינֻן תִּרִּין בְּרוּבִין, דְּאִשְׁתַּמַּע קָלָא
 דְּלַעֲיָלָא מִבִּינֵיהוּ, וְעַל דָּא אֲתִיבֵיהֶב
 אוֹרִיָּתָא עַל יְדֵיהוּ. הָדָא הוּא דְכִתִּיב, וְנוֹעַדְתִּי לָךְ
 שָׁם וְדִבַּרְתִּי אִתָּךְ וְגוֹמֵר. וְאֵינֻן תִּרִּין בְּרוּבִין דְּלַעֲיָלָא,
 אֵינֻן נִצָּח וְחֹד, וְאֵינֻן תִּרִּין סְמָכִין דְּגוּפָא.

בְּגוֹזָנָא דָּא, אֵית לָהּ לְמִטְרוֹנִיתָא לְתַתָּא, תִּרִּין
 בְּרוּבִין תַּחְתָּתָהּ, דִּינָקִין מִינָהּ. וְאֵינֻן עֵילָאִין
 וְדָאִי, עַל אַרְזֵן הָעֵדוּת, דְּאִקְרִי צָדֵק, אַרְזָנָא דְעֵדוּת.
 וּבְמָאן עֵדוּת, דָּא יוֹסֵף, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (תהלים
 פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ. וְאִקְרִי תוֹרָה שְׂבָכְתָב, וְהָאִי
 אַרְזָנָא תוֹרָה שְׂבָעֵל פָּה.

לשון הקודש

יָדָם, זֶהוּ שְׂכָתוּב וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שָׁם וְדִבַּרְתִּי
 אִתָּךְ, וְהֵם שְׁנֵי בְרוּבִים שְׁלַמְעֵלָה, וְהֵם נִצָּח
 וְחוֹד, וְהֵם שְׁנֵי הָעוֹמְדִים שֶׁל הַגּוֹף.

בְּמֹו זֶה יֵשׁ לְמַלְכָּה לְמִטָּה שְׁנֵי בְרוּבִים
 תַּחְתֵּיהָ שְׁיֻנָּקִים מִמֶּנָּה, וְהֵם וְדָאִי עֵלְיוֹנִים,
 עַל אַרְזֵן הָעֵדוּת, שְׁנָקְרָא צָדֵק, אַרְזֵן הָעֵדוּת.
 וּמִי עֵדוּת? זֶה יוֹסֵף, זֶהוּ שְׂכָתוּב עֵדוּת
 בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ, וְנָקְרָא תוֹרָה שְׂבָכְתָב, וְאַרְזֵן

מִחֶסֶד וּמִפְחָד, וְנָקְרָא אֲמֵת, וְאִחֻז אוֹתָהּ, זֶהוּ
 שְׂכָתוּב תַּתָּן אֲמֵת לְיַעֲקֹב.

יוֹסֵף יָדַע אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ אוֹתָהּ
 אֲסַפְקִלְרִיָּה שְׁנָקְרָא כָל, וְנָקְרָא יוֹסֵף, וְעַל
 זֶה נָקְרָא יוֹסֵף בְּלָכָל, שְׂכָתוּב וַיְבַלְלֵל יוֹסֵף,
 וְכָתוּב וְנָקְרָא יוֹסֵף עוֹלָם.

מִשָּׁה וְאַהֲרֹן הֵם שְׁנֵי בְרוּבִים שְׁנַשְׁמַע קוֹל
 שֶׁל מַעְלָה מִבִּינֵיהֶם, וְעַל זֶה נִתְּנָה תוֹרָה עַל

תָּא חַיִּי, כָּל אֵינוֹן אֲבָהֶן עִילָאִין דְּאַחֲדִין לְעִילָא,
רְמִיזִין כְּלָהּ בַּתֹּרָה שְׂבַכְתָּב. וְדוֹד דְּאַחֲד
בְּבַת־רֵייתָא, דְּאִיהִי תוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה, רְמִיזָא בְּדַבְרֵי
קַבְּלָהּ. וּבְגִין כֹּךְ אֶקְרִי קַבְּלָהּ, דְּמִקְבֻּלַּת נִהֲרִו
מִתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב.

וְאֵינוֹן תְּרִין כְּרוּבִין עִילָאִין, קְיִימִין עַל תְּהוּא
סִהְדוּתָא דְּאַרְוֶנָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דְּבַרֵי הַיָּמִים
א כט) וְהִנֵּצַח וְהַחֹד, כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְדָא אִיהוּ
סִימָא דְּשָׁמַיָא וּמְזוּוג לְהַאי אֶרֶץ.

וְהַכִּי הוּא, דְּכָל מַה שְׂבָרָא קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
לְעִילָא, בָּרָא לְקַבְּלִיהָ לְתַתָּא. וְיוֹסֵף אֶקְרִי
עֵדוּת, הָדָא הוּא דְּכְתִיב עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוֹ. וְעַל דָּא
שָׁמָּה דְּיוֹסֵף שְׁלִים בְּכָלָא לְעִילָא וְתַתָּא.
וְעַל דָּא תַנִּינָן, אָרוֹן דְּיוֹסֵף וְאָרוֹן דְּשְׂכִינְתָּא, בְּהָדִי
הָדִי הוּוּ אֲזִלִּין בְּמִדְבָּרָא, וְהוּוּ כּוּלִי עֲלָמָא

לשון הקודש

כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְהוּוּ סִימָא דְּשָׁמַיִם,
וּמְזוּוג אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת.

וְכֹךְ הוּא, שְׂכָל מַה שְׂבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמַעְלָה – בָּרָא כְּנֻגְדוֹ לְמַטָּה. וְיוֹסֵף נִקְרָא
עֵדוּת, זֶהוּ שְׂכָתוֹב עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוֹ, וְעַל
זֶה שָׁמוֹ שֶׁל יוֹסֵף שְׁלֵם בְּכָל, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.
וְעַל זֶה שְׁנִינָנוּ שְׁיֹסֵף וְהָאָרוֹן וְהַשְׂכִּינְתָּה הָיוּ
הוֹלְכִים בְּמִדְבָּר בְּיַחַד, וְכָל הָעוֹלָם הָיוּ

זֶה תּוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה.

בֹּא רְאֵה, כָּל אוֹתָם אֲבוֹת עֲלִיּוֹנִים שְׂאֲחוּזִים
לְמַעְלָה, כָּלָם רְמוּזִים בַּתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב. וְדוֹד
שְׂאֲחוֹ בְּאַחֲרוֹנָה, שְׁהִיא תּוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה,
רְמוּזָה בְּדַבְרֵי קַבְּלָהּ, וּמִשּׁוֹם כֹּךְ נִקְרָאת
קַבְּלָהּ, שְׂמִקְבֻּלַּת אוֹר מִתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב.

וְאוֹתָם שְׁנֵי כְרוּבִים עֲלִיּוֹנִים עוֹמְדִים עַל
אוֹתוֹ עֵדוּת וְאָרוֹן, זֶהוּ שְׂכָתוֹב וְהִנֵּצַח וְהַחֹד

אֶמְרִי מַה טֵּיבָן שֶׁל שְׁנֵי אַרְנוֹנוֹת אֵלַי. וּמִתִּיבִין לוֹן,
קַיִים זֶה מַה שֶּׁכְּתוּב בְּזֶה. קַיִ"ם וְדָאִי, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (משלי י') וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם, אֵיחֻ קַּיּוֹמָא
דְּעֵלְמָא.

אֲתָא דָּוִד דְּאֵיחֻ שְׁבִיעָא, דְּאַבְהָן אֶחִיד בֵּה, בְּהֵאִי
בֵּת שֶׁבַע, דְּאֵיחֻ מִמְּלָכָה, וְלֹא שָׁבִיק לָהּ
לְעֵלְמִין. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (יחזקאל לו') וְדָוִד עֲבָדִי נָשִׂיא
לָהֶם לְעוֹלָם. וְכְתִיב, (תהלים פט') כִּסְאוֹ בִּשְׁמֶשׁ נִגְדִי. וְכָל
דָּא אֹלִיף לָן אֹרִייתָא, דְּכָלְחֻ אֶחִידָן בֵּה בְּשִׁכְנִיתָא
בְּרֹזָא דְּשֶׁבַע.

תָּא חַיִּי, אֲבָרְהָם בּוֹצִינָא קְדָמָא קְדִישָׁא דְּעֵלְמָא,
כִּד בָּעָא לְסִלְקָא לְדִרְגִּיהּ, לֹא יָכִיל, עַד דְּסִלִּיק
וְאַשְׁתְּמוּדַע בְּאֵינוֹן תִּלְתִּת דִּרְגִּין עֵילָאִין דְּעִלְיָה, דִּהְהוּא
חֹלְקָא דִּילְיָה.

לשון הקודש

אומרים: מה טיבן של שני ארנונות הללו?
ומשיבים להם: קיים זה מה שכתוב בזה. קיים
בדאי. זהו שכתוב וצדיק יסוד עולם, הוא
קיום העולם.
בא דוד, שהוא שביעי של האבות, אחו בזה
בבת שבע הזאת, שהיא ממלכה, ולא עזבה
לעולמים. זהו שכתוב (יחזקאל לו') ודוד עבדי
נשיא להם לעולם, וכתוב (תהלים פט') כסאו
בשמש נגדי. וכל זה למדתנו התורה, שכלם
אחווים בשכינה בסוד של שבע.
בא וראה, אברהם גר ראשון קדוש של
העולם, בשרצה להתקרב לדרגתו, לא יכל,
עד שעלה ונודע באותן שלש דרגות עליונות
שעליו, שהוא חלק שלו.

בֵּינוֹן דְּסָלִיק וְאַשְׁתְּמוּדַע לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא,
 מִגּוֹ אֵינוֹן תִּלְת דְּרָגִין, דְּעַם אֵינוֹן שְׁבַעָה, וְתִלְת
 דְּרָגִין הֵם כְּתָר עֲלִיוֹן חֲכֻמָּה בִּינָה, וְאֵינוֹן שְׁלִימוֹ
 דְּעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּאִיקָרִי בְּהוּ קְדֻשָּׁא בְּרִיד הוּא. וְכִינוֹן
 דְּסָלִיק אַחַר כֹּךְ בְּאֵינוֹן תִּלְתָּא, דְּאֵינוֹן עֲתִיקָא וְאַבָּא
 וְאִמָּא, דְּנִגִיד מִנְהוֹן נְהִירוֹ לְתַתָּא, בְּדִין אַחִיד
 לְחוֹלְקִיה, הַהוּא בְּרָגָא דְתַחוּתִיָּהוּ דְּאֵינוֹן תִּלְתָּא,
 דְּאִיקָרִי חֶסֶד.

דְּכָלְהוּ אַדְבִּיק לֹון, מִגּוֹ אֶסְפֵּקְלָרִיא דְשֻׁלְטָא
 בְּלִילִיא, דְּבַחוּ וְדָאִי לָא הָוָה בַּר נָשׁ דְּיִדַע
 כְּלוּם. וְעַל דָּא תִנִּינָן, בְּן שְׁלֹשָׁה שָׁנִים, הַפִּיר אַבְרָהָם
 אֶת בּוֹרְאוֹ, בְּן שְׁלֹשָׁה דְיִיקָא.

וְתָא חַיִּי, רָזָא דְהַנִּי שְׁלֹשָׁה שָׁנִין, וְלָא חֶסֶד, בְּגִין
 דְּשְׁכִינְתָּא אֶקְרִי בֵּת שְׁבַע, וְלָא יָכִיל
 לְאַתְקַרְבָּא בַּהֲדָה, עַד דְּסָלִיק לְאַשְׁתְּמוּדַע מִגּוֹהָ,

לשון הקודש

שְׁתַּחַת אוֹתָן שְׁלֹשׁ, שְׁנִקְרָא חֶסֶד.
 שְׁאֵת כֵּלָן הוּא הַדְּבִיק מִתּוּךְ אוֹתָהּ
 אֶסְפֵּקְלָרִיא שְׁשׁוּלְטָת בְּלִילָה, שְׁבַהֵן וְדָאִי
 לֹא הָיָה אָדָם שִׂידַע כְּלוּם. וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ בֵּן
 שְׁלֹשׁ שָׁנִים הַפִּיר אַבְרָהָם אֶת בּוֹרְאוֹ, דְּוָקָא
 בֵּן שְׁלֹשׁ.

וּבֹא רָאָה סוּד שֶׁל שְׁלֹשׁ שָׁנִים אֵלּוֹ וְלֹא
 חֶסֶד, מִשּׁוּם שְׁשְׁכִינְתָּה נִקְרָאת בֵּת שְׁבַע, וְלֹא

בֵּינוֹן שְׁעָלָה וְהִתְנוּדַע לוֹ לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא מִתּוּךְ אוֹתָן שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת, שְׁעַם
 אוֹתָן שְׁבַע, וְשְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת, הֵן כְּתָר
 עֲלִיוֹן חֲכֻמָּה בִּינָה, וְהֵן שְׁלֵמוֹת עֶשֶׂר
 סְפִירוֹת שְׁנִקְרָא בְּהֵן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 וְכִינוֹן שְׁעָלָה אַחֵר כֹּךְ בְּאוֹתָן שְׁלֹשׁ,
 שְׁהֵן עֲתִיק וְאַבָּא וְאִמָּא, שְׁשׁוּפַע מִהֵן
 אוֹר לְמַטָּה, אִזְּ אַחֲזוּ לְחַלְקוֹ אוֹתָהּ דְּרָגָה

וְלֹא־תִנְהָרָא וְלֹא־נִהְרָא לְכָל־אֵי מָא דְּאִיהוּ לְתַתָּא,
בְּאִינוּן דְּרַגִּין עֵילָאִין אִינוּן שְׁבַעָה וְשָׁלֹשָׁה, חֲרֵי עֲשָׂרָה
דְּרַגִּין עֵילָאִין, רְזָא דְשִׁמְא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא.

וְכִיּוֹן דְּהָוָה מִתְנַהֵיר בְּאִינוּן שְׁלֹשָׁה, בְּעָא לְסַלְקָא
בְּאִינוּן שְׁבַע, בְּרְזָא דְכְּתִיב, (בראשית כא) וַיֵּצֵב
אֲבִרְהָם אֶת שְׁבַע כְּבָשֶׁת הַצֹּאן. וְרְזָא דָא רְמִז
לְאַבְיִמֶלֶךְ, דְּלֹא יִתְפָּרְעוֹן מִנְּהוֹן, עַד דִּישְׁתַּלִּימוּ אִינוּן
שְׁבַעָה זַפְּאִי קָשׁוּט בִּישְׂרָאֵל, לְקַבִּיל אִינוּן שְׁבַעָה
דְּרַגִּין דְּלַעִילָא.

כִּיּוֹן דְּאֲשְׁתַּלִּימוּ, יְתִיב עַלְמָא תַתָּאָה כְּגִוּוֹנָא דְעַלְמָא
עֵילָאָה. בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. וַיִּיתִי דָּוִד, דְּאִיהוּ
שְׁבִיעָאָה, וַיִּתְעַר לְהַחֲיָא בֵּת שְׁבַע דְּלַעִילָא, דְּאִיהוּ
נִקְמָא נִקְמַתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וַיִּתְפָּרַע מִנְּהוֹן.

לשון הקודש

רְמִז לְאַבְיִמֶלֶךְ שְׁלֹא יִפְרְעוּ מִהֶם, עַד
שִׁישְׁתַּלְמוּ אוֹתָם שְׁבַעָה צְדִיקֵי אֱמֶת
בִּישְׂרָאֵל. כְּנֻגַּד אוֹתָן שְׁבַע דְּרָגוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה.
כִּיּוֹן שֶׁהִשְׁתַּלְמוּ, יִהְיֶה הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן כְּמוֹ
הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּקִיּוּם שְׁלֵם, וַיְבֹא דָוִד, שֶׁהוּא
שְׁבִיעִי, וַיַּעֲוֵר אֶת אוֹתָהּ בֵּת שְׁבַע שְׁלֹמֶעֱלָה,
שֶׁהִיא נוֹקְמַת נִקְמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַתְּפָרַע מִהֶם.

יְכַל לְהַתְקַרֵּב אֵלָיָה עַד שֶׁעָלָה לְהוֹרֵד
מִתּוֹכָהּ וּלְהִיּוֹת מוֹאֵר וּלְהֵאִיר לְכָל, מִה
שֶׁהוּא לְמַטָּה בְּאוֹתָן דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת עִם
אוֹתָן שְׁבַע וְשָׁלֹשׁ, חֲרֵי עֲשָׂר דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת
סוּד שֶׁל שֵׁם הַקָּדוֹשׁ בְּרִידָא הוּא.

וְכִיּוֹן שֶׁהָיָה נָאֹר בְּאוֹתָן שְׁלֹשׁ, רָצָה
לְהַעֲלוֹת בְּאוֹתָן שְׁבַע בְּסוּד הַכְּתוּב (בראשית כא)
וַיֵּצֵב אֲבִרְהָם אֶת שְׁבַע כְּבָשֶׁת הַצֹּאן. וְסוּד זֶה

הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (שמואל ב ח) וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיָּךְ דָּוִד
 אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנָעֵם וַיִּקַּח דָּוִד אֶת מִתְּג
 הָאִמָּה מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. מָאִי וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן. בְּתֵר
 דְּאַשְׁתְּלִימוֹ יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא, כִּדִּין וַיָּךְ
 דָּוִד אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנָעֵם. דְּהָא עַד הַשְׁתָּא לָא יָכִילוּ
 יִשְׂרָאֵל לְמִיתְבֵּר תּוֹקְפִיהוֹן, וְהָא אִיתְעָרוּ חֲבֵרְיָא
 בְּתַחוּא מִתְּג הָאִמָּה, וְאוֹקְמוּהָ.

וְתָא חָזִי, הָאִי דְרָמְזוּ לִיה אַבְרָהָם בְּכַבְשׁוֹת הַצֹּאן,
 וְלֹא בְעֵזִים, וְלֹא בְמִילֵי אַחֲרֵינִי, בְּגִין דְּאִינוּן
 מִסְטָרָא דְחֶסֶד, מֵאִינוּן מְמַנֵּן דִּינְקִין מִסְטָרָא דְחֶסֶד,
 יִנְקִין לְתַתָּא אִינוּן בְּכָשִׁים, תַּחוֹת שׁוֹלְטָנִיהוֹן. וְאַבְרָהָם
 אַחִיד לְחֻלְקִיָּה מִדַּת הַחֶסֶד, וְכוּלָא בְרוּזָא דְחֻכְמָתָא.

וְעַל דָּא תִּנְיִן, מָאֵן דְּשָׂרִי גו עָאנָא, לָא מִסְתַּבֵּן
 לְעֻלְמִין. וְאִי אִיהוּ שָׂרִי גו עֲזִיָּא, וְרַעִי לוֹן,

לשון הקודש

ובא ויראה, זה שרמז לו אברהם בכבשות
 הצאן ולא בעזים ולא בדבר אחר, משום
 שהם מצד החסד, שמאותם ממנים שיונקים
 מצד החסד יונקים למטה אותם בכשים
 שתחת שלטונם, ואברהם אחז לחלקו מדת
 החסד, והכל בסוד החכמה.

ועל זה שנינו, מי ששרוי בתוך צאן לא
 מסתבן לעולמים. ואם הוא שרוי בתוך

זחור שכתוב (שמואל ב ח) ויהי אחרי כן ויך דוד
 את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג
 האמה מיד פלשתים. מה זה ויהי אחרי כן?
 אחר שגשתלמו ישראל והיו כמו למעלה,
 אז ויך דוד את פלשתים ויכניעם. שהרי עד
 עכשו לא יכלו ישראל לשבר את כחם,
 שהרי התעוררו החברים באותו מתג
 האמה, ופרשוה.

כִּמָּה גִּרְדִּינִי נִימוּסִין, יִתְבִּין לְקַבְּלֶיהָ לְאַסְטָאָה לִיהָ,
בְּגִין דְּאִינוּן מִסְטָרָא דְּדִינָא קִשְׂיָא.

אֲבָל בַּד אַתָּא יִצְחָק לְמַגְזֵר עֲמִיָּה קָיִים, גִּזֵּר עֲמִיָּה
בְּשִׁבְעָה, דְּאַתְּגַלְיָא מִגּוֹ תְּהִיָּא בִירָא, דְּכִתִּיב
(בראשית כו) וַיִּקְרָא אֶתְּהָ שִׁבְעָה.

תָּא חֲזִי, אֲבִרְהָם קָרָא לְתְּהִיָּא בִירָא דְּמִיּוּן, בְּאֵר
שָׁבַע. יִצְחָק קָרָא לָהּ, שִׁבְעָה. מַה בֵּין הָאִי
לְהָאִי. אֵלָּא בְּגִין דְּיִצְחָק אֶחִיד לְחוּלְקִיָּה דְּרִנָּא דְּפַחַד,
דְּאִיְהוּ דִּינָא, וְעַל דָּא אוּסִיף בָּהּ ה'. וְה' בְּכָל אֶתֶר
אִיְהִי מִדַּת הַדִּין. וְסִימְנָךְ (יחזקאל טז) הָא דְּרַכְבָּךְ בְּרֹאשׁ
נִתְתִּי. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב וַיִּקְרָא אֶתְּהָ שִׁבְעָה. דְּלֹא
עֲבַד בְּחוּרְפָּן, כִּמָּה דְּעֵבֶד אֲבוּהָ, וְכֹלָא בְּרֹזָא
דְּחִכְמָתָא, וְאוּסִיף בָּהּ ה', לְאַחְזָאָה דְּאִיְהִי חוּלְקִיָּה.

לשון הקודש

מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֵלָּא מִשּׁוֹם שְׂיִצְחָק אֶחָד
לְחֻלְקוֹ דְּרִנָּה שֶׁל פַּחַד, שֶׁהוּא דִּין, וְעַל זֶה
הוּסִיף בָּהּ ה'. וְה' בְּכָל מְקוֹם הִיא מִדַּת
הַדִּין. וְסִימְנָךְ – (יחזקאל טז) הָא דְּרַכְבָּךְ בְּרֹאשׁ
נִתְתִּי. וְהוּא שֶׁכְּתוּב וַיִּקְרָא אֶתְּהָ שִׁבְעָה. שְׁלֹא
עָשָׂה בְּכַבְּשִׁים כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אָבִיו, וְהַכֵּל
בְּסוּד הַחִכְמָה, וְהוּסִיף בָּהּ ה', לְהִרְאוֹת
שֶׁהִיא חֻלְקוֹ.

עֲזִים וְרוּעָה אוֹתָם, כִּמָּה שׁוֹמְרֵי הַתְּקִים
יוֹשְׁבִים כְּנֻגְדּוֹ לְהַסְמוֹתוֹ, בְּגִלְל שֶׁהֵם מַצֵּד
שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה.

אֲבָל כְּשֶׁבֶא יִצְחָק לְכֹרֶת אֶתוֹ בְּרִית, כִּרְת
אֶתוֹ בְּשִׁבְעָה שְׁנֻגְלָה מִתּוֹךְ אוֹתוֹ בְּאֵר,
שֶׁכְּתוּב (בראשית כו) וַיִּקְרָא אֶתְּהָ שִׁבְעָה.

בֹּא וּרְאֵה, אֲבִרְהָם קָרָא לְאוֹתָהּ בְּאֵר מִים
נוֹבְעִים בְּאֵר שָׁבַע, וַיִּצְחָק קָרָא לָהּ שִׁבְעָה.

תָּא חַיִּי, כִּד בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, בְּרָא
 לִיה בְּרִינָא. בִּיּוֹן דִּחְזָא דְלֹא מִתְקַיִים, שְׂתַּף בִּיה
 חֶסֶד. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה'
 אֱלֹהִים, וְאוֹקְמוֹה בְּאַבְרָהָם אִיתְקַיִים עֲלֵמָא. בְּגִין כִּךְ
 הָאִי בִירָא, בִּיתָא דְעֲלֵמָא, עַל שְׁמִיה אִיתְקַרִי. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (שם כא) עַל בֶּן קָרָא שֵׁם הָעִיר בְּאֵר שָׁבַע.
 אָף עַל גַּב דְּהָאִי בִירָא אֲתִדְבֵּק בִּיצְחָק, דְכְּתִיב (שם כו)
 וַיִּקְרָא אֹתָהּ שְׁבַעַה. שְׁמָהּ בְּאֵר שָׁבַע, סְמָרָא
 דְאַבְרָהָם, וְלֹא בְּאֵר שְׁבַעַה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים
 ב) וַיִּמְיֵנו תַּחֲבַקְנִי.

וְתָא חַיִּי, אַרְבַּע מַאיִנוֹן שְׁבַעַה זִכְאִי קָשׁוּט, כִּד בְּעוֹ
 לְאַתְקַרְבָּא בְּשְׁכִינְתָּא, בְּרִזָּא דְשְׁבַע, כְּלָהוּ
 אִיעָרְעוּ בְּהָאִי בְּאֵר, דְלֹא פִסְקוּ מִיִּמּוֹי לְעֲלָמִין.
 אַבְרָהָם כְּרִי לָהּ לְהָאִי בִירָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אוֹלִיף
 לְכָל בְּנֵי עֲלֵמָא, דִּיפְלָחוֹן לְקוּדְשָׁא

לשון הקודש

אֲתָהּ שְׁבַעַה – שְׁמָהּ בְּאֵר שָׁבַע צִד שֶׁל
 אַבְרָהָם, וְלֹא בְּאֵר שְׁבַעַה, זֶהוּ שְׁכָנוֹת (שיר
 השירים ב) וַיִּמְיֵנו תַּחֲבַקְנִי.

וּבֹא וּרְאָה, אַרְבַּעַה מַאֲוֹתָם שְׁבַעַה צִדִּיקֵי
 הָאֲמֶת, כְּשֶׁרְצוּ לְהִתְקַרֵּב לְשְׁכִינָה בְּסוּד שֶׁל
 שְׁבַע, כָּלָם פָּגְשׁוּ בְּבֵּאֵר הַזֶּה שֶׁלֹּא פּוֹסְקִים
 מִיִּמְיָהּ לְעוֹלָמִים.

אַבְרָהָם כָּרָה אֶת הַבֵּּאֵר הַזֶּה מִשּׁוּם שֶׁהוּא

בֹּא וּרְאָה, כְּשֶׁבִּרָא הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 הָעוֹלָם, בְּרָא אוֹתוֹ בְּדִין. בִּיּוֹן שְׂרָאָה שֶׁלֹּא
 מִתְקַיִם, שְׂתַּף בּוֹ חֶסֶד, זֶהוּ שְׁכָנוֹת (שם ב)
 בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים, וּפְרֻשׁוֹהּ בְּאַבְרָהָם
 הִתְקַיִם הָעוֹלָם. בְּגִלָּל כִּךְ הַבֵּּאֵר הַזֶּה בֵּית
 הָעוֹלָם עַל שְׁמָהּ נִקְרָא, זֶהוּ שְׁכָנוֹת עַל בֶּן
 קָרָא שֵׁם הָעִיר בְּאֵר שָׁבַע. אָף עַל גַּב
 שֶׁהַבֵּּאֵר הַזֶּה נִדְבָּקָה בִּיצְחָק, שְׁכָנוֹת וַיִּקְרָא

בְּרִידָה הוּא. וְכִיּוֹן דְּכָרִי לָהּ, אִפִּיק מִיּוֹן נִבְעִין
דְּלֹא פִסְקִין לְעֵלְמִין.

וְכִיּוֹן דְּמֵת אֲבָרְהָם, מַה כְּתִיב (בראשית כו) וְכָל הַבְּאֵרֹת
אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אָבִיו בְּיָמֵי אֲבָרְהָם. בְּאֵרֹת
כְּתִיב, וְחָדָה הָיָה, דְּכְתִיב בְּאֵר שָׁבַע, וְקָרוּ לִיהּ בְּאֵרֹת,
דְּמִשְׁמַע דְּסִגְיָאִין הָיוּ. בְּגִין דְּהָאֵי בִירָא, מִתְחַזִּי לִזְוֹן
לְאַבְהָן בְּכָל דְּיוֹכְתָא דְּהָיוּ אֲזִלִּין, וְהָיָה מִתְחַזִּי לִזְוֹן
כְּבִירִין סִגְיָאִין.

כִּיּוֹן דְּמִילָאוּ פְּלִשְׁתִּים עֲפָרָא, רָזָא דְּאַחֲדָרוּ בְּנֵי
עֲלָמָא לְעִבּוּדָה זָרָה, הָיָה עֲלָמָא שָׁמַם, דְּלִית
דִּידַע לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. כִּיּוֹן דְּאַתָּא יִצְחָק, מַה
כְּתִיב, וַיָּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ
בְּיָמֵי אֲבָרְהָם אָבִיו. מָאֵי וַיָּשֶׁב, אֵלָּא דְּאַתִּיב עֲלָמָא
לְתִיקוּנִיהּ, וְאִזְלִיף לִזְוֹן לְבָנֵי עֲלָמָא דִּידַעוֹן לְקוּדְשָׁא

לשון הקודש

לְאֵבוֹת בְּכָל מְקוֹם שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הָיְתָה
נִרְאִית לָהֶם גְּדוּלִים וְכַפִּירִים.

כִּיּוֹן שְׁמֵלָאוּהָ הַפְּלִשְׁתִּים עֲפָר, סוּד שֶׁחֲזָרוּ
בְּנֵי הָעוֹלָם לְעִבּוּדָה זָרָה, וְהָעוֹלָם הָיָה שָׁמַם,
שְׂאִין מִי שִׁידַע אֶת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא. כִּיּוֹן
שֶׁבֶּא יִצְחָק מַה כְּתוּב? (שם) וַיָּשֶׁב יִצְחָק
וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בְּיָמֵי
אֲבָרְהָם אָבִיו. מַה זֶה וַיָּשֶׁב? אֵלָּא שֶׁהָשִׁיב

לְמַד אֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לְעִבְדָא אֶת הַקְּדוּשָׁה
בְּרוּךְ הוּא, וְכִיּוֹן שֶׁכָּרָה אוֹתָהּ, הוֹצִיא מִמֶּנּוּ
נוֹבְעִים שְׁלֹא פוֹסְקִים לְעוֹלָמִים.

וְכִיּוֹן שְׁמֵת אֲבָרְהָם מַה כְּתוּב? (בראשית כו) וְכָל
הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אָבִיו בְּיָמֵי
אֲבָרְהָם. כְּתוּב בְּאֵרֹת, וְרַק אַחַת הָיְתָה,
שְׁכְּתוּב בְּאֵר שָׁבַע, וְקוּרָאִים בְּאֵרֹת, מִשְׁמַע
שְׂרָבִים הָיוּ, מִשּׁוּם שֶׁהִבְאֵר הוֹאֵת נִרְאִית

בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית כה) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת
אֲבֵרָהֶם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ.

הָאִי בִירָא מִמָּאן הוּא. מִמָּאן דְכָל חַיִּין עֵילָאִין
וְתַתָּאִין וְקוֹימִיהוֹן תַּלְיִין בֵּיהּ. וְחַיִּי כָלָא.
הָדָא הוּא דְכָתִיב, (דניאל ב) יָדַע מַה בַּחֲשׂוֹכָא וַנִּהְיֶה
עֲמִיה שְׂרָא.

וְתָא חַיִּי, אֵינּוֹן עֲבָדֵי יִצְחָק בְּגִין דְּאֵינּוֹן מִסְטָרָא
דְּדִינָא קִשְׂיָא, כִּד תְּפִירוּ לָהּ, מַה כְּתִיב,
שְׁטֵנָה, וְהָא אוֹקְמוּנָה, עַד דְּאָתָא אִיהוּ (בראשית כו) וַיִּחְפֹּר
בְּאֵר אַחֶרֶת וְגו', וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוּבוֹת וְדָאִי. אֲבָל
עֲבָדֵי אֲבִיו, בְּגִין דְּכָלְהוּ אַתְיִין מִסְטָרָא דִימִינָא, לֹא
הָוָה שְׁטֵנָא בְּעֵלְמָא, וְלֹא נָפִיק דִּינָא בְּהָאִי בִירָא,
לֹאשְׁטֵנָא לֹוֹן, כִּד לֹא מִכְשָׁרֵי עוֹבְדִיהוֹן.

לשון הקודש

ובא וראה, אותם עבדי יצחק, משום שהם
מצד הדין הקשה, כשחפרו אותה מה כתוב?
שטנה, וחרי פרשה, עד שהוא בא ויחפר
באר אחרת ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל
עבדי אביו, משום שכלם באים מצד הימין,
ולא היתה שטנה בעולם, ולא יצא דין
מהבאר הזאת להסמין עליהם כשמעשיהם
לא היו כשרים.

את העולם לתקונו ולמד את בני העולם
שידעו את הקדוש ברוך הוא, והו שכתוב
(שם כה) ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים
את יצחק בנו.

באר זו ממי היתה? ממי שכל חיי
העליונים והתחתונים תלויים בו ורואה
הכל, והו שכתוב (דניאל ב) יודע מה שבהשן
ואור שרוי עמו.

וַיִּמָּהֵאי בִּירָא, אִיהוּ פִּתְחָא לְמִינְדַּע לִיה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ
 לִי שַׁעְרֵי צְדָק אָבֹא בָם אוֹדָה יְה. וְעַד דְּלֹא סָלִיק
 יִצְחָק מֵעֲלָמָא, בְּרִיךְ לִיה לִיעֲקֹב, וּשְׁלַחִיה לְחֶרֶן,
 לְאַזְדוּגָא. וְכֵד אָזִיל לְחֶרֶן מַה כְּתִיב (בראשית כט) וַיִּרָא
 וַהֲנִה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה, בֵּינוֹן דְּחֻזָּא יַעֲקֹב יִקְרָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, מִגּוֹ הַהוּא בִּירָא, דְּאַקְרִי בְּאֵר שְׁבַע. כְּדִין
 אָמַר לִיה לְלָבֹן, אֶעֱבֹדְךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֲל בִּתְךָ
 הַקְטָנָה דִּיקָא.

תָּא חֲזִי, לְקַבֵּל אֵינּוֹן שְׁבַעָה זַכָּאִין, פְּקִיד קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרֵייתָא, לְקַרְבָּא קָרְבֵּן מוֹסָף,
 בְּשִׁבְעַ זְמַנִּין בְּשִׁתָּא. בְּגִין לְאוֹסְפָא לְחוּ עֵדוּנִין
 וְתַפְנוּקִין מִבֵּי מַלְכָּא, אֲבָהֵן יִשְׁבַּעוּן בְּקַדְמִיתָא, וּבִתְרָא
 בֵּן בְּנִין. וְאֵינּוֹן שְׁבַעָה זְמַנִּין וְלֹא יִתִּיר.

לשון הקודש

לְלָבֹן, (שם) אֶעֱבֹדְךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֲל בִּתְךָ
 הַקְטָנָה, דִּיקָא הַקְטָנָה.

בְּאֵר וּרְאָה, כְּנֻגָּד אוֹתָם שְׁבַעָה צְדִיקִים צִוָּה
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה לְהַקְרִיב קָרְבֵּן
 מוֹסָף שְׁבַע פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, כְּדִי לְהוֹסִיף לָהֶם
 תַּפְנוּקִים וְעֵדוּנִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. הָאֲבוֹת
 יִשְׁבַּעוּ בַּתְּחִלָּה, וְאַחֵר כָּךְ הַבָּנִים, וְהֵם שְׁבַע
 פְּעָמִים וְלֹא יוֹתֵר.

וַיִּמָּהֵבֹאֵר הוּא הַפֶּתַח לְדַעַת אֵת
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּ שְׁכִתוּב (תהלים קיח)
 פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק אָבֹא בָם אוֹדָה יְה. וְעַד
 שְׁלֹא הִסְתַּלַּק מֵהָעוֹלָם, בְּרַךְ אֵת יַעֲקֹב וּשְׁלַחוּ
 לְחֶרֶן לְהַזְדוּג. וּכְשֶׁהָלַךְ לְחֶרֶן מַה כְּתוּב?
 (בראשית כט) וַיִּרָא וַהֲנִה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה. בֵּינוֹן שְׁרָאָה
 יַעֲקֹב אֵת כְּבוֹד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ
 אוֹתָהּ בְּאֵר שְׁנִקְרָאת בְּאֵר שְׁבַע, אִזּוּ אָמַר

בְּשִׁבְתָּא לְקַבֵּל צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם, דְּאֶקְרִי כָל, וְאֶקְרִי
מוֹסַף שַׁבָּת, לְאוֹסְפָא לִיה עֵידוֹנִין מִמוֹחָא
סְתִימָא, וּבְרִישׁ יִרְחָא, לְקַבֵּל בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל,
דְּאֶתְקַרִּיאַת סִימָרָא.

וּמַחְמִיֶּסֶר יוֹמָא לִירְחָא קַדְמָא, לְקַבֵּל אַבְרָהָם
אַבְוֵהוֹן, דְּאֶחִיד בְּמִדַּת הַחֶסֶד, וְאֶקְרִי
רֵאשׁוֹן. וּבִירְחָא תְּלִיתָא בַּעֲצָרָת, דְּאֶתִּיחִיבַת בֵּיה
אוֹרֵייתָא בְּשַׁבְּעָה קוֹלוֹת, לְקַבֵּל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ
תְּלִיתָא לְאַבְהוֹן, וְאֶחִיד בְּקוֹל קוֹל יַעֲקֹב. וּבְרֵאשׁ
הַשָּׁנָה, לְקַבֵּל יִצְחָק, דְּאֶתִּילִיד בֵּיה, וְאַנֵּן מִדְּפִרְיָן
בֵּיה עֲקֵדַת יִצְחָק, וְאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, לְקַבֵּל מִדַּת
הַדִּין דְּאֶחִיד בֵּיה.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, לְקַבֵּל מוֹשֶׁה, דְּקַבֵּל קַדְשָׁא בְּרִיד
הוּא בֵּיה צְלוּתִיה, וְחָם עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֶהְדֵּר
לִיה לוֹחֵי אוֹרֵייתָא. בְּחַג הַסְּפּוֹת, לְקַבֵּל אֶהְרֹן,

לשון הקודש

תורה בשבעה קולות, כנגד יעקב שהוא
שלישי לאבות ואחוז בקול, קול יעקב.
ובראש השנה כנגד יצחק שנולד בו, ואנו
מזכירים בו עקדת יצחק, והוא יום הדין כנגד
מדת הדין האחוז בו.

ביום הכפורים כנגד משה, שבו קבל
הקדוש ברוך הוא את תפלתו וחס על

בשבת כנגד צדיק יסוד עולם שנקרא כ"ל,
ונקרא מוסף שבת, להוסיף לו עדונים מהמח
הנסתר. ובראש חדש כנגד בנסת ישראל
שנקראת לבנה.

ומחמשה עשר יום לחדש ראשון כנגד
אברהם אביהם שאחוז במדת החסד ונקרא
ראשון. ובחדש השלישי בעצרת שנתנה בו

בְּזִכְוִתִּיהָ הָיוּ אֲזֵלִין שְׁבַעַה עֲנָנִין, דְּחָפְנָן עַל יִשְׂרָאֵל
בְּסוּכּוֹת, וּבְגִין כִּךְ אֵינּוֹן עֲבָדִין סָכָה. וְכָל אוֹרֵייתָא,
בְּמָה רָזִין עִילָאִין סְתִימִין בֵּה, וְכֵד אֵלִין שְׁבַעַה
מֵתוּסָפִין בְּבִרְכָאן, כָּל עֲלָמָא בְּשִׁלְיָמוֹ סְגִיאתָה. (עד כאן

מֵהַהֲשַׁמּוּת).

שְׁבַעַה קְשׁוּרִין אֵינּוֹן, דְּמִתְקַשְּׁרִי בְּהוּ תִלַּת אֲבָהָן,
וְאַרְבַּעַה אַחֲרָנִין. רִישָׁא וְאַמְצָעִיתָא
בְּקְשׁוּרָא חָדָא. וְאֵלִין אֵינּוֹן דְּחָפְרוּ בִירָא דְּמִיָּא.
תְּנִינָא זֶה אֵל זֶה, וְאֵינּוֹן קְשׁוּרָא חָדָא, בְּתִלַּת יוֹדִין.

תְּלִיתָא, שְׁלִימוֹ דְּכָל מְהִימְנוּתָא. רְבִיעָא, תִּרְיָן
קְיָמִין, דְּגוּפָא קְיָמָא עֲלֵיהּ. חֲמִישָׁא,
טַב וּבִישׁ, נִהְרָא דְּנַפִּיק אֵילָנָא דְּחִי וּמוֹתָא, עֲמִיקָתָא
דְּכָלָא. שְׁתִּיתָא, דִּינָא בְּרַחֲמִי. שְׁבִיעָא, בְּקְדָמִיתָא
אַתְמוֹר, בְּתַהוּא רִישָׁא דְּאַמְרָן, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲמַצְעִיתָא

לשון הקודש

שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת וְאַרְבָּעָה אַחֲרֵיהֶם. רֹאשׁ
וְאַמְצָע בְּקֶשֶׁר אֶחָד. וְאַלֶּה אוֹתָם שְׁחָפְרוּ
בְּאֵר מַיִם. שְׁנֵי זֶה אֵל זֶה, וְהֵם קֶשֶׁר אֶחָד
בְּשִׁלְשׁ יוֹדִיין.

שְׁלִישֵׁי שְׁלֹמֹת כָּל הָאֲמוּנָה. רְבִיעִי שְׁנֵי
עֲמוּדִים שֶׁהַגּוֹף עוֹמֵד עֲלֵיהֶם. חֲמִישִׁי טוֹב
וְרָע, נִהַר שְׁמוּצִיא עֵץ הַחַיִּים וְהַמּוֹת, הַעֲמֵק
שֶׁל הַבַּל. שְׁשִׁי דִין בְּרַחֲמִים. שְׁבִיעִי בְּתַחֲלָה

יִשְׂרָאֵל וְהַחֲזִיר לוֹ אֶת הַתּוֹרָה. בְּחַג הַסֻּכּוֹת
בְּנֶגֶד אַחֲרָן, שְׁבִזְכוּתוֹ הִלְכוּ אוֹתָם שְׁבַעַה
עֲנָנִים שְׁכֹסוּ עַל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ סָכָה, וּמִשׁוּם זֶה
עוֹשִׂים סָכָה, וּבְכָל הַתּוֹרָה יֵשׁ כְּמָה סוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים נִסְתָּרִים בָּהּ. וּכְשֶׁשְׁבַעַת אֶלֶּה
מֵתוּסָפִים בְּבִרְכּוֹת, כָּל הָעוֹלָם בְּשִׁלְמוֹת
רְבָה. עַיֵּב מֵהַהֲשַׁמּוּת.

שְׁבַעַה קְשׁוּרִים הֵם שְׁמִתְקַשְּׁרִים בָּהֶם

דְּכָלָא. וּבִגִּין דְּאִיהוּ אִמְצָעִיתָא דְּכָלָא, אִקְרִי אֲנִי,
קִיּוּמָא דְּכָל עֲנָפִין דְּמִתְאַחֲדִין מִסְּחָרְנִיהּ.

שְׁבַעַה דְּרַגִּין אֱלִין, מִדְּרַגָּא חָדָא לְדְרַגָּא חָדָא (ס"א
אחרא), אֲשֶׁתְּמוֹדְעָא רְתִיכָא חָדָא, בְּכָל אִינוּן
דְּמִתְאַחֲדָאן בֵּיהּ. וְכֵן מִדְּרַגָּא לְדְרַגָּא, וְכָלְהוּ אֲתִנְהִנּוּ
אֲבִתְרִיהּ דִּתְהוּא דְּרַגָּא דְּאֲתַפְקָדָא עַל־יְהוּ, וְהָא
אוֹקִימָנָא מְלִי.

תָּא חַיִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּאֱלִין דְּרַגִּין מִשְׁתַּבְּחִי, כָּל
מְחִימֻנוּתָא אֲשֶׁתִּבַּח, וְאֱלִין שְׁבַעַה עֲנָנִין
דְּאִסְחָרוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. בְּגִין כֶּךָ כִּד נִטְלָא שְׂכִינְתָּא,
בְּאַבְהָתָא נִטְלָא. וְכִד אֱלִין נִטְלִין, כָּלְהוּ דְּרַגִּין
אֲחֲרָנִין נִטְלִין בְּהוּ, וְכִדִּין אֲתַעֲטַרְתָּ בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
כְּדָקָא יָאוּת.

לשון הקודש

עֲלֵיהֶם, וְהָרִי פִּארָנוּ אֶת הַדְּבָרִים.
בְּאֵר רְאָה, בְּשַׁעַה שְׁדֻרְגוֹת אֱלוּ נִמְצְאוּת, כָּל
הָאֱמוּנָה נִמְצָאת. וְאֱלוּ שְׁבַעַת הָעֲנָנִים
שֶׁסָּבְבוּ אֶת יִשְׂרָאֵל. בְּגִלּוֹל זֶה כְּשֶׁנוֹטְלָת
הַשְּׂכִינָה – בְּאֲבוֹת הִיא נוֹטְלָת. וְכִשְׂאֻלָּה
נוֹטְלִים, כָּל הַדְּרָגוֹת הָאֲחֵרוֹת נוֹטְלוֹת בָּהֶם,
וְאִזּוּ מִתַּעֲטַרְתָּ בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּרָאוּי.

נֶאֱמַר בְּאוֹתוֹ רֹאשׁ שְׂאֲמָרְנוּ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
אִמְצָע הַכֹּל. וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא אִמְצָע הַכֹּל, נִקְרָא
אֲנִי, עַמּוּד שֶׁכָּל הָעֲנָפִים נֶאֱחָזִים מִסְּבִיבוֹ.
שְׁבַע דְּרָגוֹת אֱלוּ, מִדְּרַגָּה אַחַת לְדְרַגָּה אַחַת
(אחרא), נוֹדַעַת מְרַבָּה אַחַת בְּכָל אֱלוּ
שְׂנֵאֲחָזִים בֵּיהּ. וְכֵן מִדְּרַגָּה לְדְרַגָּה, וְכָלֶם
מִתְנַהֲגִים אַחֲרֶיהָ שֶׁל אוֹתָהּ דְּרַגָּה שֶׁנִּפְקָדָה

תָּא חַוִּי, וְבוֹלָן דְּקֶאֱמָרְן יָרִית יָם בְּנֵרְתָּ. יָם בְּנֵרְתָּ
סָתָם, וְהָכִי אֶתְחַוִּי. אִי הָכִי יְהוּדָה מַה חוֹלָקָא
אִית בֵּיה, אֶלָּא יְהוּדָה נָטַל מַלְכוּתָא כֻּלָּא, וְאַתָּא חִיד
בֵּיה בְּכָל סֹטְרִין.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָאִי פִּרְשֵׁתָּא, הָא אֶתְמַר עוֹבְדָא
דְּמִנְרֵתָא וְתִקּוּנָהָ וְכָל מַה דְּבָהּ, אֲמַאי הָכִי
זְכָנָא אַחֲרָא. אֶלָּא בִּינוּן דְּנִשְׂיָאִים קָרִיבּוּ (לְעִילָא) קוֹרְבָנָא
דְּמִדְּבָחָא, וְכָל תִּקּוּנָא דְּאֶתְחַוִּי לִיה, אָתָּא קָרָא
וְאַשְׁתַּעֵי עוֹבְדָא דְּמִנְרֵתָא, דְּהִיא תִּקּוּנָא עַל יָדָא
דְּאַחֲרֹן, דְּהִיא לְעִילָא מִנְרֵתָא, וְכָל בּוֹצִינִין (ס"א תִּקּוּנִין)
דִּילָהּ, עַל יָדָא דְּאַחֲרֹן נִהְרִין כֻּלָּא.

תָּא חַוִּי, מִדְּבָחָא, תִּרְיָסָר נְשִׂאִין הֵווּ לְחֻנְכָּא לִיה,
וְלֹאֲתִקְנָא לִיה, וְהָא אוֹקְמוּהָ תִּרְיָסָר אֵינוֹן
שְׁבָטִין, לְאַרְבַּע סֹטְרִין, אַרְבַּע דְּגָלִים, וְכֻלְהוּ תִּרְיָסָר.
וְכֻלָּא בְּגוּזָא דְּלְעִילָא. מִנְרֵתָא (דף קנ"א ע"ב) אֶתְמַנִּי

לשון הקודש

תקון שְׂרָאוֹי לוֹ, בָּא הַכְּתוּב וְדָבַר שׁוּב עַל
 מַעֲשֵׂה הַמְּנוּרָה שֶׁהוּא תִּקּוּן עַל יְדוֹ שֶׁל אַחֲרָן,
 שֶׁהָרִי לְמַעַלָּה מְנוּרָה, וְכָל הַנִּרוֹת (הַתִּקּוּנִים)
 שָׁלָה, עַל יְדֵי אַחֲרָן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל.

בָּא רָאָה, הַמְּזוּבָּח, שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְשִׂאִים הָיוּ
לְחֻנְכּוֹ וְלִהְתִּקֵּנוֹ. וְהָרִי פִּרְשֵׁהּ, שְׁנַיִם עֶשֶׂר
הֵם הַשְּׁבָטִים לְאַרְבַּעַת צִדִּדִּים, אַרְבַּעַת
דְּגָלִים, וְכֻלָּם שְׁנַיִם עֶשֶׂר, וְהַכֹּל כְּדָנָה

בָּא רָאָה, וְבוֹלָן שְׂאֲמָרְנוּ יוֹרֵשׁ יָם בְּנֵרְתָּ. יָם
בְּנֵרְתָּ סָתָם, וְכָךְ רָאוּי. אִם כֵּךְ, יְהוּדָה מַה
חֵלֶק יֵשׁ בּוֹ? אֶלָּא יְהוּדָה נָטַל מַלְכוּת הַכֹּל
וְנִאֲחֲזוּ בָּהּ בְּכָל הַצִּדִּדִּים.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בְּפִרְשָׁה זֹו הָרִי נֶאֱמַר
הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַמְּנוּרָה וְתִקּוּנָהּ וְכָל מַה שֶּׁבָּהּ,
מִדּוּעַ כֵּךְ בְּפַעַם אַחֲרָתָּ? אֶלָּא בִּינוּן
שֶׁהַנְּשִׂאִים הַקָּרִיבּוֹ (לְמַעַלָּה) קָרְבָּן הַמְּזוּבָּח וְכָל

בְּשִׁבְעָה בּוֹצִינִין, לְאֲדֻלְקָא עַל יְדָא דְּכַהֲנָא, וְכֻלָּא
כְּגֻוּנָא דְּלַעִילָא. וּמִנֶּרְתָּא, עַל אֶת קַיִמָּא, וּבְנִיסָא
אֶתְעִבִּידַת, וְהָא אוֹקִמוּהָ בְּעוֹבְדָא דְּמִנֶּרְתָּא.

וּמִדְּבַח פְּנִימָאָה, וּמִנֶּרְתָּא, קַיִמִי בַּחְדָּא, לְחֻדְוֹתָא
דְּכֻלָּא. דְּכַתִּיב, (משלי כז) שָׁמֶן וְקִטְרֶת יִשְׁמַח
לֵב. וְאוֹקִימָנָא דְּתִירֵי מִדְּבַחַן הָווּ, חֵד פְּנִימָאָה דְּכֻלָּא,
וְהָא קַיִמָּא לְחֻדְוֹתָא. וְחֵד לְבַר, לְקַרְבָּא קַרְבָּנִין.
וּמִהָא פְּנִימָאָה נָפִיק לְהָא דְּלְבַר, וּמֵאֵן דְּחָמִי
וְיִסְתַּבֵּל, יִנְדַּע חֲכַמְתָּא עֲלָאָה, רָזָא דְּמִלְּה אֲדָנִי
יְהוָה. וְעַל דָּא לֹא אֶתְקַרַּב קִטְרֶתָא, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא
דְּשָׁמֶן אֶשְׁתַּבַּח.

אֶשְׁכַּחנָּא בְּסִפְרָא דְּשִׁלְמָה מִלְּכָא, קִטְרֶת הוּא
לְחֻדְוָה, וְלִסְלָקָא מוֹתָנָא. מָאִי טַעֲמָא.
בְּגִין דְּדִינָא מִהָא דְּלְבַר אֶשְׁתַּבַּח, וְחֻדְוֹתָא וְחֵדוֹ
וְקִשּׁוּרָא דְּנִהִירוֹ, מִתְּהוּא פְּנִימָאָה, דְּכָל חֵידוֹ בֵּיהּ

לשון הקודש

בחזוין להקריב קרבנות. ומהפנימי הוה יוצא
לזה שבחזוין. ומי שרואה ויסתכל, ידע חכמה
עליונה, סוד הדבר אדני יהוה, ועל כך לא
נקרבה הקטרת אלא בשעה ששמן נמצא.
נמצאנו בספרו של שלמה המלך, שהקטרת
היא לחדוה ולסלק המות. מה הטעם? משום
שהדין נמצא מזה שבחזוין, ושמתה וחדוה
וקשר שמאיר מאותו פנימי שכל שמתה בו

עליונה. המנוחה נמנית בשבעה נרות להדלק
על ידי הכהן, והכל בדגמה עליונה. והמנוחה
על אות עומדת ובגם נעשתה, והרי פרשוה
במעשה המנוחה.

ו**מזבח** פנימי ומנוחה עומדים באחד
לשמחת הכל, שכתוב (משלי כז) שָׁמֶן וְקִטְרֶת
יִשְׁמַח לֵב. ובארנו ששני מזבחות היו: אחד
פנימי של הכל, וזה עומד לחדוה, ואחד

קִיָּמָא. וְכֵד הָאִי אֲתַעֵר, כָּל דִּינָא אֶסְתַּלַּק מִהָאִי,
וְלֹא יָכִיל לְמַעְבֵּד דִּינָא. וּבִגִּין כֶּךָ קְטָרַת קִיָּמָא
לְבַטֵּל מוֹתָנָא, וְעַל דָּא, קְטָרַת קִשְׁרֵי הוּא דְכֹלָא,
וְדָא אֲתַקְרִיב בְּהָהוּא פְּנִימָאָה. וּבְאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל
בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי, עָלְיָהּ כְּתִיב (ישעיה מט)
וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל וְגו'.

קח את הלויים וגו', (במדבר ח) הָא אוקמוּה דְּבַעֵי לְדַכָּא
(ס"א לְדַכָּא) לֹזֶן, וְלֹא־מִשְׁכָּא לֹזֶן, לְאֲתַקְשָׁרָא
בְּאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּאֵינוֹן דְּרוּעָא שְׂמָאֵלָא, וְסִטְרָא
דְּדִינָא, וְכָל מָאן דְּאֲתִי מִסִּטְרָא דְּדִינָא, בְּעִי דְלֹא
יִרְבִּי שְׁעָרָא, בְּגִין דְּאִסְגִּי דִינָא בְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא
אֲתַתָּא כְּהִאי גְּוֹנָא, דְּלֹא יִתְחַזִּי שְׁעָרָא לְבַר, וּבְעִיָּא
לְאֲתַחֲפִיָּא רִישָׁהּ, וּלְבִסִּי שְׁעָרָהּ, וְאֻקְיָמָנָא, וְהָא
אֲתַמַּר. וּבְדִין אֲתַבָּרְכֵן כָּל אֵינוֹן דְּאֲתִין מִסִּטְרָא
דְּדִינָא. וְעַל דָּא בְּלִיּוֹאֵי כְּתִיב, וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם

לשון הקודש

במקומם, משום שהם זרוע שמאל וצד הדין.
וכל מי שבא מצד הדין, צריך שלא ירבה
שער, משום שמרבה דין בעולם. ועל כך
אשה כמו זה, שלא תתראה שְׁעָרָה החוצה,
וצריכה לכסות ראשה ולכסות שְׁעָרָהּ,
ובארנו וְהָרִי נִתְפָּאֵר. ואז מתבררים כל אלו
שבאים מצד הדין. ועל כך כתוב בלויים, וְכֹה
תַעֲשֶׂה לָהֶם לְמַהֲרָם וְגו', וְהַעֲבִירוּ תַעֲרֵר וְגו'.

קִיָּמָא. וּבְשׁוּדָה מִתַּעֲוָרָר, כָּל הַדִּין מִסְתַּלַּק מִזֶּה
וְלֹא יָכִיל לַעֲשׂוֹת דִּין, וּמִשׁוּם זֶה קְטָרַת
עוֹמֶדֶת לְבַטֵּל הַמּוֹת, וְעַל זֶה קְטָרַת הִיא קִשְׁרֵי
הַכֹּל, וְזוֹ נִקְרָבֶת בְּפְנִימִי. אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה מט)
וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל וְגו'.

קח את הלויים וגו'. הָרִי פֿרשׁוּה שְׁצָרִיק
לְמַהֲרָם (לְהַנְדִּיחֵם) וְלְהַמְשִׁיכֵם לְהַתְקַשֵּׁר

לְטַהֲרֵם וְגו', וְהַעֲבִירוּ תַעַר וְגו'. וְאַתְּמַר לִיּוֹנִאי לֹא
סֶלְקִין לְאַתְרֵיהּ, עַד דְּיָרִים לֹון בְּהֵנָּא, בְּגִין דִּימִינָא
מִדְּבַר תְּדִיר לְשִׁמְאָלָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּיוֹמָא דְסֶלְקִין לִיּוֹנִאי בְּדוּכְתֵּיהּ,
בְּתֵרִין פָּרִים. מָאִי טַעְמָא פָּרִים. אֵלָּא אֵינְהוּ
בְּפָרִים, לְקַבְּלָא בְּשִׁמְאָלָא לְהַאי פָּרָה דְאַקְרִי פָּרָה
אַדוּמָּה. בְּהֵנָּא כָּל חֵילָא וְכָל תְּקוּנָא בֵּיהּ תִּלְיָא, בְּגִין
דְּכָל חֵילָא דְגוּפָא בְּדְרוּעָא יְמִינָא קִיּוּמָא. וְעַל דָּא
בְּהֵנָּא דְרֹעָא דִּישְׂרָאֵל בְּלָהּוּ תָּנִי. וּבֵיהּ קִיּוּמָא
לְאַתְקַנָּא כָּלָא וּלְאַתְקַנָּא עֲלִמָּא (ס"א מָאִי טַעְמָא פָּרִים אֵלָּא אֵינְהוּ
שְׁמָאֵלָא בְּפָרִים לְקַבְּלָא בְּשִׁמְאָלָא. תָּא תָּנִי בְּהֵנָּא דְרֹעָא יְמִינָא דִּישְׂרָאֵל בְּלָהּוּ תָּנִי וּבֵיהּ
קִיּוּמָא לְאַתְקַנָּא עֲלִמָּא וּלְאַתְקַנָּא כָּלָא בְּגִין דְּכָל חֵילָא דְגוּפָא בְּדְרוּעָא יְמִינָא קִיּוּמָא
וְכָל תְּקוּנָא בֵּיהּ תִּלְיָא) וְעַם כָּל דָּא, לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּלַחֲזוּדִי,
אֵלָּא בְּגוּפָא וּשְׁמָאֵלָא, וְגוּפָא עֲקָרָא הוּא דְכָלָא.

לשון הקודש

בְּזֹרַע יְמִין, וְעַל כֵּךְ הִכְהֵן הוּא זֹרַע שֶׁל כָּל
יִשְׂרָאֵל, וְבוֹ עוֹמֵד לְהַתְקִין הַכָּל וּלְהַתְקִין
עוֹלָם, (מִה טַעַם פָּרִים? אֵלָּא הֵם שׁוֹמְאֵל כְּמוֹ הַפָּרִים לְקַבֵּל בְּשִׁמְאָל.
בֹּא רֵא, הִכְהֵן זֹרַע יְמִין שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל הִזְה, וְבוֹ עוֹמֵד לְהַתְקִין הָעוֹלָם
וּלְהַתְקִין הַכָּל, מִשּׁוּם שֶׁכָּל כַּח הַגּוֹף בְּזֹרַע יְמִין עוֹמֵד, וְכָל הַתְקוּן בּוֹ
תְּלִיז) וְעַם כָּל זֶה לֹא נִמְצָא לְבַדּוֹ, אֵלָּא בְּגוֹף
וּשְׁמָאֵל, וְהַגּוֹף הוּא עֲקָר הַכָּל.

וְנֹאמַר כִּי הַלּוּיִם לֹא עוֹלִים לְמִקְוָם עַד
שְׁרִירִים אוֹתָם הִכְהֵן, מִשּׁוּם שֶׁהֵימִין מִנְהִיג
תְּמִיד לְשִׁמְאָל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּיוֹם שְׁעוֹלִים הַלּוּיִם
לְמִקְוָם, בְּשְׁנֵי פָרִים. מִה טַעַם פָּרִים? אֵלָּא
הֵם בְּפָרִים לְקַבֵּל בְּשִׁמְאָל אֶת הַפָּרָה הַזֹּאת
שְׁנִקְרָאת פָּרָה אֲדָמָה. הִכְהֵן, כָּל הַכַּח וְכָל
תְּקוּן תְּלִיז בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁכָּל כַּח הַגּוֹף עוֹמֵד

השלמה מההשמטות (סימן ט)

וְהִנֵּיף אַהֲרֹן אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יי. רַבִּי יְהוּדָה
שָׂאִיל לְרַבִּי אַבָּא, לָמָּה הָיָה הַכֹּהֵן מִנִּיף
אֶת הַלְוִיִּם. אָמַר לוֹ, מִשָּׁל לָמָּה הִדְבָּר דּוּמָה
לְתִינוּק. בְּשֵׁהוּא בּוֹכָה וְכוּעִם, מָה עוֹשִׂין בְּדִי לְפִיסוֹ?
אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, מְנִיפִין אוֹתוֹ וּמְנַעֲנְעִים אוֹתוֹ
בְּדִי לְשִׁתְקוֹ.

אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא, יְהוּדָה יְהוּדָה, מָלָה זֹאת בָּאָה
לִידָךְ וְלֹא חֲקַרְתָּ בָּהּ, וַהֲלֹא יִשְׁמְעוּ אֲזוּנֶיךָ מִה
שִׁפִּיךְ מְדַבֵּר בָּךְ הִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה, בּוּעָסֶת וְרוֹגְזֶת,
דְּכִתִּיב, (בראשית מ"ט) שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחִים כְּלִי חֲמָם
מִכְרִיתִיהֶם, וְכִתִּיב (בראשית מ"ט) אָרוּר אֲפָם כִּי עָזוּ וַעֲבָרְתֶּם
כִּי קִשְׁתֶּה, לְפִי שֶׁהֶם מִתְּגַבְּרִים וּמִתְקַשִּׁים בְּאַפָּם
וַעֲבָרְתֶּם לָצֵאת לַעֲשׂוֹת דִּין לְכַלּוֹת וּלְהַכְרִית בְּנֵי
הָעוֹלָם, אֲזִי הַכֹּהֵן, שֶׁהוּא הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן, מִנִּיף אוֹתוֹ

לשון הקודש

זאת באה לידך ולא חקרת בה? והלא
ישמעו אֲזוּנֶיךָ מִה שִׁפִּיךְ מְדַבֵּר! בָּךְ הִיא
מִדַּת הַגְּבוּרָה, בּוּעָסֶת וְרוֹגְזֶת, שְׂכָתוֹב
(בראשית מט) שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחִים כְּלִי חֲמָם
מִכְרִיתִיהֶם, וְכָתוּב אָרוּר אֲפָם כִּי עָזוּ
וַעֲבָרְתֶּם כִּי קִשְׁתֶּה, לְפִי שֶׁהֶם מִתְּגַבְּרִים
וּמִתְקַשִּׁים בְּאַפָּם וַעֲבָרְתֶּם לָצֵאת לַעֲשׂוֹת
דִּין לְכַלּוֹת וּלְהַכְרִית בְּנֵי הָעוֹלָם, אֲזִי הַכֹּהֵן,

השלמה מההשמטות סימן ט

וְהִנֵּיף אַהֲרֹן אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי ה'. רַבִּי
יְהוּדָה שָׂאִיל אֶת רַבִּי אַבָּא, לָמָּה הָיָה הַכֹּהֵן
מִנִּיף אֶת הַלְוִיִּם? אָמַר לוֹ, מִשָּׁל לָמָּה הִדְבָּר
דּוּמָה? לְתִינוּק בְּשֵׁהוּא בּוֹכָה וְכוּעִם, מָה
עוֹשִׂין בְּדִי לְפִיסוֹ? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה,
מְנִיפִין אוֹתוֹ וּמְנַעֲנְעִים אוֹתוֹ בְּדִי לְשִׁתְקוֹ.
אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, יְהוּדָה יְהוּדָה, מָלָה

הַצַּד שֶׁל הַלְוִיִּם, שֶׁהוּא מִדַּת הַגְּבוּרָה, בְּדִי לְשִׁבְךָ
וּלְשִׁקְטָהּ רְגֹזָה וְכַעֲסָה, בְּדִי שְׂשִׁיתְכֶם הַשְּׁעָרוֹת מִכָּל
שׁוּלֵיהֶן וְלֹא יִתְגַּבְּרוּ וְלֹא יִתְחַזְּקוּ, בְּעֵין דְּגֻמָּא זֶה הִכְהִין
שְׁמִנְיָה אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה בְּדִי שְׂשִׁיקְטָהּ הַצַּד שֶׁל
הַגְּבוּרָה שְׁלָחַן, בְּדִי שְׁלֹא יִתְעוֹרֵר הַדִּין בְּעוֹלָם.

בָּא רַבִּי יְהוּדָה וְנָשַׁק אֶת יָדָיו. וּכְשִׁיתְעוֹרְרוּ הַדִּינִין
בְּעוֹלָם, כָּל הַדִּינִים הַנִּמְצָאִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם,
אֲבָרְהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הוּא דוֹחָה אוֹתָם לַחוּץ
וְאֵינָם עוֹמְדִים לְפָנָיו, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים ז) וְאֵל
זַעַם בְּכָל יוֹם. (עד כאן מִהַהֲשַׁמְטוֹת).

זֹאת אֲשֶׁר לְלוֹיִם וְגו'. (במדבר ח) תָּא חַזִּי, לִיוָּאָה בַּר
חַמֵּשׁ וְעֶשְׂרִין שָׁנִין יַפְלֹחַ בַּר חַמֵּשִׁין שָׁנִין
סָלִיק לְדוּכְתִּיָּה וְאִתְעַטָּר. וְחַמֵּשׁ וְעֶשְׂרִין יַפְלֹחַ, דְּהָא
בַּר נָשׁ (ס"א תָּא חַזִּי לִיוָּאָה בַּר חַמֵּשׁ וְעֶשְׂרִין שָׁנִין סָלִיק לְדוּכְתִּיָּה וְאִתְעַטָּר. וְחַמֵּשׁ

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

הַדִּינִין בְּעוֹלָם, כָּל הַדִּינִים הַנִּמְצָאִים בְּכָל יוֹם
וְיוֹם, אֲבָרְהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הוּא דוֹחָה
אוֹתָם לַחוּץ וְאֵינָם עוֹמְדִים לְפָנָיו, זֶהוּ שְׁכַתוּב
וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם: ע"כ מִהַהֲשַׁמְטוֹת.

זֹאת אֲשֶׁר לְלוֹיִם וְגו'. בָּא רָאֵה, לְוִי בֶן
עֶשְׂרִים וְחַמֵּשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, בֶּן חַמֵּשִׁים שָׁנִים
עוֹלָה לְמִקְוָמוֹ וּמִתְעַטָּר, וְעֶשְׂרִים וְחַמֵּשׁ יַעֲבֹד,
שְׁתֵּי אָדָם (בא רָאֵה, לְוִי בֶן עֶשְׂרִים וְחַמֵּשׁ שָׁנִים עוֹלָה לְמִקְוָמוֹ

וּמִתְעַטָּר, וְעֶשְׂרִים וְחַמֵּשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, עַד שְׁעוֹלָה לְדִרְגַת חֲמִשִּׁים),

שֶׁהוּא הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן, מְנִיף אוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל
הַלְוִיִּם, שֶׁהוּא מִדַּת הַגְּבוּרָה, בְּדִי לְשִׁבְךָ
וּלְשִׁקְטָהּ רְגֹזָה וְכַעֲסָה, בְּדִי שְׂשִׁיתְכֶם הַשְּׁעָרוֹת מִכָּל
שׁוּלֵיהֶן וְלֹא יִתְגַּבְּרוּ וְלֹא יִתְחַזְּקוּ, בְּעֵין דְּגֻמָּא זֶה הִכְהִין שְׁמִנְיָה אֶת
הַלְוִיִּם תְּנוּפָה בְּדִי שְׂשִׁיקְטָהּ הַצַּד שֶׁל
הַגְּבוּרָה שְׁלָחַן, בְּדִי שְׁלֹא יִתְעוֹרֵר הַדִּין
בְּעוֹלָם.

בָּא רַבִּי יְהוּדָה וְנָשַׁק אֶת יָדָיו. וּכְשִׁיתְעוֹרְרוּ

וְעֹשְׂרִין יִפְלֹחַ עַד דְּסָלִיק לְדִרְגָּא דְחַמְשִׁין). בַּד סָלִיק לְהָא דִּרְגָּא
 דְחַמְשִׁין שְׁנִין וְלֹהֲלָאָה, נְחִית מִן תּוֹקֶפֶא דְאִשָּׁא
 דְּבֵיתָהּ, וּבִיּוֹן דְּאִשָּׁא וַחֲמִימוֹתָא אֲתִקְרַר, הָא פָּגִים
 לְהֵהוּא אֲתֵר דְּאֲתִקְשֵׁר בֵּיתָהּ.

וְעוֹד, דְּקָלָא דְזִמְרָא לָא אֲתִקְשֵׁר בְּהִדְיָה כָּל כַּךְ.
 וְקָלָא בְּעִי דְלֹא יִתְפַּגֵּם, אֲלֹא בְּעִי לְאֲתִקְפֵּא,
 דִּהָא בְּאֲתֵר דְּדִינָא תְּקִיף קִיּוּמָא, וְלֹא בְּחִלְשָׁא. וּבִגִּין
 כַּךְ בְּעִי דְלֹא יִפְגִּים הֵהוּא אֲתֵר דְּאֲתִקְשֵׁר בֵּיתָהּ, דְּאִיחֻו
 דִּינָא תְּקִיפֵא, וְלֹא חִלְשָׁא, וְעַל דָּא לָא בְּעִי לְאַחֲזֹאֵה
 חוֹלְשֶׁתָא כָּלָל בְּכָל סְטֵרִין. זִכָּאָה הוּא בַר נֶשׁ
 דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, וַיִּנְדַּע אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְלֹא סָטִי לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא, דְּכִתִּיב (הושע יד) כִּי
 יִשְׂרָאֵל דִּרְכֵי יִי.

וַיִּדְבֹּר יִי אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינִי וְגו' (במדבר ט) אָמַר
 רַבִּי אַבָּא, מָאִי טַעְמָא אֶזְהַר לְהוֹן הָבֵא עַל

לשון הקודש

קשור בו, שהוא דין הקשה, ולא החלש, ועל
 זה לא צריך להראות חלשה כלל בכל
 הצדדים. אשרי האיש שמשתדל בתורה
 ונדע דרכי הקדוש ברוך הוא ולא סוטה
 לימין ולשמאל, שכתוב (הושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל
 דִּרְכֵי ה'.

וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינִי וְגו'. אָמַר
 רַבִּי אַבָּא, מָה הַטַּעַם הַזֶּה הִירָם כָּאֵן עַל פֶּסֶת,

בְּשִׁעוּלָה לְדִרְגָּה זוֹ שֶׁל חֲמִשִּׁים שָׁנִים וְהִלָּאָה,
 יוֹרֵד מִתְּקֵף הָאִשׁ שָׁבוּ. וּבִיּוֹן שֶׁהָאִשׁ
 וְהַחֲמִימוֹת מִתְּקַרְרֶת, הָרִי הוּא פּוֹגֵם לְאוֹתוֹ
 מְקוֹם שֶׁנִּקְשֵׁר בוֹ.

וְעוֹד, שֶׁקוֹל זְמֶרָה לֹא כָל כַּךְ נִקְשֵׁר בוֹ, וְקוֹל
 צָרִיד שְׁלֹא יִפְגֵּם, אֲלֹא צָרִיד לְהִתְחַזֵּק, שֶׁהָרִי
 בְּמְקוֹם הַדִּין הַקָּשֶׁה עוֹמֵד, וְלֹא בְּחִלְשָׁה.
 וּמִשּׁוּם זֶה צָרִיד שְׁלֹא יִפְגֵּם אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוּא

פֶּסַחָא, וְהָא אֶתְמַר לְהוּ בְּמִצְרִים. אֵלָא בִּשְׁנָה הַשְּׁנִיתָ
הָיָה, דְּיִשְׂרָאֵל חָשִׁיבוּ דְהָא פֶּסַח לָאו אִיהוּ אֵלָא
בְּמִצְרִים, וּבִיּוֹן דְּעֵבְדוּ לֵיהּ זְמַנָּא חָדָא בְּמִצְרִים,
חָשִׁיבוּ דְלֹא אִצְטְרִיךְ יְתִיר. אֲתָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְאַזְהַר לֹון עָלֵיהּ, דְּלֹא יַחֲשְׁבוּן דְהָא קָא עֲבַר זְמַנִּיה
בְּמִצְרִים, וְלֹא יִצְטְרִיךְ. בְּגִין ^(דף קנ"ב ע"א) כִּךְ בְּמִדְבַר סִינִי
בִּשְׁנָה הַשְּׁנִיתָ, לְאַתְקַנָּא לְהוּ לְדַרְי דָּרִין.

וְאַף עַל גַּב דְּהָא אֲזַהַר לְהוּ בְּמִצְרִים, הַשְּׁתָּא פְּקִיד
לֹון זְמַנָּא אַחְרָא, בְּהַחֲוָא אֲתָר דְּכָל פְּקוּדִין
דְּאוּרִייתָא בִּיהּ אֶתְיָהִיבוּ. וְעַל דָּא בִּשְׁנָה הַשְּׁנִיתָ. מָאִי
בִּשְׁנָה הַשְּׁנִיתָ בַּחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן. אֵלָא רֹזָא עֲלָאָה הִיא,
חַד שָׁנָה וְחַד חֲדָשׁ. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. חֲדָשׁ: דָּא
סִיחָרָא. שָׁנָה: דָּא שְׁמִשָּׁא, דְּנִתְהִיר לְסִיחָרָא. וּבְדִין הָיָה
בְּזְמַנָּא דְכָל פְּקוּדִין דְּאוּרִייתָא אֶתְמַסְרוּ בִּיהּ.

לשון הקודש

וְאַף עַל גַּב שְׁהוּחִירָם בְּמִצְרִים, עֲבָשׁוּ צוּה
לְהֵם פַּעַם אַחֲרַת בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁבוּ נִתְּנָו כָּל
מִצְוֹת הַתּוֹרָה. וְעַל כֵּךְ בִּשְׁנָה הַשְּׁנִיתָ. מַה זֶה
בִּשְׁנָה הַשְּׁנִיתָ בַּחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן? אֵלָא סוּד
עֲלִיּוֹן הוּא שָׁנָה אַחַת וְחֲדָשׁ אַחֵד. מַה בֵּין זֶה
לְזֶה? חֲדָשׁ זֶה הִלְבְּנָה. שָׁנָה זֶה הַשְּׁמִשׁ,
שְׁמַאִיר לְלִבְנָה. וְאַזְ הָיָה בְּזִמְנֵן שְׁכַל הַמִּצְוֹת
נִמְסְרוּ בּוּ.

וְהָרִי נִתְבָּאָר לְהֵם בְּמִצְרִים? אֵלָא בִּשְׁנָה
הַשְּׁנִיתָ זֶה הָיָה, שְׁחָשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁפֶּסַח זֶה
הוּא רַק בְּמִצְרִים, וּבִיּוֹן שְׁעָשׂוּ אוֹתוֹ פַּעַם
אַחַת בְּמִצְרִים, חָשְׁבוּ שְׁלֹא צְרִיךְ יוֹתֵר. כֹּא
הַקֳּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהוּחִירָם עָלָיו, שְׁלֹא
יַחֲשְׁבוּ שְׁעֵבֶר זְמַנּוֹ בְּמִצְרִים וְלֹא יִצְטְרִיךְ.
בְּגִלָּל זֶה בְּמִדְבַר סִינִי בִּשְׁנָה הַשְּׁנִיתָ, לְהַתְקִין
לְהֵם לְדוּרֵי דוֹרוֹת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיִּי לַהֲהוּא בַר נָשׁ דְּאָמַר, דִּהָא
 אוּרִייתָא אַתָּא לְאַחֲזָא סְפוּרִין בְּעֵלְמָא, וּמְלִין
 דִּהֲדִיוּטִי. דְּאִי הָבִי, אֲפִילוּ בְּזִמְנָא דָּא, אֲנִן יְכַלִּין
 לְמַעֲבַד אוּרִייתָא, בְּמִלִּין דִּהֲדִיוּטִי, וּבְשִׁבְחָא יְתִיר
 מִכְּלָחוּ. אִי לְאַחֲזָא מְלָה דְּעֵלְמָא, אֲפִילוּ אֵינוֹן
 קַפְסִירִי דְּעֵלְמָא, אִית בִּינְיָהּ מְלִין עֲלָאִין יְתִיר. אִי
 הָבִי גִזִּיל אֲבַתְרִיחוּ, וְנַעֲבִיד מַנְיָהּ אוּרִייתָא, כְּהִאי
 גִּוּוֹנָא. אֵלָּא כָּל מְלִין דְּאוּרִייתָא, מְלִין עֲלָאִין אֵינוֹן,
 וְרִזִּין עֲלָאִין.

תָּא חַזִּי, עֲלֵמָא עֲלָאָה וְעֵלְמָא תַּתָּאָה בְּחַד מִתְקָלָא
 אַתְקִלוּ. יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מִלְּאֲבִי עֲלָאִי לְעִילָא.
 מִלְּאֲבִי עֲלָאִי כְּתִיב בְּהוּ, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מִלְּאֲכָיו
 רוּחוֹת. (האי בְּאִתֵּר עֲלָאָה) בְּשַׁעֲתָא דִּנְחִתִּין לְתַתָּא (אף על גב
 דִּנְחִתִּין), מִתְלַבְּשִׁי בְּלְבוּשָׁא דְהִאי עֲלֵמָא. וְאִי לָאו
 מִתְלַבְּשִׁי בְּלְבוּשָׁא כְּגִוּוֹנָא דְהִאי עֲלֵמָא, לָא יְכַלִּין

לשון הקודש

כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים הֵם
 וְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים.

בַּא רְאָה, עוֹלָם עֲלִיוֹן וְעוֹלָם תַּתְּחוֹן בְּמִשְׁקַל
 אֶחָד נִשְׁקָלוּ. יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה – מִלְּאֲכָים
 עֲלִיוֹנִים לְמַעְלָה. בְּמִלְּאֲכָים הָעֲלִיוֹנִים כְּתוּב,

(תהלים קד) עוֹשֶׂה מִלְּאֲכָיו רוּחוֹת. (וְהוּא בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן)

בְּשַׁעֲה שְׂיוּרִידִים לְמִטָּה (אף על גב שְׂיוּרִידִים),
 מִתְלַבְּשִׁים בְּלְבוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה. וְאִם לָא

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אִי לְאוֹתוֹ אִישׁ שְׂאֵמַר
 שְׁתוֹרָה זֶה בָּאָה לְהִרְאוֹת סְפוּרִים בְּעֵלְמָא
 וּדְבָרֵי הֲדִיוּטוֹת. שְׂאֵם כֵּן, אֲפִילוּ בְּזִמְנָא זֶה
 אֲנִי יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת תּוֹרָה בְּדְבָרֵי הֲדִיוּטוֹת,
 וּבְשִׁבְחָא יוֹתֵר מִכָּלֵם. אִם לְהִרְאוֹת דְּבַר
 הָעוֹלָם, אֲפִילוּ אוֹתָם סוּפְרִים בְּעוֹלָם יֵשׁ
 בִּינְיָהֶם דְּבָרִים יוֹתֵר עֲלִיוֹנִים. אִם כֵּן, נִלְוֵד
 אַחֲרֵיהֶם וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם תּוֹרָה כְּמוֹ זֶה. אֵלָּא

לְמִיָּקָם בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְלֹא סָבִיל לִזְנוֹן עֲלָמָא. וְאִי
בְּמִלָּאֵבֵי בְּךָ, אֲזִירִיתָא דְּבָרָא לְהוֹ, וּבָרָא עֲלָמִין בְּלָהוֹ,
וְקִיָּמִין בְּגִינָה, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה בִּינּוֹן דְּנִחַתָּת
לְהָאֵי עֲלָמָא, אִי לֹא דְּמִתְּלַבֶּשָׂא בְּהֵינִי לְבוּשִׁין דְּהָאֵי
עֲלָמָא, לֹא יָכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל.

וְעַל דָּא הָאֵי סְפּוֹר דְּאֲזִירִיתָא, לְבוּשָׂא דְּאֲזִירִיתָא.
אִיהוּ. מָאן דְּחָשִׁיב דְּהָהוּא לְבוּשָׂא אִיהוּ
אֲזִירִיתָא מִמָּשׁ, וְלֹא מִלָּה אַחֲרָא, תִּיפַח רוּחִיהּ, וְלֹא
יְהִי לִיהּ חוֹלְקָא בְּעֲלָמָא דְּאִתִּי. בְּגִין בְּךָ אָמַר דְּוֹד,
גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מִתּוֹרְתְךָ. מַה
(תהלים קיט)
דְּתַחֲתוֹת לְבוּשָׂא דְּאֲזִירִיתָא.

תָּא חֲזִי, אִית לְבוּשָׂא דְּאִתְּחִזִּי לְכָלָא, וְאִינוֹן טַפְשִׁין
בְּךָ חָמָאן לְבַר נָשׁ בְּלְבוּשָׂא דְּאִתְּחִזִּי לִזְנוֹן
שְׁפִירָא, לֹא מִסְתַּכְּלִין יִתִּיר. חָשִׁיבוּ דְּהָהוּא לְבוּשָׂא,
גּוּפָא, וְחָשִׁיבוּ דְּגּוּפָא, נִשְׁמָתָא.

לשון הקודש

הוא. מי שחושב שאותו לבוש הוא התורה
ממש ולא דבר אחר – תפח רוחו, ולא יהיה
לו חלק לעולם הבא. בגלל זה אמר דוד, (שם
קט) גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מִתּוֹרְתְךָ. מַה
שְּׁתַּחֲת לְבוּשׁ הַתּוֹרָה.

בא ראה, יש לבוש שנגרָא לַפֵּל, ואותם
הטפְשִׁים בְּשָׂרוֹאִים לְבוּשׁ עַל בֶּן אָדָם
שְׁנִרָאָה יָפֶה, לֹא מִסְתַּכְּלִים יוֹתֵר. חוֹשְׁבִים

יִתְלַבְּשׁוּ בְּלְבוּשׁ כְּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא
יֻכְּלוּ לַעֲמֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהָעוֹלָם לֹא יִסְבֵּל
אוֹתָם. וְאִם בְּמִלָּאֵכִים בְּךָ, הַתּוֹרָה שְׁפִירָאָה
אוֹתָם וּבִרָאָה אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְעוֹמְדִים
בְּגִלְגָּלָה עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה, בִּינּוֹן שְׁיִרְדָּה
לְעוֹלָם הַזֶּה, אִם לֹא תִתְלַבֶּשׁ בְּלְבוּשֵׁי הָעוֹלָם
הַזֶּה, לֹא יֻכְּלוּ הָעוֹלָם לְסַבֵּל.

וְעַל זֶה סְפּוֹר זֶה שֶׁל הַתּוֹרָה, לְבוּשׁ הַתּוֹרָה

בְּהָאֵי גִּוּנָא אֲוִרֵייתָא, אֵית לָהּ גּוּפָא, וְאֵינוּן פְּקוּדֵי
 אֲוִרֵייתָא, דְּאֶקְרוּן גּוּפֵי תוֹרָה. הָאֵי גּוּפָא
 מִתְּלַבְּשָׁא בְּלְבוּשִׁין, דְּאֵינוּן סְפוּרִין דְּהָאֵי עֲלֻמָּא.
 טַפְּשִׁין דְּעֲלֻמָּא, לָא מְסַתְּפְלִי אֶלָּא בְּהָהוּא לְבוּשָׁא,
 דְּאֵיהּ סְפוּר דְּאֲוִרֵייתָא, וְלָא יִדְעִי יִתִּיר, וְלָא
 מְסַתְּפְלִי בְּמָה דְּאֵיהּ תַּחֲוֹת הָהוּא לְבוּשָׁא. אֵינוּן
 דִּידְעִין יִתִּיר, לָא מְסַתְּפְלִין בְּלְבוּשָׁא, אֶלָּא בְּגוּפָא,
 דְּאֵיהּ תַּחֲוֹת הָהוּא לְבוּשָׁא. חֲכִימִין עֲבָדֵי דְּמַלְכָּא
 עֲלָאָה, אֵינוּן דְּקִימִין בְּטוֹרָא דְּסִינִי, לָא מְסַתְּפְלִי
 אֶלָּא בְּנִשְׁמָתָא, דְּאֵיהּ עֶקְרָא דְּכֻלָּא אֲוִרֵייתָא מִמָּשׁ.
 (וְלַעֲלָמָא) וְלִזְמָנָא דָּאֲתִי, זְמִינִין לְאַסְתְּפֻלָּא בְּנִשְׁמָתָא
 דְּנִשְׁמָתָא דְּאֲוִרֵייתָא.

תָּא חַוִּי, הָכִי נָמִי לְעֵילָא, אֵית לְבוּשָׁא, וְגוּפָא,
 וְנִשְׁמָתָא, וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא. שְׁמִיָּא וְחִילִיחוּן.
 אֵלִין אֵינוּן לְבוּשָׁא. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דָּא גּוּפָא,

לשון הקודש

שְׂאוֹתוֹ לְבוּשׁ הוּא הַגּוּף, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהַגּוּף
 הִיא הַנִּשְׁמָה.
 כְּמוֹ זֶה הַתּוֹרָה יֵשׁ לָהּ גּוּף, וְהֵם מַצּוּוֹת
 הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאוּ גּוּפֵי תּוֹרָה. גּוּף זֶה מִתְּלַבֵּשׁ
 בְּלְבוּשִׁים, שֶׁהֵם סְפוּרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. טַפְּשֵׁי
 הָעוֹלָם לֹא מְסַתְּפִים, רַק בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ,
 שֶׁהוּא סְפוּר הַתּוֹרָה, וְלֹא יוֹדְעִים יוֹתֵר, וְלֹא
 מְסַתְּפִים בְּמָה שֶׁתַּחַת אוֹתוֹ לְבוּשׁ. אוֹתָם

שְׂאוֹתוֹ לְבוּשׁ הוּא הַגּוּף, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהַגּוּף
 הִיא הַנִּשְׁמָה.
 כְּמוֹ זֶה הַתּוֹרָה יֵשׁ לָהּ גּוּף, וְהֵם מַצּוּוֹת
 הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאוּ גּוּפֵי תּוֹרָה. גּוּף זֶה מִתְּלַבֵּשׁ
 בְּלְבוּשִׁים, שֶׁהֵם סְפוּרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. טַפְּשֵׁי
 הָעוֹלָם לֹא מְסַתְּפִים, רַק בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ,
 שֶׁהוּא סְפוּר הַתּוֹרָה, וְלֹא יוֹדְעִים יוֹתֵר, וְלֹא
 מְסַתְּפִים בְּמָה שֶׁתַּחַת אוֹתוֹ לְבוּשׁ. אוֹתָם

דְּמִקְבֵּלָא לְנִשְׁמָתָא, דְּאִיהִי תַפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא
אִיהוּ גּוּפָא לְנִשְׁמָתָא. נִשְׁמָתָא דְאַמְרֵן דָּא תַפְאֶרֶת
יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי אֲוִרֵיתָא מִמֶּשׁ. וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא,
דָּא אִיהוּ עֲתִיקָא קִדִּישָׁא. וְכֵלָא אֶחִיד דָּא בְּדָא.

וְיִי לְאִינוּן חֲיִיבָא, דְּאַמְרֵי דְאַוִרֵיתָא לָאו אִיהִי אֶלָּא
סְפּוּרָא בְּעֵלְמָא, וְאִינוּן מְסִתְפְּלִי בְּלְבוּשָׁא דָּא וְלָא
יְתִיר. וּפְאִין אִינוּן צְדִיקֵיָא, דְּמִסְתְּפְּלִי בְּאַוִרֵיתָא
בְּדָקָא יָאוּת. חֲמָרָא לָא יְתִיב אֶלָּא בְּקִנְקֵן. כִּד
אַוִרֵיתָא לָא יְתִיב אֶלָּא בְּלְבוּשָׁא דָּא. וְעַל דָּא לָא
בְּעִי לְאַסְתְּפֵלָא, אֶלָּא בְּמָה דְּאִית תַּחוּת לְבוּשָׁא. וְעַל
דָּא כָּל אִינוּן מְלִין, וְכָל אִינוּן סְפּוּרִין, לְבוּשִׁין אִינוּן.

וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח בְּמוֹעֶדּוֹ. (במדבר ט)
וַיַּעֲשׂוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא אֲתֵמַר, כָּל מָאן
דְּאַחֲזִי עוֹבְדָא לְתַתָּא בְּדָקָא יָאוּת, בְּאֵלּוּ עֶבֶד לִיה

לשון הקודש

וְלָא יוֹתֵר. אֲשֶׁרִי הַצִּדִּיקִים שְׂמִסְתְּפִלִים
בַּתּוֹרָה כְּרָאוּ. וְיִין אִינוּ יוֹשֵׁב, רַק בְּקִנְקֵן. כִּד
הַתּוֹרָה אִינָה יוֹשֶׁבֶת אֶלָּא בְּלְבוּשׁ זֶה, וְעַל כִּד
לָא צְרִיךְ לְהַסְתְּפֵל אֶלָּא בְּמָה שְׂנִישׁ תַּחַת
הַלְבוּשׁ. וְעַל כִּד כָּל הַדְּבָרִים הִלְלוּ וְכָל
הַסְפּוּרִים הִלְלוּ חֵם לְבוּשִׁים.

וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח בְּמוֹעֶדּוֹ. מַה
זֶה וַיַּעֲשׂוּ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָרִי נִתְבָּאָר, כָּל

אֵלֶּה אוֹתָם לְבוּשִׁים, וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל זֶה הַגּוֹף
שְׂמִקְבֵּל אֶת הַנִּשְׁמָה שְׁהִיא תַפְאֶרֶת
יִשְׂרָאֵל, וְעַל כִּד הִיא גּוֹף לְנִשְׁמָה. נִשְׁמָה
שְׂאֲמֵרְנָהּ זֶה תַפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא תּוֹרָה
מִמֶּשׁ. וְנִשְׁמָה לְנִשְׁמָה זֶהוּ הָעֵתִיק הַקְּדוּשׁ,
וְהַכֵּל אֲחִיו זֶה בְּנֵה.

אִזִּי לְאוֹתָם רְשָׁעִים שְׂאוּמֵרִים שְׁהַתּוֹרָה הִיא
רַק סְפּוּר בְּעֵלְמָא, וְהֵם מְסִתְפְּלִים בְּלְבוּשׁ זֶה

לְעִילָא. דְּהָא בְּגִינְיָה אֶתְעַר הָהוּא מְלָה, בְּבִיבּוּל,
בְּאֵלוּ הוּא עָבִיד לֵיהּ, וְהָא אֶתְכֹמַר. (דף קנ"ב ע"ב).

אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא וְגו'. (במדבר ט) אִישׁ אִישׁ תִּירִי
וּמְנִי, אֲמַאי, אֵלָא אִישׁ דְּהוּא אִישׁ, וַיִּתְחַוִּי
לְקַבְּלָא נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה, וְהוּא פָּגִים גְּרַמִּיָּה. דְּלֹא
שְׂרִיָּא עֲלוֹי שְׂכִינְתָּא (ס"א שִׁירוּתָא) (ס"א נִשְׁמַתָּא) עֲלָאָה. מַאי
טַעמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ גָּרִים, וְהוּא מְסַאב לֵיהּ לְגְרַמִּיָּה.
וְעַל דָּא אִישׁ אִישׁ. אִישׁ דִּיתְחַוִּי לְמַהְוִי אִישׁ, וְהוּא
מְסַאב גְּרַמִּיָּה, דְּלֹא יִשְׂרִי עֲלוֹי קִדְשָׁה דְּלְעִילָא.

אוּ בְּדֶרֶךְ רְחוּקָה, (במדבר ט) דָּא אִיהוּ חַד מַעֲשֶׂרָה
דְּאִינוּן נְקוּדִים בְּאוּרִייתָא, וּבְלָהוּ אֶתְיִין לְאַחֲזָאָה
מְלָה. מַאי בְּדֶרֶךְ רְחוּקָה. בְּגִין דְּכַר נָשׁ דְּאִיהוּ
מְסַאֲב גְּרַמִּיָּה, מְסַאֲבִין לֵיהּ לְעִילָא. בִּינוּן דְּמְסַאֲבִין
לֵיהּ לְעִילָא, הָא אִיהוּ בְּדֶרֶךְ רְחוּקָה מִתְּהוּא אֶתְר
וְאַרְחָא דְּזִרְעָא דִּישְׂרָאֵל אֶחֱידָן בֵּיהּ, הָא בְּדֶרֶךְ

לשון הקודש

עֲצָמוּ. וְעַל זֶה אִישׁ אִישׁ. אִישׁ שְׂרָאוֹי לְהוּיָת
אִישׁ, וְהוּא מְטַמֵּא אֶת עֲצָמוּ שְׁלֹא תִשְׁרָה
עָלוֹי קִדְשָׁה שֶׁל מַעְלָה.

אוּ בְּדֶרֶךְ רְחוּקָה – זֶהוּ אֶחָד מַעֲשֶׂרָה שְׁהִם
נְקוּדִים בְּתוּרָה, וּכְלָם בָּאִים לְהִרְאוֹת דְּכַר.
מַה זֶה בְּדֶרֶךְ רְחוּקָה? מְשׁוּם שְׂאָדָם שְׁהוּא
מְטַמֵּא אֶת עֲצָמוּ, מְטַמֵּאִים אוֹתוֹ מְלַמְעֵלָה.
בִּינוּן שְׂמִטָּמֵאִים אוֹתוֹ מְלַמְעֵלָה, הִרְיָהוּ בְּדֶרֶךְ

מִי שְׂמִרְאָה מַעֲשָׂה לְמִטָּה כְּרָאוֹי, בְּאֵלוּ עֲשָׂאוּ
לְמַעְלָה, שְׁהָרִי בְּגִלְלוּ הִתְעוֹרֵר דְּכַר זֶה,
בְּבִיבּוּל, בְּאֵלוּ הוּא עֲשָׂאוּ, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא וְגו'. אִישׁ אִישׁ –
שְׁתֵּי פְעֻמִּים, לְמַה? אֵלָא אִישׁ שְׁהוּא אִישׁ
וְרָאוֹי לְקַבְּלָא נִשְׁמָה עֲלִיוָנָה, וְהוּא פָּגִים עֲצָמוּ
שְׁלֹא שׁוּרָה עָלוֹי שְׂכִינָה (תַּחֲלָה) (נִשְׁמָה) עֲלִיוָנָה.
מַה הַפְעָם? מְשׁוּם שְׁהוּא גָּרִם וְהוּא טָמֵא אֶת

רְחוּקָה אָחִיד, דְּאֶתְרַחֵק (נ"א מִלְמַקְרֵב) לְמִקְרֵב לְבוֹן, וְלֹא־תִקְשְׁרָא בְבוֹן, בְּמָה דְּאֶתוֹן מִתְקַשְּׁרִין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהָא כְּתִיב כִּי יִהְיֶה טָמֵא לְנֶפֶשׁ אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחוּקָה, דְּאֶתְחַזִּי תִרִין מִלִּין מִשְׁמַע דְּכְתִיב אוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּאן, עַד לָא מְסַאֲבִין לִיה, כָּאן, בְּתַר דְּמְסַאֲבִין לִיה. וּמִשְׁמַע אֲפִילוּ הָאִי, אוֹ הָאִי, לָא יִשְׁרִי עָלָיו קִדְשָׁה דְלַעִילָא, וְלֹא יַעֲבִדוֹן פְּסָחָא בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל עֲבָדִין לִיה.

וְאִי תִימָא, הָא בִּירְחָא תִנְיִינָא עֲבִיד אִי לָא מִתְקֵן גְּרָמִיָּה, לָא. אֱלָא כִּיּוֹן דְּמִתְדַּכִּי וּמִתְקֵן גְּרָמִיָּה, הָא יִרְחָא תִנְיִינָא לְמַעַבְדַּ פְּסָחָא. מְכָאן, כָּל בַּר נָשׁ דְּמִדְכִּי גְרָמִיָּה, מִדְּכָאן לִיה.

דְּאִי תִימָא דְּבִדְרָגָא עֲלָאָה יְתִיר קָאִים בִּירְחָא תִנְיִינָא, לָאֹ הָכִי, דְּהָא יִשְׂרָאֵל זִרְעָא קִדִּישָׁא

לשון הקודש

אותו. ומשמע אפלו זה או זה לא תשרה עליו קדשה שלמעלה, ולא יעשו פסח בזמן שישראל עושים אותו.

ואם תאמר, הרי בחדש השני עושה אם לא תקן עצמו – לא! אלא כיון שנמטהר ותקן עצמו, הרי החדש השני לעשות פסח. מכאן, כל איש שמטהר עצמו, מטהרים אותו.

שאם תאמר שבדרגה עליונה יותר עומד

רחוקה. מאותו מקום ודרך שנרע ישראל אחוזים בו, הרי בדרך רחוקה אחוז, שהתרחק (מלהתקרב) לקרב אליכם ולהתקשר בכם כמו שאתם מתקשרים.

אמר רבי יצחק, והרי כתוב כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה, שנראה שני דברים ממשמע שכתוב או. אמר רבי יוסי, כאן עד שלא מטמאים אותו, כאן אחר שטמאו

דַּעֲבָדוּ פֶּסַחַא בְּזִמְנִיה, נָטְלוּ לִיה לְסִיחָרָא וּלְשִׁמְשָׁא
 בְּחָד. וּמֵאן דְּנָטִיל יְסוּדָא בְּקִדְמִיתָא, נָטִיל בְּנִינָא.
 מָאי יְסוּדָא. לֹא תִימָא יְסוּדָא עֲלָא דְצַדִּיקָא
 דַּעֲלָמָא, אֵלָא יְסוּדָא דְאַבְן טָבָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
 אֲבָן מֵאִסּוּ תְּבוּנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. וְהָאִי
 (תהלים קיח) הוּא אֲבָן דְּשִׁאֲרֵי עָלִיה מֵאן דְּשִׁאֲרֵי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְדָאִי כָּלָא נָטִיל אֲפִילוּ בִּירְחָא
 תְּנִינָא. אֲבָל לֹא אִיהוּ כְּמֵאן דְּנָטִיל לִיה
 בְּזִמְנִיה. מָאי טַעְמָא. דָּא דְנָטִיל פֶּסַחַא בְּזִמְנִיה, נָטִיל
 מִתְתָּא לְעִילָא, וְלֹא נְחִית. בְּגִין דְּמַעְלִין בְּקִדְשׁ, וְלֹא
 מוֹרִידִין. וְדָא דְנָטִיל בְּתַר זִמְנִיה, (דף קנ"ג ע"א) נְחִית
 מִעִילָא לְתַתָּא. בְּגִין כֶּךָ שְׂוִין בְּכָלָא, וְלֹא שְׂוִין. דְּדָא
 סָלִיק וְלֹא נְחִית, וְדָא נְחִית וְלֹא סָלִיק. בְּגִין כֶּךָ מֵאן
 דְּמִקְרַב פֶּסַחַא בְּזִמְנִיה, שְׁבַחָא יְתִיר אִית לִיה. וְכַאֲוִן
 אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּזַכָּאן בְּכָלָא, דְּזַכָּאן בְּאוֹרֵייתָא, וְכָל

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְדָאִי הַכּל אֲפִלוּ בְּחָדָשׁ
 הַשְּׁנִי, אֲבָל אֵינוֹ כְּמִי שְׁנוּטִל בְּזִמְנֹו. מָה
 הַטַּעַם? זֶה שְׁנוּטִל פֶּסַח בְּזִמְנֹו, נוֹטֵל מִמֶּנּוּ
 לְמַעְלָה וְלֹא יוֹרֵד, מְשׁוּם שֶׁמַּעְלִים בְּקִדְשׁ
 וְלֹא מוֹרִידִים. וְזֶה שְׁנוּטִל אַחֵר זִמְנֹו, יוֹרֵד
 מִמַּעְלָה לְמַטָּה. בְּגִלָּל זֶה שְׁוִים בְּכָל, וְלֹא
 שְׁוִים. שְׁוִיה עוֹלָה וְלֹא יוֹרֵד, וְזֶה יוֹרֵד וְלֹא
 עוֹלָה. בְּגִלָּל כֶּךָ מִי שֶׁמִּקְרִיב פֶּסַח בְּזִמְנֹו, יֵשׁ

בְּחָדָשׁ הַשְּׁנִי – לֹא כֶּךָ! שֶׁהָרִי יִשְׂרָאֵל וְזֶרַע
 קִדְשׁ שֶׁעָשׂוּ פֶסַח בְּזִמְנֹו, לָקְחוּ אֶת הַלֶּבֶנָה
 וְאֶת הַשֶּׁמֶשׁ בְּאַחֵד, וּמִי שְׁלוֹקֵת יְסוּד בְּתַחֲלָה
 – לוֹקֵת הַבְּנִין. מָה הַיְסוּד? אֵל תֹּאמַר יְסוּד
 עֲלִיוֹן שֶׁל צַדִּיק הָעוֹלָם, אֵלָּא יְסוּד שֶׁל אֲבָן
 טוֹבָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיח) אֲבָן מֵאִסּוּ
 הַבְּנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. וְזוֹהִי הָאֲבָן
 שְׁשׂוּרָה עָלֶיהָ מִי שְׁשׂוּרָה.

מָאן דְּזָכִי בְּאוֹרֵייתָא, זָכִי לִיָּה בְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא. וְכַאֲן
אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא לְמַעַבְד פֶּסַח שְׁנִי, עַל אֵינוֹן דְּלֹא יָכִילוּ, אוּ דְאֶסְתָּאבוּ
בְּמִסְאָבוּ אַחְרָא. אִי רָזָא דְּפֶסַח, רָזָא דְּמַחֲמִינוּתָא
דִּישְׂרָאֵל עָאלין בָּהּ, שְׁלֵטָא בְּנִיסָן, וּבְדִין אִיהוּ וּמָנָא לְחֶדְוָה, אִידָּ
יְכַלִּין אֵלִין דְּלֹא יָכִילוּ, אוּ דְאֶסְתָּאבוּ, לְמַעַבְד בִּירְחָא תְּנִינָא, דְּהָא
אָעֵבֵר וּמָנָא.

אֵלָא בֵּינוֹן דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרָא בְּעַטְרָהא בְּנִיסָן, לֹא
אֲתַעְדִּיאַת כְּתִרְהָא וְעַטְרָהא מִנָּה תְּלָתִין יוֹמִין. וְכָל אֵינוֹן
תְּלָתִין יוֹמִין מִן יוֹמָא דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִפֶּסַח יִתְבָּא מִטְרוּנִיתָא
בְּעַטְרָהא, וְכָל חֵילָאָה בְּחֶדְוָה. מָאן דְּבָעִי לְמַחְמִי לְמִטְרוּנִיתָא, יָכִיל
לְמַחְמִי. כְּרוּזָא כְּרִיז, כָּל מָאן דְּלֹא יָכִיל לְמַחְמִי מִטְרוּנִיתָא, יִיתִי
וְיַחְמִי עַד לֹא יִנְעֵלוֹן תְּרַעִיָּה. אִימְתִי כְּרוּזָא כְּרִיז. בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר
לִירְחָא תְּנִינָא, דְּהָא מִתְמָן עַד שְׁבַעַה יוֹמִין, תְּרַעִין פְּתִיחָן. מִכָּאֵן
וּלְהֵלָאָה יִנְעֵלוֹן תְּרַעִי. וְעַל דָּא פֶּסַח שְׁנִי. (ע"ב)

לשון הקודש

אֵלָא בֵּינוֹן שְׁכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרָת
בְּעַטְרוֹתֶיהָ בְּנִיסָן, לֹא מַעֲבִירָה כְּתִרְיָה
וְעַטְרוֹתֶיהָ מִמֶּנָּה שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְכָל אוֹתָם
שְׁלֹשִׁים יוֹם מִיּוֹם שִׁנְעָאוּ יִשְׂרָאֵל מִפֶּסַח,
יוֹשְׁבֵת הַמִּלְכָּה בְּעַטְרוֹתֶיהָ, וְכָל חֵילוֹתֶיהָ
בְּחֶדְוָה. מִי שְׂרוּצָה לְרֹאוֹת אֶת הַמִּלְכָּה יוֹכֵל
לְרֹאוֹת. הַכְּרוּז מְכִרִיו: כָּל מִי שְׁלֹא יוֹכֵל
לְרֹאוֹת אֶת הַמִּלְכָּה, יָבֹא וְיִרְאֶה עַד שְׁלֹא
יִנְעֵלוּ הַשְּׁעָרִים. אִימְתִי הַכְּרוּז מְכִרִיו?
בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי, שְׁהָרִי מִשָּׁם וְעַד
שְׁבַעַה יָמִים הַשְּׁעָרִים פְּתוּחִים. מִכָּאֵן וְהֵלָאָה

לוֹ שְׁבַח יוֹתֵר. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שׁוֹכָאִים
בְּכָל, שׁוֹכָאִים בְּתוֹרָה, וְכָל מִי שׁוֹזָכָה
בְּתוֹרָה, זוֹכֶה לוֹ בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. אֲשֶׁרֵיהֶם
יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

רעיא מהימנא

מִצְוָה לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי עַל אֵלוּ שְׁלֹא יָכִלוּ
אוּ שְׁנַטְמָאוּ בְּטִמְאָה אַחֲרָת. אִם סוּד הַפֶּסַח
סוּד הָאֻמוֹנָה שִׁישְׂרָאֵל נִכְנָסִים בָּהּ, שׁוֹלֵט
בְּנִיסָן, וְאִזּוּ הוּא זְמַן לְשִׁמְחָה, אִידָּ יָכִלוּ אֱלֹהִים
שְׁלֹא יָכִלוּ אוּ שְׁנַטְמָאוּ לַעֲשׂוֹת בְּחֶדְוָה הַשְּׁנִי,
שְׁהָרִי עֵבֵר הַזֶּמֶן?

פְּקוּדָא דָא, שְׁחִיטַת הַפֶּסַח בְּזִמְנָו. וְאַבְתָּרִיָּה פֶּסַח רֵאשׁוֹן וּפֶסַח שֵׁנִי לֵאכּוֹל אוֹתָן כְּמִשְׁפָּטָן. וְטִמָּאִים לִהְיוֹת נִדְחִים לִפְסַח שֵׁנִי, דְּאִיהוּ פְּקוּדָא תְּלִיתָאָה. תִּנְאִין וְאַמּוֹרָאִין, אֵית בְּנֵי נִשָּׂא כְּחוּלִין דְּטַהֲרָה, מִסְטָרָא דְּמִיכָאֵל. וּכְחוּלִין דְּהִקְדָּשׁ, כְּגוֹן בֶּשֶׂר קֹדֶשׁ, וְאִינוּן מִסְטָרָא דְּגַבְרִיאֵל. כְּהֵן וְלוֹי. וְאֵית בְּנֵי נִשָּׂא דְּאִינוּן כְּיוֹמִין טָבִין, וְאִינוּן קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים.

שְׂכִינְתָא אִיהִי פֶסַח רֵאשׁוֹן, מִימִינָא. וּפֶסַח שֵׁנִי, מִשְׁמָאלָא. פֶּסַח רֵאשׁוֹן מִימִינָא, דְּתַמָּן חֲכָמָ"ה. פֶּסַח שֵׁנִי מִשְׁמָאלָא, דְּתַמָּן בִּינָה. וּבְגִין דְּגַבְבוּרָה מַתְּעַבְרִין כָּל אַשִּׁין נּוֹכְרָאִין, דְּאִינוּן כְּקֶשׁ וְתַבָּן לְגַבֵּי אַשׁ דְּגַבְבוּרָה, טִמָּאִים נִדְחִים לִפְסַח שֵׁנִי.

וְכָל טוֹמְאָה נִדְּחָה, וּמִצּוֹרֶע, וְזָב וְזֹבָה וְיוֹלָדֶת, בְּאַשָּׁא דְּגַבְבוּרָה אִיהוּ שׁוּרָף. דְּנִשְׁמַתָּא אִיהוּ מָאנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְאִיהוּ לֹא שְׂרִי בָּהּ, עַד דְּאַתְלָבְנַת בְּאַשָּׁא דְּגַבְבוּרָה, דְּכַתִּיב, ^(יִרְמְיָה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כֹאשׁ נָאִם יי'. וּבִהְיֵי אַשָּׁא, אִם בְּרִזָּל הוּא מַתְּפוּצִין, וְאִם אֶבֶן הוּא נִמּוּת.

וּבִימִינָא ^(נ"א וּבִימִינָא) דְּתַמָּן תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, דְּאִיהִי מִיָּם, ^(וַיִּקְרָא יב) וְטַהֲרָה מִמְּקוֹר דְּמִיָּה, וְאַתְדַּכִּי בָּהּ מִצּוֹרֶע, וְטִמָּא מֵת,

לִשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

פֶּסַח שֵׁנִי מִשְׁמָאל, שְׁשָׁם בִּינָה. וּמִשּׁוּם שְׂבַגְבוּרָה עוֹבְרִים כָּל הָאֲשִׁים הַנְּכַרְיִים, שְׁהֵם כְּקֶשׁ וְתַבָּן לְגַבֵּי אַשׁ שֶׁל גַּבְבוּרָה, הַטִּמָּאִים נִדְחִים לִפְסַח שֵׁנִי.

וְכָל טֹמְאָה נִדְּחָה, וּמִצּוֹרֶע, וְזָב וְזֹבָה וְיוֹלָדֶת, בְּאַשׁ הַגַּבְבוּרָה הוּא שׁוּרָף. שְׁהַנִּשְׁמָה הִיא כְּלִי שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא לֹא שׁוּרָה בָּהּ עַד שְׁמַתְלָבְנַת בְּאַשׁ הַגַּבְבוּרָה, שְׂבַכְתוּב ^(יִרְמְיָה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כֹאשׁ נָאִם ה'. וּבְאַשׁ זֶה, אִם בְּרִזָּל הוּא – מַתְּפוּצִין, וְאִם אֶבֶן הוּא – נִמּוּת. וּבִימִין, שְׁשָׁם תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, שְׁהִיא מִיָּם –

יִנְעָלוּ הַשְּׁעָרִים. וְעַל זֶה פֶּסַח שֵׁנִי. מִצּוֹרָה זֶה – שְׁחִיטַת הַפֶּסַח בְּזִמְנָו. וְאַחֲרָיו פֶּסַח רֵאשׁוֹן וּפֶסַח שֵׁנִי לֵאכּוֹל אוֹתָם כְּמִשְׁפָּטָן. וְטִמָּאִים לִהְיוֹת נִדְחִים לִפְסַח שֵׁנִי, שְׁהִיא מִצּוֹה שְׁלִישִׁית. תִּנְאִים וְאַמּוֹרָאִים, יֵשׁ בְּנֵי אָדָם כְּמוֹ חֲלִין שֶׁל טַהֲרָה מִצַּד מִיכָאֵל, וּכְמוֹ חֲלִין שֶׁל הַקְּדָשׁ, כְּגוֹן בֶּשֶׂר קֹדֶשׁ, וְהֵם מִצַּד גַּבְרִיאֵל. כְּהֵן וְלוֹי. וְיֵשׁ בְּנֵי אָדָם שְׁהֵם כְּמוֹ יָמִים טוֹבִים, וְהֵם קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים.

שְׂכִינְתָּה הִיא פֶּסַח רֵאשׁוֹן מִימִין, וּפֶסַח שֵׁנִי מִשְׁמָאל. פֶּסַח רֵאשׁוֹן מִימִין, שְׁשָׁם חֲכָמָ"ה.

וְזָב וְטָמֵא בְּכָל מִינֵי שְׂרָץ. (דף קנ"ג ע"א) הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (יחזקאל לג) וּזְרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטִהַרְתֶּם וְגו'.

בְּעֻמּוּדָא דְּאֻמְצִיעִיתָא מֵאֲנָא אֲתִיְיָחַדַּת בְּבַעֲלָהּ, דְּאִיְהִי אֲתִתָּא, בְּתֵר דְּאֲתִקְדָּשַׁת בְּשִׁמְאָלָא, וְאֲתִדְכָּאת בְּמִי מְקוּהָ בִּימִינָא, וְאוֹמְרִים עַל מֵאֲנִי דְפִסְחָא, כְּלִים שְׁנִשְׁתַּמְשׁוּ בָהֶן בְּצוֹנָן, מְטַבִּילָן בְּצוֹנָן, וְהֵן טְהוֹרִים. אֵינוֹן נִשְׁמָתִין דְּאֵינוֹן מִסְטָרָא דְרַחֲמִי, וְאֵינוֹן רַחֲמָנִים, מֵאֲרִי חָנָא וְחֶסֶדָא, לֹא צְרִיכִין לְאֲדָכָא בְּמִים פּוֹשְׁרִים כְּבִינוּנִים. כָּל שְׁכֵן בְּחַמֵּי חַמִּין, דְּבַחוּן מִתְדַכֵּין רְשָׁעִים גְּמוּרִים, דְּמַחֲמִין גְּרַמִּיָּהוּ בְּאִשָּׁא דִּיצֵר הָרַע. וְעַלִּיָּהוּ אֲתִמֵּר, כָּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאִשׁ. בְּגִין דְּזוֹהֵמָא דְלֵחוֹן נְפִישָׁא. אֲבָל צְדִיקִים גְּמוּרִים בְּצוֹנָן. דְּעַלִּיָּהוּ אֲתִמֵּר, כָּל הַמְּשִׁים רִיחַ בֵּין הַדְּבָקִים, מְצַנְנִים לֵיה גִּיהֶנֶם.

וְאִי נִשְׁמָתִין חֲמֵרִים, דְּאֵינוֹן כְּמֵאֲנִי חֶרֶם, שְׁבִירְתָן זֶה הִיא טְהִירְתָן. כְּמָה דָּאֵת אֲמֵר נִשְׁבְּרוּ, נִטְהָרוּ. וְרָזָא דְמַלְכָּה, (תהלים זכחי אלהים רוח נשברה וגו'). אֲבָל אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא דְּבִכְתָּב וּבְאוֹרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאֵינוֹן אִשׁ וּמִים, וְאֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין

לִשּׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

שְׁכֵן בְּחַמֵּי חַמִּים, שְׂבָהֶם נִטְהָרִים רְשָׁעִים גְּמוּרִים שְׁמַחֲמִים עֲצָמָם בְּאִשׁ יִצֵּר הָרַע, וְעַלִּיהֶם נֵאֱמָר (במדבר לא) כָּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאִשׁ, בְּגִלְל שְׁזַהֲמָתָם רָפָה. אֲבָל צְדִיקִים גְּמוּרִים בְּצוֹנָן, שְׁעַלִּיהֶם נֵאֱמָר, כָּל הַמְּשִׁים רִיחַ בֵּין הַדְּבָקִים מְצַנְנִין לוֹ גִּיהֶנֶם.

וְאֵם נִשְׁמֹת חֲמֵרִים, שְׂהֶם כְּכִלֵּי חֶרֶם – שְׁבִירְתָן זֶהוּ טְהִירְתָן, כְּמוֹ שְׁנֵאֱמָר נִשְׁבְּרוּ, נִטְהָרוּ. וְסוּד הַדְּבָר – (תהלים זכחי אלהים רוח נשברה וגו'). אֲבָל אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה שְׂבִכְתָּב וּבְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, שְׂהֶם

(ויקרא יב) וְטִהַרְהָ מִמְּקוֹר דְּמִיָּה, וְנִטְהַר בָּהּ מִצָּרַע, וְטָמֵא מֵת, וְזָב, וְטָמֵא בְּכָל מִינֵי שְׂרָץ. וְהוּא שְׂכֵתוֹב (יחזקאל לו) וּזְרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטִהַרְתֶּם וְגו'.

בְּעֻמּוּד הָאֻמְצִיעִי כְּלִי מִתְיַחַדַּת בְּבַעֲלָהּ, שְׂהִיא אִשָּׁה, אַחֵר שְׁמִתְקַדָּשַׁת בְּשִׁמְאָל וְנִטְהַרְתָּ בְּמִי מְקוּהָ בִּימִין, וְאוֹמְרִים עַל כְּלִי פִסְחָא כְּלִים שְׁנִשְׁתַּמְשׁוּ בָהֶם בְּצוֹנָן, מְטַבִּילִם בְּצוֹנָן וְהֵם טְהוֹרִים. אוֹתָן נִשְׁמֹת שְׁהֵן מִצֵּד דְרַחֲמִים, וְהֵן רַחֲמָנִים, בְּעַלִּי חֵן וְחֶסֶד, לֹא צְרִיכִים לְהִטְהַר בְּמִים פּוֹשְׁרִים כְּבִינוּנִים. כָּל

בְּרִיזִי דְאֹרִייתָא, דְּאִיהוּ אֹר, דְּכְתִיב בְּה, (משלי ו) וְתוֹרָה אֹר,
בְּאֹרִייתָא אֵינוֹן מְתַדְכִּין בְּה.

וְעוֹד בְּפֶרֶק הַרְוָאָה, הַרְוָאָה תְּמָרִים בְּחֵלּוֹם, תַּמּוּ עֲוֹנוֹתָיו. הָדָא
הוּא דְכְתִיב, (איכה ד) תָּם עֲוֹנָךְ בַּת צִיּוֹן. בְּגִין דְּתְמָרִים, בִּיה
תָּם, דְּרָגָא דִּיעֻקֵּב, דְּאִתְמַר בִּיה, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. חוּבִין
מָרִים, וְעַל דָּא תְּמָרִים: תַּמּוּן תָּ"ם, וְתַמּוּן מָ"ר.

הָכָא רַמְיוּ, וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות טו) וַיֹּרְחוּ יִי
עֵץ וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם. מַהְכָּא, מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא, דְּאִיהוּ
עֵץ. חוּבִין דִּילִיָּה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוּדָה
קָשָׁה, קֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא מַחִיל לִיָּה, וַיִּתְחַזְּרוּן מְתִיקוֹן.

דִּיּוֹמִין יִיתוֹן, דִּיתְקִיִּים בְּהוּ כְּמִפְקֵנוּ דְּמַצְרִים, דְּאִתְמַר בִּיה (שמות
א) וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל אָחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא. וּבְגִלּוֹתָא
בְּתַרְאָה, לִית מִיתָה אֶלָּא עֲוִי דְעֲנִי חָשׁוּב כְּמָת. לְקִיִּים בְּהוֹן (צפניה
א) וְהִשְׁאֲרָתִי בְּךָ עִם עֲנִי וְדָל וְחָסוּ בְּשֵׁם יִי. לְאִתְקִיִּמָא בְּהוֹן (שמואל
ב כב) וְאֵת עִם עֲנִי תוֹשִׁיעַ. וְאֵלִין עֲתִירִים דִּישְׁתַּאֲרוֹן בְּהוֹן יִתְקִיִּים
בְּהוֹן, (שמות ה) נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים. נִרְפִּים הֵם בְּאֹרִייתָא. נִרְפִּים

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שְׁנַאֲמַר בְּהֵן (שם א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם
בַּעֲבוּדָה קָשָׁה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ,
וַיִּחְזְרוּ מְתוּקִים.

שְׁיַבְּאוּ יָמִים שְׂתִיקִים בְּהֵם בִּיצִיאַת מִצְרַיִם,
שְׁנַאֲמַר בְּה (שם) וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל אָחָיו וְכָל
הַדּוֹר הַהוּא. וּבְגִלּוֹת הָאֲחֵרוֹנָה אֵין מִיתָה,
אֶלָּא עֲנִי, שְׁעֲנִי חָשׁוּב כְּמָת, לְקִיִּים בְּהֵם (צפניה
א) וְהִשְׁאֲרָתִי בְּקִרְבְּךָ (בְּךָ) עִם עֲנִי וְדָל וְחָסוּ
בְּשֵׁם ה'. לְהִתְקִיִּים בְּהֵם (שמואל ב כב) וְאֵת עִם
עֲנִי תוֹשִׁיעַ. וְעֲשִׂירִים אֵלוּ שְׁיִשְׁאָרוּ בְּהֵם,
יִתְקִיִּים בְּהֵם (שמות ה) נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים.

אִשׁ וּמִים, וְאֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בְּסוּדוֹת
הַתּוֹרָה, שְׁהִיא אֹר, שְׁכֶתוּב בְּה (משלי ו) וְתוֹרָה
אֹר, הֵם נִמְהָרִים בְּה.

וְעוֹד בְּפֶרֶק הַרְוָאָה: הַרְוָאָה תְּמָרִים בְּחֵלּוֹם,
תַּמּוּ עֲוֹנוֹתָיו. זְהוּ שְׁכֶתוּב (איכה ד) תָּם עֲוֹנָךְ בַּת
צִיּוֹן. מִשּׁוֹם שְׁתְּמָרִים, בּוּ תָם, דְּרָגָתָא יַעֲקֹב,
שְׁנַאֲמַר בּוּ (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. עֲבֻרוֹת
מְרוֹת, וְעַל בְּךָ תְּמָרִים – שָׁם תָּ"ם, וְשָׁם מָ"ר.
כָּאֵן רַמְיוּ, וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם. זְהוּ שְׁכֶתוּב (שמות
טו) וַיֹּרְחוּ ה' עֵץ, וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם. מַכָּאן, מִי
שְׁמִשְׁתַּדַּל בַּתּוֹרָה שְׁהִיא עֵץ, עֲוֹנוֹתָיו,

הֵם, לְמַעַבְד טִיבו עִם מְאִיר תוֹרָה. וְאִנְשֵׁי חֵיל הַמְּסֻבִּים מֵעִיר
לְעִיר וְלֹא יִחוּנְנוּ.

וְנִרְפִּים הֵם בְּכוֹבֵד הַמָּס, דָּאִי תִימָא כְּבִדִּין אִינוּן בְּכוֹבֵד הַמָּס,
וְלֹא עֲבָדִין טִיבו, בְּגִין דָּא תַכְפֵּד הָעֲבוּדָה עַל הָאִנְשִׁים
וַיַּעֲשׂוּ בָּהּ, דְּכוֹבֵד הַמָּס עֲלֵייהוּ, וְאֵל יִשְׁעוּ בְּדַבְרֵי שְׁקֵר, דְּאִינוּן
מְשַׁקְרִין וְאִמְרִין דְּכוֹבֵד הַמָּס עֲלֵייהוּ, וּבְגִין דָּא לֹא יַעֲבֹדוּן טִיבו.
אִינוּן מְשַׁקְרִין בְּמַלּוּלֵייהוּ, וְאִמְרִין דְּמַהֲפֹכֵד דְּתַכְפֵּד עֲלֵייהוּ, תִּבְּנָן
אִין נִתָּן, מְמוֹנָא דְשַׁקְרָא, דְּבִיחַ טוֹעִין (ס"א שו"ע) לְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא
וּבְגִין דְּלֹא יִשְׁעוּן בִּיחַ, וְלֹא חֶסֶד בְּשֵׁם יי, אִין נִתָּן לְעֲבָדִידָךְ.

וְאֵלִין דְּאִית לֹון, טָמִיר וְנִגְזִי מְמוֹנָא מְלָגוּ, דְּאִיחוּ תוֹכָן, בְּגִין
תוֹךְ הָאוּצֵר וְתִיבָה, אֲתַקִּיִּים בָּהּ וְתוֹכָן לְבָנִים תִּתְּנוּ.
וְדָא כְּסָפִים לְבָנִים, דִּיחוּן בְּהִחוּא דְרָא.

בְּהִחוּא זְמָנָא (שְׁמוֹת ט"ו) שָׁם שָׁם לֹו חוֹק וּמִשְׁפָּט, וְאִינוּן מְאִיר
מִשְׁנָה. אוֹף הָכָא וַיָּבֹאוּ מִרְתָּה, אֲתַהֲדֵר לֹון אוֹרִייתָא
דְּבַעַל פָּה, מִרָה בְּדַחְקִין סְגִיאיִן, בַּעֲנִיּוֹתָא, דִּיתַקִּיִּים בָּהּ, (שם א)
וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוּדָה קָשָׁה: זֹו קוֹשִׁיָא. בַּחֲמֵר: דָּא קַל וְחוֹמֵר.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

שָׁבוּ טוֹעִים (מִדְּבָרִים) לְקוּדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
וּמִשׁוּם שְׁלֹא מְדַבְּרִים בּוֹ וְלֹא חֶסֶד בְּשֵׁם ה',
אִין נִתָּן לְעֲבָדִידָךְ.

וְאֵלֶּה שֵׁישׁ לָהֶם נִסְתָּר וְנִגְזִי הַמָּמוֹן מִבְּפָנִים,
שְׁהוּא תִכָּן, כְּמוֹ תוֹךְ הָאוּצֵר וְתִבָּה, מִתְּקִים
בָּהֶם וְתִכָּן לְבָנִים תִּתְּנוּ. וְזֶה כְּסָפִים לְבָנִים
שִׁיחִיו בְּאוֹתוֹ דוּר.

בְּאוֹתוֹ זְמַן, (שְׁמוֹת טו) שָׁם שָׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט,
וְהֵם בַּעֲלֵי מִשְׁנָה. גַּם כָּאן וַיָּבֹאוּ מִרְתָּה,
חוֹזֶרֶת לָהֶם תוֹרָה שְׁבַעַל פָּה מִרָה בְּדַחְקִים
רַבִּים, בַּעֲנִיּוֹת, שִׁיתַקִּים בָּהֶם (שם א) וַיִּמְרְרוּ

נִרְפִּים הֵם בְּתוֹרָה, נִרְפִּים הֵם לַעֲשׂוֹת טוֹבוֹת
עִם בַּעֲלֵי תוֹרָה וְאִנְשֵׁי חֵיל הַמְּסֻבִּים מֵעִיר
לְעִיר וְלֹא יִחוּנְנוּ.

וְנִרְפִּים הֵם בְּכֹבֵד הַמָּס. שָׁאֵם תִּאמֵר,
כְּבִדִּים הֵם בְּכֹבֵד הַמָּס וְלֹא עוֹשִׂים טוֹבוֹת –
בְּגִלָּל זֶה (שם) תַכְפֵּד הָעֲבוּדָה עַל הָאִנְשִׁים
וַיַּעֲשׂוּ בָּהּ, שְׁכֹבֵד הַמָּס עֲלֵיהֶם, וְאֵל יִשְׁעוּ
בְּדַבְרֵי שְׁקֵר, שְׁהֵם מְשַׁקְרִים וְאִמְרִים שְׁכֹבֵד
הַמָּס עֲלֵיהֶם, וּמִשׁוּם זֶה לֹא יַעֲשׂוּ טוֹבוֹת. הֵם
מְשַׁקְרִים בְּדַבְרֵיהֶם, וְאִמְרִים שְׁמַהֲפֹכֵד
שְׁתַכְפֵּד עֲלֵיהֶם, תִּבְּנָן אִין נִתָּן, מְמוֹן הַשְׁקֵר

וּבְלִבָּנִים: דָּא לִבּוֹן הִלְכָּהּ. וּבְכָל עֲבוּדָה בִּשְׁדָּה: דָּא בְּרִייתָא. אֵת
כָּל עֲבוּדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרָךְ: דָּא תִיק"ו.

וְרַעֲיָא מְהִימְנָא, תַּמָּן אֲתִקְיִים בָּךְ, שָׁם שָׁם לֹו חֵק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם
נִסְחֹו. וּבִהְיֵי עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרַע, דְּאִיְהוּ אִיסוּר וְהִיתָר.
וּבְאֵינוֹן רִזִּין דְּאֲתַגְלִיין עַל יָדְךָ, וַיִּמְתְּקוּ הַמּוֹם. כַּמְלַח דְּמִמְתַּקְתָּ
בִּשְׂרָא, הִכִּי יִתְמַתְּקוֹן בְּרִזִּיָּא דְּאֲתַגְלִיין עַל יָדְךָ, כָּל אֵינוֹן קוֹשְׁיִין
וּמַחְלֻקוֹת, דְּמִיִּין מְרִירָן דְּאֹרִייתָא דְּבַעַל פֶּה, אֲתַהֲדְרוּ מְתִיקָן מִי
אֹרִייתָא, וַיִּסּוּרִין דִּילָךְ, בְּרִזִּין אֵלִין דְּאֲתַגְלִיין עַל יָדְךָ, יַחוּז לָךְ
מְתִיקִין, וַיַּחְדְּרוּ לָךְ כָּל דְּחֻקִּין דִּילָךְ, כַּחֲלָמִין דְּעִבְרִין. וְחַל"ם,
בְּהִיפּוּךְ אֲתַוּוֹן מַל"ח. דְּמִמְתַּקְתָּ יֵת בִּשְׂרָא. אוּף יִסּוּרִין מִמְתַּקִּים.
כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ.

וְלִרְשָׁעִים מִתְּהַדְרִין יִסּוּרִין מְלַח סְדוּמִית, דְּאִיְהִי מִסְמָא אֵת
הָעֵינִים, לְקִיָּמָא בָּהּ (אִיּוֹב י"א) וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלִינָהּ.

וְאֵינוֹן (דף קנ"ג ע"ב) עֶרֶב רַב רְשִׁיעִיָּא, דִּיתִתְקִיִּים בָּהּ בְּהַחֲוָא זְמָנָא, (דְּנִיָּאל
י"ב) יִתְבַּרְרוּ וַיִּתְּלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים. יִתְלַבְּנוּ: אֵינוֹן
מְאִירֵי מִשְׁנָה. וַיִּצְרְפוּ: אֵינוֹן זֶרַע קְדִישָׁא דְּשָׂאֵר עֲמָא. הֲדָא הוּא

לשון הקודש

מִתּוֹקִים מִי הַתּוֹרָה. וַיִּסּוּרִידָּהּ, בְּסוּדוֹת אֵלֹו
שֶׁהִתְגַּלּוּ עַל יָדְךָ, יִהְיוּ לָךְ מִתּוֹקִים, וַיַּחְזְרוּ לָךְ
כָּל הַדְּחָקִים שֶׁלָּךְ כַּחֲלוּמוֹת שֶׁעָבְרוּ. וְחַל"ם
בְּהִפּוּךְ אוֹתִיּוֹת - מַל"ח, שֶׁמִּמְתִּיק אֵת
הַבֶּשֶׂר. גַּם יִסּוּרִים מִמְתַּקִּים, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁוּהָ.
וְלִרְשָׁעִים חוֹזְרִים הַיִּסּוּרִים מְלַח סְדוּמִית,
שֶׁמַּעֲזוֹר אֵת הָעֵינִים, לְקִים בָּהֶם (אִיּוֹב י"א) וְעֵינֵי
רְשָׁעִים תִּכְלִינָהּ. וְהֵם עֶרֶב רַב רְשָׁעִים,
שִׁיתִּתְקִים בָּהֶם בְּאוֹתוֹ זְמָן, (דְּנִיָּאל י"ב) יִתְבַּרְרוּ
וַיִּתְּלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים.
יִתְלַבְּנוּ - אֵלֶּה בְּעֵלֵי מִשְׁנָה. וַיִּצְרְפוּ - הֵם

אֵת חֵייהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה - זֶה קָשִׁיא. בְּחֶמֶר
- זֶה קַל וְחֶמֶר. וּבְלִבָּנִים - זֶה לִבּוֹן הִלְכָּהּ.
וּבְכָל עֲבֻדָּה בִּשְׁדָּה - זֶה בְּרִייתָא. אֵת כָּל
עֲבֻדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרָךְ - זֶה תִיק"ו.
וְרַעֲיָא הִנְאָמָן, שָׁם הִתְקִים בָּךְ, שָׁם שָׁם לֹו
חֵק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְחֹו. וּבְעֵץ הַדַּעַת הָזֶה טוֹב
וָרַע, שֶׁהוּא אִיסוּר וְהִיתָר, וּבְאוֹתָם סוּדוֹת
שֶׁהִתְגַּלּוּ עַל יָדְךָ, וַיִּמְתְּקוּ הַמּוֹם. כְּמוֹ מְלַח
שֶׁמִּמְתִּיק אֵת הַבֶּשֶׂר, כָּךְ יִתְמַתְּקוּ בְּסוּדוֹת
שִׁמְתִּגְלִים עַל יָדְךָ כָּל אוֹתָן קִשּׁוּיִם וּמַחְלֻקוֹת
שֶׁל מִים מְרִירִים שֶׁל תּוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה, יַחְזְרוּ

דְּכַתִּיב, (זכריה יג) וְצִרְפְּתִים בְּצִרוּף אֶת הַכֶּסֶף. וְהִרְשִׁיעוּ רִשְׁעִים, אֵינוֹן עֶרֶב רַב.

וְהַמְשָׁבִילִים יְבִינוּ, (דניאל יב) אֵינוֹן מֵאֲרֵי קִבְלָה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דניאל יב) וְהַמְשָׁבִילִים יִזְהִירוּ כִּזְהַר הָרְקִיעַ. אֲלֵין אֵינוֹן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלִין בִּזְהַר דָּא, דְּאִקְרִי סֵפֶר הַזֹּהָר, דְּאִיהוּ כְּתִיבַת נַח, דְּמִתְכַּנְּשִׁין בָּהּ שְׁנַיִם מַעִיר, וְשָׁבַע מַמְלְכוּתָא. וְלִזְמַנִּין אֶחָד מַעִיר, וְשְׁנַיִם מַמְשַׁפְּחָה. דְּבַחוֹן יִתְקַיִם (שמות א) כָּל הַבֵּן הַיְּלֹוד הִיאֹרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ. וְדָא אֹרָה דְּסַפְרָא דָּא, וְכָלָא עַל סִיבָה דִּילָךְ. וּמֵאֵן גָּרִים דָּא. עֹרֵב דְּאֵנָּה תִּהְיָ בְּהִחוּא זְמָנָא, פִּיזְנָה. דְּשָׁלִיחַ אַחֲרָא דְּאִקְרִי בְּשֵׁמְךָ, פְּעֹרֵב דְּאִשְׁתַּלַּח בְּקַדְמִיתָא, וְלֹא אִתְהַדָּר בְּשָׁלִיחוּתָא, דְּאִשְׁתַּדַּל בְּשִׁקְצִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, עֲמִי הָאֶרֶץ שִׁקֵּץ. בְּגִין מְמוּנָא דְּלַחוֹן, וְלֹא אִשְׁתַּדַּל בְּשָׁלִיחוּתִיהָ לְאַחֲדָא לְצַדִּיקֵיָא בְּתִיבְתָּא. כְּאֵלוּ לֹא עָבִיד שְׁלִיחוּתָא דְּמֵאֲרִיהָ.

וּבִכְךָ יִתְקַיִם רְזָא דִּיזְנָה, דְּעָאל בְּעַמְקִין דְּתַהוּמֵי יַמָּא, הָכִי תִיעוּל אֵנָּה בְּעַמִּיקוּ דְּתַהוּמֵי אֹרִיִּיתָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (יונה ב) וַתִּשְׁלִיכֵנִי מִצוּלָה בְּלִבִּב יָמִים. וַיַּחוֹן חֲכֻמָּה חֶסֶד נָצַח לִימִין.

לִשּׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

הַסִּפָּה שֶׁלָּךְ. וּמִי גֵרָם זֶה? עֹרֵב, שְׂאֵתָה תִּהְיָ בְּאוֹתוֹ זְמַן פִּיזְנָה, שְׁשָׁלִיחַ אַחֲרָא שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁמְךָ, פְּעֹרֵב שֶׁנִּשְׁלַח בְּתַחֲלָה וְלֹא חֹזֵר בְּשָׁלִיחוּת, שֶׁהִשְׁתַּדַּל בְּשִׁקְצִים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם עֲמִי הָאֶרֶץ שִׁקֵּץ, בְּגִלְגַּל מְמוּנָם, וְלֹא הִשְׁתַּדַּל בְּשָׁלִיחוּתוֹ לְהַחֲזִיר צַדִּיקִים בְּתַשׁוּבָה, כְּאֵלוּ לֹא עָשָׂה שְׁלִיחוּת רְבוּנוּ.

וּבִכְךָ יִתְקַיֵּם סוּד הַיּוֹנָה שֶׁנִּכְנַס בְּעַמְקֵי תַּהוֹם רַבָּה, כִּךְ תִּכְנַס אֵתָה בְּעַמְקֵי תַּהוּמֵי הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (יונה ב) וַתִּשְׁלִיכֵנִי מִצוּלָה בְּלִבִּב

זֶרַע קֶדֶשׁ שֶׁל שְׂאֵר הָעָם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (זכריה יג) וְצִרְפְּתִים בְּצִרוּף אֶת הַכֶּסֶף. וְהִרְשִׁיעוּ רִשְׁעִים – אֵלָּה עֶרֶב רַב.

וְהַמְשָׁבִילִים יְבִינוּ (דניאל ח) – אֵלוּ בַּעֲלֵי קִבְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שם) וְהַמְשָׁבִילִים יִזְהִירוּ כִּזְהַר הָרְקִיעַ. אֵלוּ אוֹתָם שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בִּזְהַר זֶה שֶׁנִּקְרָא סֵפֶר הַזֹּהָר, שֶׁהוּא כְּמוֹ תִּבְתַּת נַח שֶׁמִּתְכַּנְּסִים בָּהּ שְׁנַיִם מַעִיר וְשָׁבַע מַמְלְכוּת, וְלִפְעָמִים אֶחָד מַעִיר וְשְׁנַיִם מַמְשַׁפְּחָה, שֶׁבָּהֶם יִתְקַיֵּם (שמות א) כָּל הַבֵּן הַיְּלֹוד הִיאֹרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ. וְזֶה אֹרָה שֶׁל סֵפֶר זֶה, וְהַכֵּל עַל

דְּבַגְיִנִּיהוּ אָמַר דָּוִד, (תהלים קיח) יָמִין יִי עוֹשֶׂה חֵיל יָמִין יִי רוֹמְמָה יָמִין יִי עוֹשֶׂה חֵיל. וּתְלַת מִשְׁמָאלָא יִתְקַשְּׁרוּן בַּחֲדָא, דְּאִינוּן בִּינָה גְבוּרָה הוּד. וְג' דְּרָגִין דְּאֻמְצְעִיתָא, כְּתֵר תַּפְאֶרֶת יְסוֹד, דְּאֲחִידִין בִּימִינָא וּשְׁמָאלָא.

וּבְגִין דְּחֻזָּא לָךְ נְבִיא מִתְקַשֵּׁר בְּתְלַת דְּרָגִין דְּאֻמְצְעִיתָא, פְּתַח עֲלֵךְ הָאִי קָרָא, (ישעיה נב) הִנֵּה יִשְׁכִּיל עַבְדִּי יְרוּם וְנִשְׂא וְגָבַהּ מְאֹד. וּבְגִין דְּאֵנָּה תִּהְיֶה אֲחִיד בְּתַרִּין מְשִׁיחִין, אָמַר דָּוִד עַל ג' יְמִינִין דְּמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, יָמִין יִי תְלַת זְמָנִין. לְקַבִּיל ג' שְׁמָאלִין, דְּאֲחִיד בְּהֵן מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, אָמַר מְסֻטָּרָא דְּחַד שְׁמָאלָא, גְבוּרָה, לֹא אֲמוּת. כִּי אַחֲרֶיהָ, מְסֻטָּרָא דְּשְׁמָאלָא דְּהוּ"ד דִּילָךְ, דְּאֲתֵּמַר בִּיהּ וְנָתַן הַחֹדֶר לְמִשְׁחָה. אֲתִיִּיחִיב בָּךְ, מְסֻטָּרָא דְּבִינָה.

בְּגִין דְּבִיהּ חַוִּית אֵנָּה חֶרֶב וְיָבֵשׁ בְּכָלָא, בְּגִין מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, בְּאוֹרֵייתָךְ, בְּנִבְיאוּתָךְ עָלֶיָּה, בְּגוּפָךְ דְּסִבִּילַת כְּמָה מִינִי יְסוּרִין, בְּגִין דְּלֹא יָמוּת הוּא. וּבַעֲיַת רַחֲמֵי עָלֶיָּה. אֲתֵּמַר בִּיהּ כִּי אַחֲרֶיהָ, מְסֻטָּרָא דְּבִינָה. וּבְגִין דָּא לֹא אֲמוּת, מְסֻטָּרָא דְּגְבוּרָה. כִּי אַחֲרֶיהָ מְסֻטָּרָא דְּבִינָה, אֵילָנָא דְּחַיִּי, דְּאֲתַגְבֵּר עָלֶיָּה קְרִיאת שְׁמַע

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

דָּוִד, יָמִין ה' שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה שְׁמָאלִים שְׁאֲחוּזֵי בְּהֵם מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, אָמַר מְצַד אֶחָד שְׁמָאל, גְבוּרָה, לֹא אֲמוּת. כִּי אַחֲרֶיהָ – מְצַד שְׁמָאל שֶׁל הוּ"ד שְׁלֵךְ, שְׁנֵאמַר בּוֹ וְנָתַן הַחֹדֶר לְמִשְׁחָה, נָתַן בָּךְ מְצַד בִּינָה. מִשְׁחָה שָׁבוּ הָיִיתָ חֶרֶב וְיָבֵשׁ בְּכָל, בְּגִלְלָה מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, בְּתוֹרַתָּךְ, בְּנִבְיאוּתָךְ עָלֶיךָ, בְּגוּפָךְ שְׁסִבִּילַת כְּמָה מִינִי יְסוּרִים כְּדִי שֶׁהוּא לֹא יָמוּת, וּבִקְשֶׁת עָלֶיךָ רַחֲמִים, נֵאמַר בּוֹ כִּי אַחֲרֶיהָ, מְצַד הַבִּינָה. וּמִשְׁחָה זֶה לֹא אֲמוּת – מְצַד הַגְבוּרָה. כִּי אַחֲרֶיהָ – מְצַד הַבִּינָה, עֵץ

יָמִים. וְיִהְיוּ חֲכָמָה חֶסֶד נֶצַח לְיָמִין, שְׁבַגְלָלָם אָמַר דָּוִד (תהלים קיח) יָמִין ה' רוֹמְמָה יָמִין ה' עוֹשֶׂה חֵיל. וְשְׁלֹשׁ מִשְׁמָאל יִתְקַשְּׁרוּ כְּאֶחָד, שֶׁהֵם בִּינָה גְבוּרָה הוּד, וְשְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת שְׁבַאמְצַע – כְּתֵר תַּפְאֶרֶת יְסוֹד – שְׁאֲחוּזוֹת בִּימִין וּשְׁמָאל.

וּמִשְׁחָה שְׂרָאָה אוֹתָךְ נְבִיא מִתְקַשֵּׁר בְּשְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת הָאֻמְצַע, פְּתַח עֲלֵיךְ פְּסוּק זֶה, (ישעיה נב) הִנֵּה יִשְׁכִּיל עַבְדִּי יְרוּם וְנִשְׂא וְגָבַהּ מְאֹד. וּמִשְׁחָה שְׂאֵתָהּ תִּהְיֶה אֲחוּז בְּשְׁנֵי מְשִׁיחִים, אָמַר דָּוִד עַל שְׁלֹשָׁה יְמִינִים שֶׁל מְשִׁיחַ בֶּן

שֶׁל שַׁחֲרִית, וְקָשִׁיר לִיה בְּקִשּׁוֹרָא דְתַפִּילִין, בִּימִינָא דְאַבְרָהָם,
דְּאִיהוּ שַׁחֲרִית.

**וְאִסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה, מִסְטָרָא דְהוֹד. יִסּוֹר יִסְרָנִי יְהוָה, חֲכָמָה וּבִינָה,
מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא, בְּתֵלֶת יְמִינִין, וּתְלַת שְׁמָאלִין. וְלִמּוֹת
לֹא נִתְּנִי, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, בְּג' דְכָלִּיל פֶּתֶר, וְצַדִּיק, וְאִיהוּ בֶן
יִ"ה. וּמִיד יָקוּם ו' לָהּ בִּי"ה, בִּימִינָא וּשְׁמָאלָא, בְּרַחֲמֵי וְתַחֲנוּנֵי,
בְּכָמָה פְּיוּסִים לָהּ וְלִבְנֶהָ, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (עֲמוּס ט) פִּיּוֹם הַהוּא
אָקִים אֶת סֶכֶת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת. וּבְגִין דָּא אָמַר נָבִיא, (יִרְמִיָּה לֹא) בְּכִי
יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם.**

**קָם רַעֲיָא מְהִימָנָא, וְנָשִׁיק לִיה, וּבְרִיד לִיה, וְאָמַר וְדָאִי שְׁלִיחָא
דְּמֶאֱרָךְ אַנְתָּ לְגַבְזָן. פֶּתְחוּ תַנְאִין וְאַמּוֹרָאִין וְאָמְרוּ, רַעֲיָא
מְהִימָנָא, אַנְתָּ הָיִית יָדַע כָּל דָּא, וְעַל יָדָךְ הִיא אֶתְגַּלְיָא, אֲבָל
בְּעֲנוּה דִּילָךְ, דְּאַתְמַר בְּךָ (בַּמְדַּבֵּר יב) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ מְאֹד, בְּאַלִּין
אַתְרִין דְּאַנְתָּ מִתְבַּיֵּישׁ לְאַחֲזִיקָא טִיבוּ לְגַבְזָךְ, מִנִּי קֹדֶשׁא בְּרִיד
הוּא לָן, וְלִבּוּצִינָא קֹדִישָׁא, לְמַחְוֵי בִידָךְ וּבְפוּמָךְ בְּאַלִּין אַתְרִין.
(ע"כ רַעֲיָא מְהִימָנָא).**

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר הַנָּבִיא (יִרְמִיָּה לֹא) בְּכִי יָבֹאוּ
וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם.

**קָם רוּעָה הַנֶּאֱמָן וְנָשַׁק לוֹ וּבְרַךְ אוֹתוֹ, וְאָמַר,
וְדָאִי שְׁלִיחַ רַבּוֹנָךְ אֶתָּה אֵלֵינוּ. פֶּתְחוּ תַנְאִים
וְאַמּוֹרָאִים וְאָמְרוּ, רוּעָה הַנֶּאֱמָן, אֶתָּה הֵיית
יָדַע כָּל זֶה, וְעַל יָדָךְ הִתְגַּלְתָּה, אֲבָל בְּעֲנוּה
שְׁלָךְ, שְׁנֵאמַר בְּךָ (בַּמְדַּבֵּר יב) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ
מְאֹד, בְּמִקְוֹמוֹת אֵלּוּ שְׂאֵתָה מִתְבַּיֵּישׁ לְהַחֲזִיק
טוֹבָה אֵלֶיךָ, מִנָּה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָנוּ
וְלִמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה לְהֵיּוֹת בִּידָךְ וּבְפִיד
בְּמִקְוֹמוֹת אֵלּוּ. (עַד כֹּאן רַעֲיָא מְהִימָנָא).**

הַחַיִּים, שֶׁהִתְגַּבְּרָה עָלָיו קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל
שַׁחֲרִית, וְקוֹשֶׁר אוֹתוֹ בְּקִשּׁוֹר שֶׁל תַּפְלִין בִּימִין
אַבְרָהָם, שֶׁהוּא שַׁחֲרִית.

**וְאִסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה – מִצַּד הַהוֹד. יִסּוֹר יִסְרָנִי
יְהוָה – חֲכָמָה וּבִינָה, מִיְמִין וּמִשְׁמָאל,
בְּשִׁלְשָׁה יָמָנִים וּבְשִׁלְשָׁה שְׁמָאלִים. וְלִמּוֹת
לֹא נִתְּנִי – הָעֲמוּד הָאֲמִצְעִי בְּג' שְׁכוּלִל
כֶּתֶר וְצַדִּיק, וְהוּא בֶן יִ"ה. וּמִיד יָקוּם ו' לָהּ
בִּי"ה, בִּימִין וּשְׁמָאל, בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים,
בְּכָמָה פְּיוּסִים לָהּ וְלִבְנֶהָ. וְהוּ שְׁכָתוֹב (עֲמוּס
ט) פִּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֶכֶת דָּוִיד הַנוֹפֶלֶת.**

וביום הקים את המשכן. (במדבר ט) רבי חייא פתח,
 פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת (תהלים קיב)
 לעד קרנו תרום בכבוד. פזר לאביונים, מאי פזר.
 כמה דאת אמר (משלי יא) יש מפזר ונוסף עוד. יכול
 פזור בעלמא, קא משמע לן פזר נתן לאביונים, בין
 דיהיב למסכני, האי פזורא יאות. מאי ונוסף עוד.
 בכלא. ונוסף עוד בעותרא. ונוסף עוד בחיי.

האי קרא הכי מיבעי ליה, יש מפזר ונוסף עוד,
 מאי ונוסף. אלא תהוא אתר דשרי ביה מיתה,
 הוא גרים ליה דיתוסף מחיים דלעילא לאוספא ליה.
 אמר רבי יהודה אמר רבי חייא, קרא אסחיד, דכל
 מאן דיהיב למסכני, אתער אילנא דחיי, לאוספא
 לההיא אילנא דמותא, וכדין אשתבח חיים וחדו
 לעילא. ובר נש דגרים דא, בשעתא דאצטריך ליה,
 תהוא אילנא דחיי קאים עליה, ותהוא אילנא דמותא

לשון הקודש

פסוק זה כד צריך לו להיות: יש מפזר ונוסף
 עוד. מה זה ונוסף? אלא אותו מקום ששורה
 בו מיתה, הוא גורם לו שיתוסף מחיים
 שלמעלה להוסיף לו. אמר רבי יהודה אמר
 רבי חייא, הפסוק מעיד שכל מי שנותן
 לעניים, מעורר עין החיים להוסיף לאותו עין
 המות, ואז נמצא חיים ושמחה למעלה.
 והאדם שגורם את זה, בשעה שצריך לו,

וביום הקים את המשכן. רבי חייא פתח,
 (תהלים קיב) פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת
 לעד קרנו תרום בכבוד. פזר לאביונים, מה
 זה פזר? כמו שנאמר (משלי יא) יש מפזר ונוסף
 עוד. יכול פזור בעלמא? בא להשמיענו פזר
 נתן לאביונים. בין שנתן לעניים, פזור זה
 נאה. מה זה ונוסף עוד? בכל. ונוסף עוד –
 בעשר. ונוסף עוד – בחיים.

אֲנִין עָלָיו. וּבִגִּין כֶּךָ וְנוֹסֵף עוֹד. (כְּמָה דְּאֵת אָמַר).

צִדְקָתוֹ ^(דף קנ"ד ע"א) עֹמֶדֶת לָעַד. ^(תהלים קיב) מָאִי עֹמֶדֶת
לָעַד. עֹמֶדֶת עָלֶיהָ דְּבַר נָשׁ, לְזִמְנָא
לִיה קְיוּמָא וְחַיִּים, כְּמָה דְּאִיהוּ יְהִיב לִיה חַיִּים,
וְאַתְעָר לְגַבִּי חַיִּין, הָכִי נָמִי יַהֲבִין לִיה. וְאִינוּן
תִּירֵי אֵילָנִין ^(יַהֲבִין לִיה) קְיוּמִין עָלֶיהָ לְשִׁיזְבָּא לִיה,
וְלֹאֻסְפָּא לִיה חַיִּין.

קֶרְנֵנוּ תְרוּם בְּכָבוֹד, תָּא חַי עֲלֵמָא דְאַמְרֵן, הֵחֱוָא
קֶרֶן תְרוּם. וּבְכָמָה. בְּכָבוֹד דְלַעֲיֵלָא, דְהֵאִי
בַר נָשׁ גָּרִים לְחַבְרָא לֹון בַּחֲדָא, וְלֹאֲרָקָא בְרַכָּאן
לַעֲיֵלָא וְתַתָּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בְּכָל זִמְנָא דְמִשְׁכָּנָא אֲתַקֵּם
בְּעוֹבְדֵיהוֹן דְּבִנֵּי נָשָׂא, בִּדְיִן הֵחֱוָא יוֹמָא, יוֹמָא
דְחִדְוָה דְכָלָא, וּמִשַּׁח רַבּוּת קַדִּישָׁא אֲתֵרַק בְּהִנְהוּ
בוֹצִינִין, וְנִהְרִין בְּלָהוּ. מָאן דְּגָרִים דָּא, גָּרִים לִיה

לשון הקודש

קֶרְנֵנוּ תְרוּם בְּכָבוֹד. בֹּא רֵאחַ, הָעוֹלָם
שְׁאִמְרָנוּ, אוֹתָהּ קֶרֶן תְרוּם, וּבְכָמָה? בְּכָבוֹד
שְׁלִמְעָלָה, שְׁאִישׁ זֶה גָרִם לְחַבְרָם בְּאַחַד,
וְלִרְוֹקֵן בְּרַכּוֹת לְמַעְלָה וּמַטָּה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בְּכָל זִמְן שְׁהַמְשָׁכֵן מוֹקֵם
בְּמַעֲשֵׂי בְנֵי אָדָם, אִזּוּ אוֹתוֹ יוֹם, יוֹם שֶׁל
שְׂמַחַת הַבַּל, וְשְׂמֵן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ מִתְרוֹקֵן

אוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים עוֹמֵד עָלָיו, וְאוֹתוֹ עֵץ הַמּוֹת
מִגֵּן עָלָיו, וּמִשּׁוּם כֶּךָ וְנוֹסֵף עוֹד ^{(כְּמוֹ שְׁנֵאמַר).}

צִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד ^{(תהלים קיא).} מַה זֶה עֹמֶדֶת
לָעַד? עֹמֶדֶת עַל הָאָדָם לְזִמְן לוֹ קִיּוּם וְחַיִּים.
כְּמוֹ שֶׁהוּא נֶתֶן לוֹ חַיִּים וְעוֹרֵר לְגַבִּי הַחַיִּים,
כֶּךָ גַּם נוֹתְנִים לוֹ, וְאֵלּוּ שְׁנֵי אֵילָנוֹת ^(נוֹתְנִים לוֹ)
עוֹמְדִים עָלָיו לְהַצִּילוֹ וּלְהוֹסִיף לוֹ חַיִּים.

(בַּחֲנוּא עֲלָמָא דְאַתִּי) דִּישְׁתָּזִיב בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְיֵהָא לִיה חַיִּים
בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי יא) וְצִדְקָה תַצִּיל
מִמָּוֶת, וְכְּתִיב (משלי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים בָּאוֹר נִגְהַ הוֹלֵךְ
וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם.

עֵשֶׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת כֶּסֶף וְגו'. (במדבר י) רַבִּי שְׁמַעוֹן
פָּתַח, (יחזקאל א) וּבִלְכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ הָאוֹפָנִים
אֲצֵלָם וּבִהֲנִשָּׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפָנִים.
וּבִלְכֶת הַחַיּוֹת, בְּקוֹזְפִירָא דְלַעֲיָלָא הוּוּ אֲזִילִי. דְּאִי
תִּימָא דְהָאֵי לַעֲיָלָא לַעֲיָלָא. לָאו, לְתַתָּא. אֵלָא כְּגוּוֹנָא
הָאֵי מִקְמֵי אֲנָפִין, וְהָאֵי לְבַתָּר אֲנָפִין.

זִיקָא מֵאַרְבַּע זִיקִין, בְּד' מְדוּרִין, וּבְד' סְטֵרִין, בְּזִיוּן
דְּאַתְבְּרוּן בְּקוֹלְמִיטִין דְּאַנְפִּין נְהִירִין. בְּגִין כַּךְ
כְּעִין (נאש"ר) כְּמֵרָאָה הַחַיּוֹת, דְּאֵינּוּן אַרְבַּע זִיוִין, דְּגָלִין
כְּרִישֹׁן, אַרְיֵ"ה. נֶשֶׁ"ר. שׁו"ר. אֶד"ם. דְּכִלִּיל כְּלָחוּ
אַרְבַּע מִלְּאֲכִין דְּשִׁלְטִין וּכְלִילָן כְּלָא.

לשון הקודש

הָאוֹפָנִים. וּבִלְכֶת הַחַיּוֹת, בְּרִשּׁוֹת שְׁלֻמְעֵלָה
הָיוּ הוֹלְכִים. שָׂאֵם תֹּאמַר שְׁזָה לְמַעְלָה
לְמַעְלָה – לֹא. לְמַטָּה. אֵלָא כְּמוֹ זֶה מִלְפָּנֵי
הַפָּנִים, וְזֶה לְאַחֲרֵי הַפָּנִים.

רוּחַ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאַרְבַּעָה מְדוּרִים
וּבְאַרְבַּעָה צְדָדִים, בְּזִיוֹם שְׁנִכְרָאוּ בְּהַדוּר
הַפָּנִים הַמְּאִירוֹת. בְּגָלִל זֶה כְּעִין (נאש"ר)
כְּמֵרָאָה הַחַיּוֹת, שְׁהֵם אַרְבַּע זִיוֹת, דְּגָלִים

בְּאוֹתָם גִּירוֹת, וּמְאִירִים כָּלָם. מִי שְׁגוֹרָם אֵת
זֶה, גִּוֶּרֶם לוֹ (בְּאוֹתוֹ עוֹלָם הַבָּא) שְׁיִנְצֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וְיֵהִיו לוֹ חַיִּים בְּעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (משלי
יא) וְצִדְקָה תַצִּיל מִמָּוֶת, וְכַתּוֹב (שם ד) וְאַרְחַ
צְדִיקִים בָּאוֹר נִגְהַ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם.
עֵשֶׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת כֶּסֶף וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן
פָּתַח, (יחזקאל א) וּבִלְכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ הָאוֹפָנִים
אֲצֵלָם וּבִהֲנִשָּׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ

דָּגְלָא קִדְמָאָה, מִשְׁרָיָא מְזִינָא, אַרְיָ"ה. מִיכָא"ל,
 רָשִׁים בְּפָרִישׁוֹ דָּגְלָא פְּרִישָׁא לִימִינָא. מִזְרַח
 שִׁירוּתָא דְשִׁמְשָׁא, אָזִיל בְּמִטְלָנוּי, בְּנִהִירוֹ. תֵּרִין מִמֶּנּוּ
 תַּחֲתֵי יָדֵיהּ, יוֹפִי"אל, צִדְקִי"אל. חַד לְאוֹרְתָא (נ"א
 לְאוֹרֵייתָא). וְחַד, לְמִיתָךְ בְּשׁוּקָא דְאָזִיל.

בַּד אֱלִין נְטָלִין, נְטָלִין בְּמָה מִשְׁרֵיין מְזִינִין, מִסְטָרָא
 דִּימִינָא, וְכָלָא חַד. לְסִטְרָא שְׁמָאֵלָא, שְׁמָשָׁא
 אָזִיל (ס"א נְטָל בַּד חַד לְסִטְרָא שְׁמָשָׁא, שְׁמָשָׁא אָזִיל) וְנִהִיר, וּמַעְטָר לְהוּ.
 אֶלְפָּ וּרְבָנוֹן מִמֶּנּוּ תַּחֲתֵי. וְכָלְהוּ בְּדַחֲלִלוֹ בְּאִימָתָא
 בְּזִיעַ בְּרֵתָת.

אַרְיָה אוֹשִׁיט יָדֵיהּ יְמִינָא, כְּנִישׁ לְכָל חִילֹזֵי לְגַבִּיהּ,
 תַּלְת מָאָה וְשִׁבְעִין אֶלְפָּ אַרְיִוּתָא, סוֹחֲרָנִיָּה
 דִּתְהוּא אַרְיָ"ה, וְאִיהוּ בִּינִיָּהוּ בְּאִמְצָעִיתָא.

לשון הקודש

פִּשְׁאָלָה לִזְקָחִים, לִזְקָחִים בְּמָה מְרַבְּבוֹת
 מְזִינֹת מִצַּד יָמִין, וְהַכֵּל אֶחָד. לְצַד שְׁמָאֵל
 הַשְּׁמֵשׁ הוֹלֵךְ (לִזְקָח בְּאֶחָד לְצַד הַשְּׁמָאֵל, הַשְּׁמֵשׁ הוֹלֵךְ)
 וּמֵאִיר וּמַעְטָר אוֹתָם. אֶלְפָּ וּרְבָבוֹת מְמַנִּים
 תַּחֲתֵי, וְכָלָם בִּירָאָה וּבְאִימָה, בְּזִיעַ וּבְרֵתָת.
 אַרְיָה מוֹשִׁיט יָד יְמִינוֹ, כּוֹנֵם לְכָל חִילוֹתָיו
 אֱלִיוֹ. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים אֶלְפָּ אַרְיִוּת סָבִיב
 אוֹתוֹ אַרְיָ"ה, וְהוּא בִּינִיָּהם בְּאִמְצָע.

פְּרוּשִׁים, אַרְיָ"ה נִשְׁרָר שוֹר אֲדָם,
 שְׁכּוּלָל כָּלָם אַרְבָּעָה מִלְּאָכִים שְׁשׁוּלָמִים
 וְכוּלָלִים הַכֵּל.

דָּגְלָא רֵאשׁוֹן, מְרַבְּבָה מְזִינָת, אַרְיָ"ה, מִיכָא"ל,
 רָשׁוֹם בְּפָרִישֵׁת תְּדָגֵל הַפְּרוּשׁ לִימִין. מִזְרַח
 רֵאשִׁית הַשְּׁמֵשׁ הוֹלֵךְ בְּמִשְׁאֹ בְּאוֹר. שְׁנֵי
 מְמַנִּים תַּחַת יָדָיו, יוֹפִיא"ל צִדְקִיא"ל. אֶחָד
 לְלַמֵּד (לְתוֹרָה), וְאֶחָד לְלִבֵּת בְּשׁוּק שְׁהוֹלֵךְ.

כֹּד גָּעִי הָאִי אַרְיָה, מוֹדַעְזֵעֶן רְקִיעִין, וְכָל חֵילִין
וּמִשְׁרִיין מוֹדַעְזֵעִין, מִדְּחִילוֹ דִּילִיָּה. מִתְּחוּא
קָלָא, נִהַר דִּי נֹור מִתְּלַהֲטָא, וְנִחִית בְּאַלְף וַחֲמִשׁ מֵאָה
דְּרָגִין דְּגִיחֵנָם לְתַתָּא, בְּרִין בְּלָחוּ חֵיבִין דְּגִיחֵנָם
מוֹדַעְזֵעֶן, וּמִלְּהָטֹן אִשָּׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (עמוס ג) אַרְיָה
שָׂאג מִי לֹא יִירָא.

גָּעִי תַנְיִינֹות, תִּלְת מֵאָה וְשִׁבְעִין אֲלָף אַרְיֹותָא,
בְּלָחוּ גָּעָאן. אוֹשִׁיט יְדֵיה שְׂמָאלָא, כָּל מֵאֲרִיחֹון
דְּדִינָא לְתַתָּא דְּחֵלִין, וְאַתְּכַפֵּיין תַּחוֹת הַחוּא יָדָא.
וְהַחוּא יָדָא פָּשִׁיט עַלְיָהּ, וּבְלָחוּ תַּחוֹתֶיהָ. כְּמָה דְּאַתְּ
אָמַר, (בראשית מט) יָדָךְ בְּעוֹרָף אֵיבִידָךְ.

אַרְבַּע גְּדִפִין לְכָל חַד וְחַד, מֵאִשָּׁא חוּוֹרָא. בְּלָחוּ
מִלְּהָטִין. כָּל אַפִּין דְּחֻזֹּר וְשׁוֹשֵׁן בְּחוּוֹרָתָא דְּהַחוּא
אִשָּׁא שְׂקִיעֶן.

לשון הקודש

— כָּל בְּעָלֵי הַדִּין לְמַטָּה פּוֹחֲדִים וְנִכְפִּים
תַּחַת אוֹתָהּ יָד, וְאוֹתָהּ יָד פּוֹשְׁטָת עֲלֵיהֶם,
וְכֻלָּם תַּחֲתֶיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מט) יָדָךְ
בְּעוֹרָף אֵיבִידָךְ.

אַרְבַּע כְּנָפִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִשׁ לְכַנָּה.
כָּלָם לוֹהֲטִים. כָּל פָּנִים שֶׁל כְּפֹתוֹר וְפָרָח
בְּלִבָּן שֶׁל אוֹתָהּ אִשׁ שְׂקוּעִים.

פֿשׁוּעֵה אַרְיָה הוּא, הַרְקִיעִים מוֹדַעְזֵעִים,
וְכָל הַחֵילוֹת וְהַמְּרַכְבוֹת מוֹדַעְזֵעִים מִיִּרְאָתוֹ.
מֵאוֹתוֹ קוֹל מִתְּלַהֲט נִהַר דִּי נֹור, וְיוֹרֵד בְּאַלְף
וַחֲמִשׁ מֵאוֹת דְּרָגוֹת הַגִּיחֵנָם שֶׁל מַטָּה. אַז
מוֹדַעְזֵעִים כָּל רִשְׁעֵי הַגִּיחֵנָם, וְהָאִשׁ לוֹהֲטָת,
וְעַל זֶה כָּתוּב (עמוס ג) אַרְיָה שָׂאג מִי לֹא יִירָא.
גּוֹעֵה פַּעַם שְׁנֵי — שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים
אֲלָף אַרְיֹות, כָּלָם גּוֹעִים. מוֹשִׁיט יָד שְׂמָאלוֹ

**אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל חֵד וְחֵד לְאַרְבַּע סְטֵרִין, בְּלָחוּ
נְהִירִין בְּחֻזָּרָא דְשִׁמְשָׁא. חֵד לְסֵטֶר מְזֻרְחָ,
נְהִיר בְּחֵדוֹ. וְחֵד לְסֵטֶר מְעָרְב, (ס"א דא כְּנִיש) דְּאִתְּבְּנִישׁ
נְהוּרִיה. וְחֵד לְסֵטֶר צָפוֹן, חָשׁוּד בְּלֹא נְהִירוֹ, בְּצִלָּא
דְּשִׁמְשָׁא לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא. צִלָּא חָשׁוּד, שִׁמְשָׁא נְהִיר. בְּגִין
דְּשִׁמְשָׁא וְצִלָּא, יְמִינָא וְשִׁמְאַלָּא, וְאַזְלָא בְּחֵדָא. חָשׁוּכָן
(ס"א חוֹשְׁבִין) דְּאַזְלִין עֲמִיה, כָּל אֵינוֹן דְּנִטְלִין זַיִּנָּא.**

**וּבְלָחוּ מִיְמִנָּא וּמִשְׁמַאלָא בְּתִלְת רִישֵׁין. רִישָׁא חֲדָא
דִּילִיה, שְׁבַעִין וְאַרְבַּע אֶלְפ, וְשִׁית מְאַה. אֵלִין
אֵינוֹן רִישָׁא חֵד. נָפְקִי חִילָא בִּימִנָּא, דְּאִיהוּ אָרִים
עָלִייהוּ. בַּר כָּל אֵינוֹן מְכַנֵּן דְּלִתְתָּא, תַּחֲזוֹת אֵלִין.
שְׁלִטוֹנִין אֵלִין עַל אֵלִין, דְּרַגִּין תַּתָּאִין עִם עֲלָאִין,
דְּלִית לֹון חֲשַׁבְנָא.**

לשון הקודש

שְׁלֹוקָחִים כְּלִי זֶיַן.
וּבְכֵלָם מִיְמִין וּמִשְׁמַאל בְּשִׁלְשָׁה רָאשִׁים.
רֹאשׁ אֶחָד שְׁלֹו, שְׁבַעִים וְאַרְבַּעָה אֶלְפ וְשִׁשׁ
מֵאוֹת. אֵלֶּה אוֹתָם רֹאשׁ אֶחָד. יוֹצְאִים כַּח
בְּיָמִין שְׁהוּא הָרִים עָלֵיהֶם, פָּרַט לְכָל אוֹתָם
מִמְּנִים שְׁלִמְטָה, תַּחַת אֵלֶּה. שְׁלִטוֹנִים אֵלֶּה
עַל אֵלֶּה, דְּרַגּוֹת תַּחֲתוֹנוֹת עִם עֲלִיוֹנוֹת, שְׁאִין
לָהֶם חֲשַׁבּוֹן.

**אַרְבַּע פָּנִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְאַרְבַּעָה
צַדִּים, כָּלָם מְאִירִים בְּלִבָּן הַשֶּׁמֶשׁ. אֶחָד
לְצַד מְזֻרְחָ מְאִיר בְּשִׁמְחָה, וְאֶחָד לְצַד מְעָרְב,
(וְהַ בּוֹנֵס) שֶׁהַכְּנִים מְאֹרֹו. וְאֶחָד לְצַד צָפוֹן,
חָשׁוּד בְּלִי אֹור, בְּצִל הַשֶּׁמֶשׁ לְגַבֵּי הַשֶּׁמֶשׁ.
הַצֵּל חָשׁוּד, הַשֶּׁמֶשׁ מְאִיר. מִשׁוֹם שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ
וְהַצֵּל – יְמִין וּשְׁמַאל, וְהוֹלָכִים בְּאֶחָד.
חֲשׁוּבִים (חֲשַׁבּוֹן) שְׁהוֹלָכִים עִמּוֹ, כָּל אֵלֹו**

רִישָׁא תַנְיִינָא, דְּאָזִיל בְּרִישָׁא קַדְמָאָה, חֲשָׁבֹן
 דִּילִיָּה חֲמִשִּׁין וְאַרְבַּע אֲלָף, וְאַרְבַּע מֵאָה.
 בַּר כָּל (דף קנ"ד ע"ב) אֲלִין מִמֶּנּוּ דְתַחֲזֹת לְד' סְטָרִין,
 דִּלִּית לֹון חֲשַׁבְנָא. רִישָׁא תְּלִיתָאָה, דְּאָזִיל בִּתְרִיָּהּ,
 חֲמִשִּׁין וְשִׁבְעָה אֲלָף, וְאַרְבַּע מֵאָה. בְּגִוּוּנָא דְנָטִיל
 יְמִינָא, הָכִי נָמִי נָטִיל שְׂמָאלָא, הָכִי נָמִי מִקְמִיָּהּ,
 הָכִי נָמִי מִבִּתְרִיָּהּ.

בֵּינָן דְנָטִיל הָאִי קַדְמָאָה, וְהוֹרֵד חֲמִשָּׁבֶן. וְכִלְהוּ
 לִינּוּאֵי אֲמָרֵי שִׁירְתָּא, מָאֲרֵי דְתוֹשְׁבָתָן כָּלְהוּ
 מִסְטָרִיָּה. בְּדִין (יחזקאל א) כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוּפָנִים כְּתִיב.

דְּגָלָא תַנְיִינָא. מִשְׁרִיָּא מִזִּינָא, נֶשֶׁ"ר, אֲוִרִיא"ל,
 דְּרו"ם. תִּרֵּי מִמֶּנּוּ עֲמִיָּה, שְׂמִשְׂיָא"ל
 חֲסִדִּיא"ל. הָאִי נֶשֶׁר סָלִיק, וְכָל מְאֲרִיָּהּ דְּגִדְפִין
 מִקְמִיָּה. בְּמָה מִשְׁרִיָּין סָלְקִין בְּכָל סְטָרִין. כָּל חַד וְחַד
 בְּתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא.

לשון הקודש

בֵּינָן שְׁנוּסַע ראשון – והורד המשָׁבֶן. וְכָל
 הָלוּם אֲוִמִּים שִׁירָה. בְּעָלִי הַתְּשֻׁבָּה
 כָּלָם מַצִּדּוּ. וְאֵן כְּתוּב, (יחזקאל א) כִּי רוּחַ
 הַחַיָּה בָּאוּפָנִים.

דְּגָל שְׁנִי, מְרַבָּה מְזִינָת, נֶשֶׁ"ר, אֲוִרִיא"ל,
 דְּרו"ם. וְשְׁנֵי מְמָנִים עֲמֹ – שְׂמִשְׂיָא"ל,
 חֲסִדִּיא"ל. נֶשֶׁר זֶה עוֹלָה, וְכָל בְּעָלֵי הַכְּנָפִים

רִאשׁ שְׁנִי, שְׁהוֹלֵךְ בְּרִאשׁ הָרָאשׁוֹן, חֲשַׁבּוֹנוֹ
 חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה אֲלָף וְאַרְבַּע מֵאוֹת, פְּרָט
 לְכָל הַמְּמָנִים הָלָלוּ שְׁתַּחֲת לְאַרְבָּעָה עֲדָדִים
 שְׁאִין לָהֶם חֲשַׁבּוֹן. רִאשׁ שְׁלִישִׁי, שְׁהוֹלֵךְ
 אַחֲרֵיהֶם, חֲמִשִּׁים וְשִׁבְעָה אֲלָף וְאַרְבַּע מֵאוֹת.
 כְּמוֹ שְׁנוּטֵל הַיָּמִין, כֵּךְ גַּם נוֹטֵל הַשְּׂמָאל. כֵּךְ
 גַּם מִלְפָּנֵיהֶם, כֵּךְ גַּם מֵאַחֲרֵיהֶם.

רוּחָא דְרוּחָא פְּנִימָא נָפִיק, וְהָיָא רוּחָא מָטִי
 לְהָאֵי נֶשֶׁר, וְסָלִיק אֲבָרֵי וּמִכְסֵּיָא לְגוּפָא.
 בְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (איוב לט) הַמְבִינְתָּךְ יֶאֱבֵר נֶזֶן יִפְרוֹשׁ
 בְּנָפְיוֹ לְתִימָן. בְּגִוּוֹנָא כְּדוֹנָמָא כְּעִין בְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ
 הָאֵי נֶשֶׁר נֶזֶן בַּחֲדִיָּה יוֹנָה, בַּחֲדִיָּה נֶזֶן, וְכָל מְאִרֵי
 דְּגִדְפִין בְּלָהוּ מִצַּפְצָפִן וְחֲדָאן. חַד מִסְטָרָא (ס"א חַד סְמִכָא)
 קָמִיָּה, סָלִיק מִתַּתָּא לְעִילָא. בְּמָה צִיפְרִין נַחְתִּין
 וְעָאֲלִין, מִצַּפְצָפִן וְחֲדָאן, אֲזִלִּין וְשָׂאֲטִין.

כַּד נָטִיל, אוֹשִׁיט גִּדְפָא יְמִינָא, כְּנִישׁ לְכָל חִילּוּי,
 תַּלְתָּ מָאָה וְחֲמִשִּׁין אֶלְפָּ מְאִרֵי דְּגִדְפִין, בְּתִרֵי
 גּוּפֵי, נֶשֶׁר וְאַרְיֵ"ה בַּחֲדָא. אָרִים קָלָא, בְּלָהוּ אַחֲרָנִין
 סָלְקִין וְנַחְתִּין, מִצַּפְצָפִן מִסְטְרִיָּהוּ, מִכְּמָה דְּרָגִין.

תַּלְתָּ רִישִׁין אֵינּוֹן בַּחֲדָא, בְּמִשְׁרִיין אֲלִין. וְכָלָהוּ בַּחַד
 חֲשָׁבֹן. וְחוֹשְׁבֹן דְּאֲלִין רִישִׁין, רִישָׂא חֲדָא,

לשון הקודש

מִלְפָּנֵינוּ. בְּמָה מְרַבּוֹת עוֹלוֹת בְּכָל הַצְדָּדִים,
 כָּל אַחַת וְאַחַת בְּהֶזֶק הַשֶּׁמֶשׁ.
 רוּחַ שֶׁל רוּחַ פְּנִימִית יוֹצֵאת, וְאוֹתָהּ הָרוּחַ
 מְגִיעָה לְנֶשֶׁר הַזֶּה, וְעוֹלִים אֵיבָרָיו וּמִכְסִּים
 אֶת הַגּוֹף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לט) הַמְבִינְתָּךְ
 יֶאֱבֵר נֶזֶן יִפְרוֹשׁ בְּנָפְיוֹ לְתִימָן. כְּמוֹ דְּגִמַּת כְּעִין
 (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ, נֶשֶׁר נֶזֶן זֶה עִם יוֹנָה,
 עִם נֶזֶן, וְכָל בְּעֵלֵי הַכְּנָפִים כֻּלָּם מִצַּפְצָפִים
 וְשִׁמְחִים. אַחַד מִצַּד (עמוד אַחַד) לְפָנֵינוּ עוֹלָה

מִמֶּמְהָ לְמַעְלָה. בְּמָה צִפְרִים יוֹרְדוֹת וְעוֹלוֹת,
 מִצַּפְצָפּוֹת וּשְׁמִחוֹת, הוֹלְכוֹת וּמְשׁוֹטְמוֹת.
 בְּשִׁנְיָא, מוֹשִׁיט כְּנָף יְמִין, כּוֹנֵם לְכָל חִילּוּי,
 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים אֶלְפָּ בְּעֵלֵי כְּנָפִים בְּשָׁנֵי
 גּוּפִים, נֶשֶׁר וְאַרְיֵ"ה כְּאַחֶה. מְרִים קוֹל, כָּל
 הָאַחֲרִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים, מִצַּפְצָפִים מִצַּדִּים
 מִכְּמָה דְּרָגוֹת.
 שְׁלֹשָׁה רִאשִׁים הֵם כְּאַחֶה בְּמַחֲנוֹת אֲלוֹן,
 וְכֻלָּם בְּחֲשָׁבֹן אַחֶה. וְחֲשָׁבֹן הָרִאשִׁים הִלְלוּ

אַרְבַּעִין וְשִׁית אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאָה. רִישָׁא תַנִּינָא חֲמִשִּׁין
וְתִשְׁעָא אֶלֶף וְתֵלַת מֵאָה. רִישָׁא תְּלִיתָאָה, אַרְבַּעִין
וַחֲמִשׁ אֶלְפִין, וְשִׁית מֵאָה וַחֲמִשִּׁין.

מֵאֲלִין תִּרִי סִטְרִין, נָפִיק תִּרִין פְּרוּזִין, דְּאֲזִיל מִקְמִי
בְּלָהוּ מִשְׁרִיין. בַּד אֲלִין תִּרִי מִכְרִיין, כָּל
חִילִין, וְכָל מִשְׁרִיין, חִיוּן זַעֲרִין עִם רַבְרָבָן, בְּלָהוּ
מִתְּפַנְשִׁי. מָאן חָמִי נְטִילָא דְּבְּלָהוּ רְקִיעִין, בּוֹלָהוּ
נְטִלִין בְּמִטּוּלָא בְּמִשְׁרִיין, לְקַמִּיָּה דְּחֵחוּא מִשְׁכָּנָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּחַד מַנִּיָּהוּ, חֵחוּא דְּאֲתִי מִסְטָרָא דְּאַרְיָה,
פָּשִׁיט קָלָא, בְּגִין דְּלֹא יוֹדְעִזְעוּן כָּל אֵינוֹן
קָלִין. בְּדִין מִתְּפַנְשִׁין כָּל אֵינוֹן מִשְׁרִיין. בְּשַׁעֲתָא
דְּאַחֲרָא קָרִי, מִתְּבַר קָלָא וְלֹא פָּשִׁיט, כָּל אֵינוֹן
מִשְׁרִיין דְּהֵאִי נֶשֶׁר, בְּלָהוּ מִתְּפַנְשׁוּ לְנְטִלָא
בְּמִטְלִנִיָּהוּ. לְקַבִּיל אֵינוֹן, שְׁתֵּי חֲצוּצֹת בְּסָף,

לשון הקודש

נסיעת כל הרקיעים, כלם נוסעים במשא
במחנות לפני אותו משכן.

בשעה שאחד מהם, אותו שבא מצד
אריה, פושט קול כדי שלא יודעו כל
אותם קולות, אז מתפנסות כל אותן מחנות.
בשעה שאחר קורא, נשבר הקול ולא
פושט, כל אותן המחנות של הנשר הזה,
כלן מתפנסות לנסע במסעם. כנגד אלו

— ראש אחד, ארבעים וששה אלף וחמש
מאות. ראש שני, חמשים ותשעה אלף
ושלש מאות. ראש שלישי, ארבעים וחמשה
אלף ושש מאות וחמשים.

משני צדדים אלו יוצאים שני כרוזים
שהולכים לפני כל המחנות, כששני אלה
מכריזים: כל החילות וכל המחנות, חיות
קמנות עם גדולות, כלם מתפנסים. מי ראה

בְּגִוּוֹנָא דָּא כָּלָא לְתַתָּא. תָּא חַוִּי, כִּד אֵלִין נִטְלִין
מֶה בְּתִיב, (יחזקאל א) וּבִלְכַת הַחַיּוֹת יִלְכוּ הָאוֹפָנִים
אֲצֵלָם, אֵינּוֹן דְּמִתְכַּנְשׁוּ לְגַבִּיּהוּ, בְּגִוּוֹנָא דִּרִישָׁא
אִסְתַּבֵּל, הָכִי נָמִי כְּלָהוּ.

דְּגָלָא תְּלִיתָאָה. שׁוּר. גְּבִרְיָאֵל. צָפוֹן. תִּרְיִן מְמַנֵּן
עַמִּיָּה, קַפְצִיָּא"ל חֲזַקִּיָּא"ל. הָאִי שׁוּר מְסַטְרָא
דְּשִׁמְאָלָא. קַרְנֵי סִלְקִין בֵּין תִּרְיִן עֵינְוִי. רְגִיז
בְּאִסְתַּבְּלוּתָא, עֵינִין מְלַהֲטֵן בְּאִשָּׁא דְנֹר דְּלִיק. נִגַּח
וִרְפָּסָא בְּרַגְלוֹי וְלֹא חַיִּים.

כִּד גָּעִי הָאִי שׁוּר, נִפְקִין מִנוֹקְבָא דְתַהוֹמָא רַבָּא,
כְּמָה חֲבִילִי שְׁרִיקִין (ס"א טְרִיקִין), כְּלָהוּ גָּעָאן וְשָׂטָאן
קַמִּיָּה, וְחִימָתָא, וְאַחֲמָתָא דְכָל חוּבִין תְּלִיָּא קַמִּיָּה,
דְּהָא כָּל חוּבֵי עֲלָמָא, כְּלָהוּ בְּסַפְרָא סְלִיקִין וּכְתִיבִין.
שְׁבַעַה נִהְרֵי דְאִשָּׁא נִגְדִין קַמִּיָּה, כִּד צַחֵי אֲזִיל לְגַבִּי
הַהוּא נִהַר דִּינֹר, וְשָׂאִיב לִיָּה בְּגַמִּיעָא חָדָא.

לשון הקודש

בְּהַסְתַּבְּלוּת, עֵינִים לוֹהֲטוֹת כְּאֵשׁ שֶׁל נֹר
דוֹלֵק. נִגַּח וִרְפָּס בְּרַגְלוֹי וְלֹא חָס.
כְּשֶׁנִּזְעָה הַשׁוּר הַזֶּה, יוֹצֵאִים מִנֶּקֶב תְּהוֹם
רַבָּה כְּמָה חֲבוּרוֹת מַכִּים (מַחְבִּלִים), כָּלָם גּוֹעִים
וּמְשׁוֹטְטִים לְפָנָיו, וְהַחֲמַת וְהַתִּיק שָׁבוּ שֶׁל כָּל
עוֹנוֹת תְּלוּוִים לְפָנָיו, שְׁהֲרִי כָּל עֲבֻרוֹת
הָעוֹלָם כְּתוּבִים בְּסֵפֶר וְעוֹלָם.
שְׁבַעַה נִהְרוֹת אֵשׁ שׁוֹפְעִים לְפָנָיו. כְּשֶׁצִּמָּא

שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת כֶּסֶף, כְּגוֹן זֶה הַכֵּל לְמִטָּה.
בֹּא רֹאֵה, כְּשֶׁאֵלֶּה נּוֹסְעִים, מֶה כְּתוּב? (יחזקאל
א) וּבִלְכַת הַחַיּוֹת יִלְכוּ הָאוֹפָנִים אֲצֵלָם,
אוֹתָם שְׁמִתְכַּנְסִים אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁהָרֹאשׁ
מִסְתַּבֵּל, כִּד גַּם כָּלָם.
דְּגָל שְׁלִישִׁי, שׁוּר, גְּבִרְיָאֵל, צָפוֹן. שְׁנֵי מְמַנִּים
עִמּוֹ, קַפְצִיָּא"ל חֲזַקִּיָּא"ל. הַשׁוּר הַזֶּה מִצַּד
שְׁמָאל. קַרְנֵי עוֹלוֹת בֵּין שְׁתֵּי עֵינָיו. רִגְזוּ

וְהָיָה נָהָר אֶתְמָלִי כְּדִבְקֵדְמִיתָא, וְלֹא כְּדִיב. כָּל
 אֵינוֹן חִיָּלִין, שְׂאֵבִין אִשָּׁא אֲכָלָא אִשָּׁא. וְאֶלְמָלָא
 דְּמִסְטָרָא דְּאַרְיָה, נָפִיק חַד נָהָרָא דְּמִיָּא, דְּמַכְבִּין
 גִּחְלַת־יִיהוּ, לֹא יָכִיל עֲלֵמָא לְמַסְבֵּל.

חֲשׂוֹכָא דְּשִׁמְשָׁא תַּמָּן אֲשַׁתְּבַח, לֹא אֲשַׁתְּבַח נְהִירוֹ.
 בְּמָה גִּרְדִּינִי נְמוּסִין אֲזִלִּין וְשִׁטָּאן בְּחֲשׂוֹכָא
 וְהָיָה נָהָר דִּדְלִיק בְּסִטְרָא דָּא, נוֹרָא אוֹכְמָא חֲשׂוֹךְ.
 וְאִי תִימָא, דִּלָּא אִית אִשָּׁא חוּזָרָא, אִשָּׁא אוֹכְמָא,
 אִשָּׁא סוּמְקָא, אִשָּׁא דְתִרִי גִוּוּנִי. לֹא תִימָא, דִּהָא וְדָאִי
 חָבִי הוּא, וְעַם כָּל דָּא לְעִילָא לְעִילָא חָבִי אֲשַׁתְּבַח,
 וּבִתְמָן נָגִיד לְאֵלִין תַּתָּאִי.

תַּנִּינָן אוֹרִיָּתָא בְּמָה אֲשַׁתְּבַחַת. אִשָּׁא חוּזָרָא,
 וְאִשָּׁא אוֹכְמָא עַל גַּבִּי אִשָּׁא חוּזָרָא. בְּתִרִי
 אִשִּׁי אֲשַׁתְּבַחַת אוֹרִיָּתָא. תָּא חוּזִי, אִשָּׁא חָדָא הוּא,

לשון הקודש

וּמְשׁוּמְטִים בַּחֲשֵׁךְ, וְאוֹתוֹ נָהָר שְׂדוּלֵק בְּצִד
 הָזֶה, אִשׁ שְׁחָרָה חֲשׂוֹכָה. וְאִם תֹּאמַר שְׂאֵבִין
 אִשׁ לְבָנָה, אִשׁ שְׁחָרָה, אִשׁ אֲדָמָה, אִשׁ שֶׁל
 שְׁנֵי גִּוּוּנִים – אֵל תֹּאמַר, שְׁחָרִי וְדָאִי כִּדְ וְהוּ
 וְעַם כָּל זֶה לְמַעְלָה לְמַעְלָה כִּדְ נִמְצָא, וּמִשָּׁם
 שׁוֹפֵעַ לַתְּחִתּוֹנִים הִלְלוּ.

שְׁנִינָנוּ, הַתּוֹרָה בְּמָה נִמְצָאת? אִשׁ לְבָנָה,
 וְאִשׁ שְׁחָרָה עַל גַּבִּי לְבָנָה. בְּשְׁנֵי סוּגֵי אִשׁ

הוֹלֵךְ לְאוֹתוֹ נָהָר דִּינּוֹר, וְשׂוֹאֵב אוֹתוֹ
 בְּגִמְיָעָה אַחַת. וְאוֹתוֹ נָהָר מִתְמַלָּא כְּבִתְחִלָּה
 וְלֹא נִהְיָה אֲכָזֵב. כָּל אוֹתָם חִלּוֹת שׂוֹאֵבִים
 אִשׁ אוֹכְלַת אִשׁ. וְאֶלְמָלָא שְׂמַצַּד אֲרִיָּה יוֹצֵא
 נָהָר אֶחָד שֶׁל מִיִּם שְׂמַכְבִּים אֶת הַגְּחָלִים
 שְׁלָהֶם, לֹא יוֹכֵל הָעוֹלָם לְסַבֵּל.

חֲשֵׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ שָׁם נִמְצָא, לֹא נִמְצָא אוֹר.
 בְּמָה חִלּוֹת שֶׁל שׂוּמְרֵי חֻק הוֹלְכִים

וְהָיִ אֶתְפָּלִיג לְאַרְבָּעָה. מִיָּא חָדָא (דף קנ"ה ע"א) אִיהוּ,
וְהָיִ אֶתְפָּלִיג לְאַרְבָּע. רוּחָא חָדָא אִיהוּ, וְהָיִ
אֶתְפָּלִיג לְאַרְבָּע.

תַּלְת רִישֵׁין אֲשֶׁתְּכַחוּ (ס"א אֶתְחַבְרוּ) בְּמִשְׁרִיין אֱלִין.
חֲשֹבֵן דְּלַחֲוֹן, רִישָׁא חָדָא שְׁתִּין וְתִרִי אֶלְף
וְשִׁבַּע מָאָה. רִישָׁא תַנִּנָּא, אַרְבָּעִין וְחַד אֶלְף וְחֲמִשָּׁ
מָאָה. רִישָׁא תְּלִיתָאָה, תַּלְת וְחֲמִשִּׁין אֶלְף וְאַרְבָּע
מָאָה. בַּר כָּל אֵינֹון דְּרִגִין אַחֲרִינִין דְּאֶתְפָּרְשֵׁן
בְּסִטְרֵיהוּ, וְלִית לֹון חֲשַׁבְנָא. כְּלָחוּ דְּרִגִין עַל דְּרִגִין.
בַּר כְּמָה גִּרְדִינִי נְמוּסִין דְּאֵינֹון לְתַתָּא, חֲצִיפִין
כְּבִלְבָּא, נִשְׁכִּין כְּחִמְרָא, וְוִי מָאן דְּאֲשֶׁתְּכַח גְּבִייהוּ,
וְדִינָא דְּלַחֲוֹן בְּסִטְרָא רְבִיעָאָה.

דְּגָלָא רְבִיעָאָה, אָדָם רְפָא"ל. מַעְרָב. בְּתִדִּיה
אֲסוּתָא. בְּסִטְרָא דְּאָדָם אֶתְפָּלִיל דִּינָא
עַלָּאָה עֲלִיה אֶתְסִי. הָיִ (ס"א חַד) אַחֲד בְּקִרְנֹוי דְּשׁוּר,

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

וּשְׁלֹשָׁה אֶלְף וְאַרְבַּע מֵאוֹת. פָּרַט לְכָל אֱלוֹ
הַדְּרָגוֹת הָאֲחֵרוֹת שְׁנַפְרָדוֹת בְּצִדִּיהֶן, וְאִין
לְהֵן חֲשֹבֹון. כְּלֵן דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת, פָּרַט
לְכַמָּה חִילוֹת שֶׁל שׁוּמְרֵי חֹק שֶׁהֵם לְמִטָּה,
חֲצוּפִים כְּכֹלֵב, נוֹשְׁכִים כְּחִמּוֹר. אוּי לְמִי
שְׁנַמְצָא לְפָנֵיהֶם, וְדִין שְׁלָהֶם בְּצֵד רְבִיעִי.
דְּגָל רְבִיעִי, אָדָם, רְפָא"ל, מַעְרָב. יַחַד אֶתוּ
רְפוּאָה. בְּצֵד שְׁאָדָם נְכֹלֵל, דִּין עֲלִיוֹן עֲלִיוֹ

נִמְצָאֵת הַתּוֹרָה. בֹּא רֵאָה, הָאֵשׁ אַחַת הִיא,
וּמִתְחַלֶּקֶת לְאַרְבָּעָה. הַמִּים אֶחָד הֵם,
וּמִתְחַלֶּקִים לְאַרְבָּעָה. הָרוּחַ אַחַת הִיא,
וּמִתְחַלֶּקֶת לְאַרְבָּעָה.

שְׁלֹשָׁה רֵאשִׁים נִמְצָאִים (מִתְחַבְרִים) בְּמִרְכְּבוֹת
אֱלוֹ. חֲשֹבֹונָם – רֵאשׁ אֶחָד, שְׁשִׁים וּשְׁנַיִם
אֶלְף וְשִׁבַּע מֵאוֹת. רֵאשׁ שְׁנִי, אַרְבָּעִים וְאַחַד
אֶלְף וְחֲמִשׁ מֵאוֹת. רֵאשׁ שְׁלִישִׁי, חֲמִשִּׁים

כֹּד מִיבִיעִי לְאַעֲלֵא לֹון לְתַהוֹמָא רַבָּא. וְכַפִּית לֹון,
דְּלֵא יוֹקִיד עַלְמָא. בְּתֵר דָּא שְׂרִיא קוֹל דְּמִמָּה דְקָה
דִּינָא. (ס"א הָבֵא) מִלָּה בַּחֲשָׁאִי, לָא מִשְׁתַּמֵּעַ מִלָּה
דִּהֲבֵרָה כָּלֵל.

בְּסֵטְרָא דָּא, שְׂרִיא מָאן דְּשְׂרִיא, סָלִיק מָאן דְּסָלִיק,
שְׂמִישָׁא אֶתְבְּנִישׁ לְאַנְהָרָא לְהָאִי אֶתֶר. בְּגִין
כֹּד וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה, בְּסֵטְר דְּרוּם. אֲבָל הָבֵא, לָאו
הָאִי וְלָאו הָאִי. אֲמַאי תְּרוּעָה. לְאַכְפִּיָּיא סֵטְר צָפוֹן,
וּבְגִין כֹּד סֵטְר צָפוֹן לְאַחֲרָא.

תָּא חַזִּי, שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת, בְּגִין דְּאֵינוֹן מִסֵּטְרֵי תִּירִי
דְּקֶאֱמִירִי, מִמְּזוּרָח וּמִדְּרוּם. אֵינְהוּ זְמִינִין לְתַבְרָא
דִּינִין, וְלְאַכְפִּיָּיא לֹון. וְעַל דָּא אֵינוֹן מִכְּסָּף. וּבְגִין כֹּד
וּבִיּוֹם שְׂמִיחַתְכֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וְגו', וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצוּצְרוֹת,
סֶתֶם, בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא. וּפֶאֱיִן אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בָּעִי בִיקְרִיהוֹן, וַיַּחֲיֵב לֹון חוֹלְקָא

לשון הקודש

וְלֵא זֶה. מִדּוּעַ תְּרוּעָה? לְכַפּוֹת צִד צָפוֹן, וְלָבֹן
צִד צָפוֹן לְאַחֲרָא.

בֵּא רָאָה, שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת, מִשּׁוּם שְׁהֵם מִצִּד
שְׁנַיִם שְׂאֲמִרְנָה, מִמְּזוּרָח וּמִדְּרוּם. הֵן עֲתִידוֹת
לְשֹׁבֵר דִּינִים וְלְכַפּוֹתָם. וְעַל זֶה הֵן מִכְּסָּף.
וּמִשּׁוּם זֶה, וּבִיּוֹם שְׂמִיחַתְכֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וְגו',
וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצוּצְרוֹת. סֶתֶם, בֵּין לְמַעְלָה בֵּין
לְמַטָּה. אֲשֶׁרִיחֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא

מִתְבְּרָא. זֶה (אֶחָד) אוֹחֹז בְּקִרְנֵי הַשּׁוֹר, בְּשִׁרְיָה
לְהַכְנִיֵּסם לְתַהוֹם רַבָּה, וְכּוֹפֵת אוֹתָם שְׁלֵא
יִשְׁרָף הָעוֹלָם. לְאַחֵר זֶה שׁוֹרָה קוֹל דְּמִמָּה
דְּקָה, דִּין. (בֵּא) דְּבֵר בַּחֲשָׁאִי, לֹא נִשְׁמָע דְּבֵר
הַבֵּרָה כָּלֵל.

בְּצִד זֶה שׁוֹרָה מִי שְׁשׁוֹרָה, עוֹלָה מִי שְׁעוֹלָה,
הַשֶּׁמֶשׁ מִתְבַּנֵּם לְהֵאִיר לְמָקוֹם זֶה. בְּגִלְלָה זֶה
וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה בְּצִד דְּרוּם. אֲבָל כָּאן לֹא זֶה

עֲלָאָה עַל כָּל שָׂאָר עַמּוּן. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא
אֲשֶׁתִּבַּח בְּהוּ בְּתוֹשְׁבַּחְתֵּייהוּ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה
מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְגו'. (במדבר י') רַבִּי
אֶלְעָזָר אָמַר, הָכָא אֵית לְאַסְתִּפְלָא, נ' דְּאִיְהִי
(ס"א מְנוּחָא) מִחֲזוּרָא לְאַחֲזָרָא הָכָא בְּתָרֵי דּוֹכְתִּי, אֲמַאי.
וְאִי תִימָא נ' כְּפּוּפָה, הָא יְדִיעָה נ' כְּפּוּפָה נּוֹקְבָא.
נ' פְּשׁוּטָה, כָּלְלָא דְּדִבְרֵי וְנוֹקְבָא. וְהָא אוֹקִימָנָא
בְּאַתָּר דָּא, וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן. אֲמַאי אַתְּהֵדֵר לְבַתָּר
כְּגֻוּנָא דָּא ז'.

תָּא חַזִּי, נ בְּאַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ לָא אַתְּמַר, כְּגִין
דְּהִיא בְּגָלוּתָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיא דְּכְתִיב,
(עמוס ה') נִפְלָה לָא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֶלָּא
מַה כְּתִיב לְעִילָא, וְאָרוֹן בְּרִית יְיָ נֹסֵעַ לִפְנֵיהֶם דְּרָךְ
שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה. כִּיּוֹן דְּהִזָּה נְטִיל

לשון הקודש

כְּפּוּפָה נִקְבָּה. נ' פְּשׁוּטָה, כָּלְלָא שֶׁל זָכָר
וְנִקְבָּה. וְהָרִי בְּאַרְנוּ בְּמָקוֹם זֶה, וַיְהִי בְּנִסְעַ
הָאָרוֹן. לְמַה חֲזוּר לְאַחֲרֵי כֵךְ כְּמוֹ זֶה?
בָּא רָאָה, נ' בְּאַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ לָא
נֶאֱמָרָה, מִשּׁוּם שְׁהִיא בְּגָלוּת, וְהָרִי פְּרִשְׁוֹהָ
חֲבֵרִים, שְׁכָתוּב (עמוס ה') נִפְלָה לָא תוֹסִיף קוּם
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֶלָּא מַה כְּתוּב לְמַעַלָּה?
וְאָרוֹן בְּרִית ה' נֹסֵעַ לִפְנֵיהֶם דְּרָךְ שְׁלֹשֶׁת

רוּצָה בְּכַבּוּדָם וְנָתַן לָהֶם חֶלֶק עֲלִיוֹן עַל כָּל
שָׂאָר הָעַמִּים, וְהַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתְּבַּח
בְּתוֹשְׁבַּחְתֵּיהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר
לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְגו'. רַבִּי
אֶלְעָזָר אָמַר, כָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתִּפְלָא, נ' שְׁהִיא
(מְנוּחָא) מִחֲזוּרָא לְאַחֲזָרָא, כָּאֵן בְּשֵׁנֵי מְקוּמוֹת,
לְמַה? וְאֵם תֹּאמַר נ' כְּפּוּפָה, הָרִי יָדוּעַ נ'

אַרֹנָא, נו"ן נָטִיל עָלֶיהָ (נ"א עמיה), וְהָא שְׂכִינְתָא עַל גַּבֵּי
אַרֹנָא יְתִיב.

תָּא חַזִּי, חֲבִיבוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְגַבֵּייהוּ
דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא אָף עַל גַּב דְּאִינוּן סְטָאן מֵאַרְחַ
מִישָׁר, קֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא לָא בָּעֵי לְשַׁבְּקָא לֹון, וּבְכָל
זְמַנָּא אֶהְדָּר אֲנַפּוּי לְקַבְּלִייהוּ, דְּאִי לָאו הָכִי לָא
יְקוּמוּן בְּעֵלְמָא.

תָּא חַזִּי, אַרֹנָא הָוָה נָטִיל קַמֵּייהוּ אֶרֶחַ תְּלָתָא יוֹמִין,
נ לָא הָוָה מִתְפַּרֵּשׁ מֵינַה, וְנָטִיל עֲמִיה. וּמִגּוּ
רַחֲמֵי דְלֶהוֹן דִּישְׂרָאֵל, אֶהְדָּר אֲנַפּוּי וְאַסְתַּחֲר מִלְּגַבֵּי
אַרֹנָא, בְּהָאֵי אֵיילָא דְעֻזְלָתָא, כַּד אֵיחֻ אָזִיל, אֶהְדָּר
אֲפּוּי לְאַתָּר דְּנַפִּיק. וְעַל דָּא בְּנִסְעַ הָאָרוֹן, נו"ן אֶסְחָר
אֲנַפּוּי לְקַבְּלִייהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְכַתְפֵי גּוֹפָא לְגַבֵּי אַרֹנָא.

לשון הקודש

בֹּא רֵאָה, הָאָרוֹן הָיָה נֹסֵעַ לְפָנֵיהֶם דִּרְדָּךְ
שְׁלִשָּׁה יָמִים, נ' לֹא הָיְתָה נִפְרֶדֶת מִמֶּנּוּ,
וְנֹסֶעֶת עִמּוֹ. וּמִתּוֹךְ אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל מִחֲזוּר
פָּנָיו וּמִסְתּוֹבֵב מִלְּגַבֵּי הָאָרוֹן, כְּמוֹ עֶפֶר
הָאֵילִים, בְּשִׁהוּא הוֹלֵךְ, מִחֲזוּר פָּנָיו לְמָקוֹם
שֶׁמֶשֶׁם יָצָא. וְעַל כֵּן בְּנִסְעַ הָאָרוֹן, נו"ן
מְסוּבֶבֶת פָּנִים לְמוֹל יִשְׂרָאֵל, וְכַתְפֵי הַגּוֹף
לְגַבֵּי הָאָרוֹן.

יָמִים לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה. בִּינוֹן שְׁהָיָה נֹסֵעַ
הָאָרוֹן, נו"ן נֹסֶעֶת עָלָיו (עמיו), וְהָרִי הַשְּׂכִינָה
יוֹשֶׁבֶת עַל גַּבֵּי הָאָרוֹן.

בֹּא רֵאָה חֲבִיבוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַבֵּי
יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי אָף עַל גַּב שְׁהֶם סוּטִים מִדִּרְדָּךְ
הַיִּשָּׁר, הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֵה לְעֻזְבָּם,
וּבְכָל זְמַן מִחֲזוּר פָּנָיו לְמוֹלָם, שְׁאֵם לֹא כָד,
לֹא יַעֲמְדוּ בְּעוֹלָם.

וְעַל דָּא כִּד אַרְוֹנָא הָוָה נָטִיל, מִשָּׁה אָמַר קוּמָה יִי, לֹא תִשְׁבּוּק לֹוֹן, אֶתְהַדֵּר אֲנִפּוֹךְ לְגַבְנָן, בְּדִין נוּ"ן אֶתְהַדֵּר לְגַבִּיּהוּ בְּגִוּוֹנָא דָּא זַ כְּמֵאן דְּמִתְהַדֵּר אֲנִפִּיה לְמֵאן דְּרַחִים, וְכִד הָוָה שָׁאֲרִי אַרְוֹנָא (וַיִּשְׁרָאֵל) לְמִשְׁרִי, בְּדִין אֶתְהַדֵּר נוּן אֲנִפּוֹי מִיִּשְׂרָאֵל, וְאֶתְהַדֵּר לְגַבִּי אַרְוֹנָא, וּבְכָלֹא אֶתְהַדֵּר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, בּוּדָאֵי הָכִי הוּא, אָבֵל הָכָא לֹא אֶתְהַדֵּר אֲנִפּוֹי מִיִּשְׂרָאֵל, דָּאֵי הָכִי בְּעִי נוּן לְאֶתְהַפְכָּא מְגִוּוֹנָא דְאַחְרָא עֲלָאָה (ס"א דְלַעֲיָלָא), הָאֵי זַ מְנוּזָר לְאַחְוָרָא וְהָאֵי בְּאוּרָה מִיִּשְׁרָ לְגַבִּי אַרְוֹנָא. אֶלָּא וְדָאֵי לֹא אֶתְהַדֵּר אֲנִפּוֹי מְנִיּוּתוֹ, וּמָה עֵבִיד בְּשַׁעְתָּא דְשָׁאֲרִי אַרְוֹנָא לְמִשְׁרִי. אָמַר מִשָּׁה שׁוּבָה יִי, בְּדִין שָׁאֲרִי אַרְוֹנָא, וּשְׂכִינְתָּא קָאִים בְּסִטְרָא אַחְרָא, וְאֲנִפּוֹי לְקַבְלִיּהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְלְקַבְלִיָּה דְאַרְוֹנָא. (וּבְגִין בְּךָ) וּבְדִין כָּלָא כָּלִיל (לְגִוּוֹה) לְכִוּוֹנָא, (דף קנ"ה ע"ב)

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

כָּךְ, בְּשִׁהֲאָרוֹן הָיָה נֹסֵעַ, מִשָּׁה אָמַר קוּמָה ה', לֹא תִעֹזֵב אוֹתָם, הַחֲזֹר פָּנִים אֵלֵינוּ, וְאִזּוּ נִוּ"ן חֲזֹרֶת לְגַבִּיהֶם בְּצוּרָה זוֹ, כְּמִי שְׁמַחֲזִיר פָּנָיו לְמִי שְׁאוּהֵב. וּבְשִׁהֲיָה מִתְחִיל הָאָרוֹן (וַיִּשְׁרָאֵל) לְשָׁרוֹת, אִזּוּ הַחֲזִירָה נִוּ"ן פָּנִיה מִיִּשְׂרָאֵל, וְהַחֲזִירָה לְגַבִּי הָאָרוֹן, וּבְכָל הַחֲזֹר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, בּוּדָאֵי כָּךְ הוּא, אָבֵל כָּאֵן לֹא הַחֲזִיר פָּנָיו מִיִּשְׂרָאֵל, שָׂאֵם

כָּךְ, צְרִיכָה נִוּ"ן לְהַתְּהַפֵּךְ מִגִּוּוֹן שֶׁל אַחֵר עֲלִיוֹן (שְׁלַמְעֵלָה), זֶה מְנוּזָר לְאַחֹר, וְזֶה בְּדִרְךְ יִשְׂרָ לְגַבִּי הָאָרוֹן. אֶלָּא וְדָאֵי לֹא הַחֲזִיר פָּנָיו מִהֶם. וּמָה עָשָׂה בְּשַׁעְתָּה שֶׁהָאָרוֹן הִתְחִיל לְהִשְׁרוֹת? אָמַר מִשָּׁה שׁוּבָה ה', וְאִזּוּ שׁוּרָה הָאָרוֹן, וְהַשְׂכִּינָה עוֹמֶדֶת בְּצֵד אַחֵר, וְהַפָּנִים מוֹל יִשְׂרָאֵל וּמוֹל הָאָרוֹן. (וּמִשְׁוֹם כָּךְ) וְאִזּוּ הַכֹּל נִכְלָל (לְחֻקָּה) לְכִוּוֹן, לְאָרוֹן

לְאַרְוֵנָא, וְלִישְׁרָאֵל. אֶלָּא דִּישְׁרָאֵל גָּרְמוּ לְבִתָּר,
דְּכִתִּיב וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאַוְנִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲנָא דְאַמְרֵן מִסְפָּרָא ד־רַב יִיבָא
סָבָא, דְאַמַּר דִּבִּין בְּהָאֵי גִיסָא, וּבִין בְּהָאֵי
גִיסָא, אֶתְהַדָּר. אָמַר לֵיהּ, שְׁפִיר קְאָמַר, אֲבָל דָּא
דְאַמִּינָא, הָכִי תִשְׁכַּח בְּסִפְרָא ד־רַב הַמְנוּנָא סָבָא, וְהָכִי
הוּא וְדָאֵי.

וְהָמֵן (במדבר י"א) בְּזֵרַע גָּד הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְקַיָּמָא
זֵרְעָא וְחִילִין בְּאַרְעָא, בְּמָה דְאַתָּ אָמַר (בראשית
מט) גָּד גְּדוּד יִגְדְּנוּ. מַה זֵרְעָא דְגָד נָטְלִי חוֹלְקִיהוֹן
בְּאַרְעָא אַחֲרָא, בְּךָ מִן שְׂרִיָּא עֲלִייהוּ דִּישְׁרָאֵל, לְבַר
מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא.

דְּבַר אַחֵר בְּזֵרַע גָּד הוּא. בְּזֵרְעָא דְגָד תְּוֹרָא, וְאַקְפִּי
בְּד נְחִית לְאַוִּירָא, וְאַתְנַגְּרִים (ס"א וְאַתְנָשִׁים) (ס"א
וְאַתְבָּלַע) בְּגוּפָא, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבֵרִיָּא. וְעֵינוּ בְּעִין

לשון הקודש

וְלִישְׁרָאֵל. אֶלָּא שִׁישְׁרָאֵל גָּרְמוּ אַחֵר בְּךָ,
שְׁכָתוֹב וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאַוְנִים.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲנִי שְׁאַמְרֵתִי מִסְפָּרוֹ שֶׁל
רַב יִיבָא סָבָא, שְׁאַמַּר שְׁבִין מֵצֵד זֶה וּבִין
מֵצֵד זֶה חֲזוּר. אָמַר לוֹ, נֹאחַ אָמַר, אֲבָל זֶה
שְׁאַמְרֵנִי, בְּךָ תִּמְצָא בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא
סָבָא, וְכָךְ זֶה בּוֹדֵאֵי.
וְהָמֵן בְּזֵרַע גָּד הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְהַעֲמִיד
זֵרַע וְחִילוֹת בְּאַרְצָא, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (בראשית מט) גָּד
גְּדוּד יִגְדְּנוּ. מַה זֵרַע גָּד נָטְלוּ חֲלָקִים בְּאַרְצָא
אַחֲרָת, בְּךָ הָמֵן שָׂרָה עַל יִשְׂרָאֵל מְחוּזִין
לְאַרְצָא הַקְדוּשָׁה.
דְּבַר אַחֵר בְּזֵרַע גָּד הוּא – בְּזֵרַע גָּד לְבָן,
וְנִקְפָּה בְּשִׁירֵד לְאַוִּיר, וְנִטְחָן (וְהַתְנָשִׁים) (וְהַבָּלַע)

הַבְּדוּלָה, בְּהֵיוֹא בְּדוּלָהָ דְאִיהּ תָּוֹר, בְּגוּוֹנָא דִּימִינָא
(ס"א חיוורא דעינא) דְּלַעֲיִלָא. (פֿורע גִּד חֲכִי לֹא אַקרוֹן בֿאַרשֶׁא דִּמְצָרֵא אֲבָל לִבְדִּי
מִחֲרָשִׁי וְרִיעָא פֿורע גִּד הוּא כֹּרע גִּדָּא חוּרָא וְאַתְקַפִּיָּה כֹּד נְחִית מִלַּעֲיִלָא לְתַתָּא).

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מָאִי שָׁנָא (דְּאָמַר) דְּמוֹשָׁה בְּמִלָּה דָּא
(חֲלִישׁ) לַעֲיִלָא כְּנוֹקְבָא, דְּכִתִּיב אִם כָּכָה אַתָּה
עוֹשֶׂה לִּי, אַתָּה אֶתָּה מִיבְעִי לִּיהּ. אֵלָּא לְאַתָּר דְּמוֹתָא
שְׂאֲרֵי בֵּיה קֹאמֶר, וְהֵהוּא אַתָּר דְּנוֹקְבָא אִיהּ. בְּגִין
כֵּךְ אָמַר הָרַגְנִי נָא הָרוֹג, וְדָא אֵילָנָא דְּמוֹתָא. וְהָא
אוֹקִימָנָא דְּבֵאֵילָנָא דְּחִי לֹא שְׂרִיָּא בֵּיה מוֹתָא. וְעַל
דָּא אַתְּהָדָר לְגַבִּי אֵילָנָא דְּמוֹתָא וְאָמַר אַתָּה, וְלֹא אָמַר
אַתָּה, וְהֲכִי מִיבְעִי לִּיהּ.

מִיָּד (במדבר י"א) וַיֹּאמֶר יי אֶל מוֹשֶׁה אֲסַפֶּה לִּי שִׁבְעִים
אִישׁ וְגו'. אָמַר לִּיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתָּה בְּעִי
מוֹתָא בְּכָל זְמָנָא, חֲרִי לָךְ, וְאַצְלִיתִי מִן חַרוֹחַ וְגו'.

לשון הקודש

לְמָקוֹם שֶׁהַמּוֹת שׁוֹרָה בּוֹ הוּא אָמַר, וְאוֹתוֹ
מָקוֹם שֶׁל הַנִּקְבָּה הוּא. בְּגִלָּל זֶה אָמַר הָרַגְנִי
נָא הָרוֹג, וְזֶה עֵץ הַמּוֹת. וְהֲרִי בְּאַרְגֹּנוֹ שִׁבְעִין
הַחַיִּים לֹא שׁוֹרָה הַמּוֹת. וְעַל כֵּךְ חֲזַר לְגַבִּי
אֵילָן הַמּוֹת וְאָמַר אַתָּה, וְלֹא אָמַר אַתָּה, וְכֵךְ
צָרִיךְ לוֹ.

מִיָּד - וַיֹּאמֶר ה' אֶל מוֹשֶׁה אֲסַפֶּה לִּי שִׁבְעִים
אִישׁ וְגו'. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתָּה

בְּגוֹף, וְהֲרִי פֿרשׁוּהַ הַחֲבֵרִים. וְעֵינֵינוּ בְּעִין
הַבְּדִלָה, כְּמוֹ אוֹתוֹ בְּדוּלָה שֶׁהוּא לָבֵן, בְּגוֹן
הַיָּמִין (לְבָן הַעֵץ) שֶׁלְמַעֲלָה. (פֿורע גִּד, כֵּךְ לֹא נִקְרָאוּ בְּאַרְזֵי
מִצְרַיִם, אֲבָל לִכְר מִכְשָׁפִים יוֹרע כֹּרע גִּד הוּא, כֹּרע גִּד לָבֵן, וְכַחוֹ כְּאִשֶּׁר
יִוֹרֵד מִלְמַעְלָה לְמַטָּה).

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַה שׁוֹנָה (שְׁאָמַר) מוֹשֶׁה בְּדָבָר
זֶה (חֲלִישׁ) לְמַעֲלָה כְּנוֹקְבָה, שֶׁכְּתוּב אִם כֵּךְ אַתָּה
עוֹשֶׂה לִּי? אַתָּה? אַתָּה צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת! אֵלָּא

תָּא חַיִּי, דְּהֶכָּא יָדַע מֹשֶׁה דְּאִיהוּ יָמוּת, וְלֹא יִיעוּל
לְאַרְעָא, דְּהָא אֶלְדָּד וּמִידָד מְלָה דָּא הוּוּ אָמְרִי.

עַל דָּא, לֹא לְבָעֵי לִיָּה לְאַיִנֵּשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּרוּגְזָא
שְׂאֲרֵי בֵּיה, לְלַטֵּיָא גְרַמִּיָּה. דְּהָא כִּמָּה קִיָּיִמִי
עָלִיָּה דְּמִקְבְּלִי תְּהִיא מְלָה. בְּזִמְנָא אַחֲרָנָא דְּבָעָא
מִיתָה, לֹא קִבִּילוּ מִנִּיה. בְּגִין דְּכֻלָּא לְתוּעִלְתָּא
דִּישְׂרָאֵל הָוָה. הִשְׁתָּא לֹא אִיהוּ, אֶלָּא מִגּוּ רִוּגְזָא
וְדוּחְקָא, וּבְגִין כֶּךָ קִבִּילוּ מִנִּיה. וְעַל דָּא אֲשַׁתְּאֲרוּ
לְבָתֵּר אֶלְדָּד וּמִידָד, וְאָמְרוּ דָּא, דְּמֹשֶׁה יִתְכַּנֵּישׁ,
וִיהוֹשֻׁעַ יִיעוּל לֹון לְיִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא.

וּבְגִין כֶּךָ אַתָּא יְהוֹשֻׁעַ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, וְקִנֵּי עָלִיָּה
דְּמֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה לֹא אֲשַׁנַּח בִּיקָרָא דִּילִיָּה. וְעַל
דָּא אָמַר, אֲדִנִּי מֹשֶׁה כְּלָאָם. מָאִי כְּלָאָם. מָנַע מִנְּהוֹן
אֵינוֹן מְלִין, כִּמָּה דַּאֲתָּ אָמַר (שמות לו) וַיִּפְּלֵא הָעָם

לשון הקודש

הָיָה לְתוּעִלְתָּא יִשְׂרָאֵל. כַּעַת אֵינוֹן, אֶלָּא
מִתּוֹךְ רִגְזוֹ וְדוּחְקוֹ, וּמִשּׁוּם זֶה קִבִּלוּ מִמֶּנּוּ. וְעַל
כֶּךָ נִשְׁאָרוּ לְאַחַר כֶּךָ אֶלְדָּד וּמִידָד וְאָמְרוּ
אַתָּה זֶה, שְׂמֹשֶׁה יִתְאַסֵּף, וִיהוֹשֻׁעַ יִכְנִיסם
לְיִשְׂרָאֵל לְאַרְצָא.

וּמִשּׁוּם זֶה בָּא יְהוֹשֻׁעַ לְמֹשֶׁה וְקָנָא עַל מֹשֶׁה,
וּמֹשֶׁה לֹא הִשְׁנִיחַ בְּכַבּוּדּוֹ, וְעַל כֶּךָ אָמַר, אֲנִי
מֹשֶׁה כְּלָאָם. מַה זֶה כְּלָאָם? מָנַע מִמֶּהם אוֹתָם

רוּצָה מוֹת בְּכָל זִמָּן - הָרִי לָךְ, וְאַצְלִיתִי מִן
הָרוּחַ וְגו'. בֹּא רֵאָה שְׂכָאֵן יָדַע מֹשֶׁה שְׂחֹא
יָמוּת וְלֹא יִכְנֵס לְאַרְצָא, שְׁהָרִי אֶלְדָּד וּמִידָד
הָיוּ אוֹמְרִים דְּבַר זֶה.

עַל כֶּךָ לֹא צְרִיךְ לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעֲה שְׁדַּרְגּוֹ
שׁוּרָה בּוֹ לְקַלֵּל עַצְמוֹ, שְׁהָרִי כִּמָּה עוֹמְדִים
עָלָיו שְׂמִקְבָּלִים אוֹתוֹ דְּבַר. בְּזִמָּן אַחֲרֵי
שְׂרָצָה מִיתָה, לֹא קִבִּלוּ מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שְׁהַכֵּל

מִהָּבִיא. (בראשית ח) וַיִּבְלֵא הַגֶּשֶׁם מִן הַשָּׁמַיִם. מְנִיעוֹתָא
 מִמֶּשֶׁשׁ. וּמִשָּׁה לָא בָּעָא. פּוֹק חָמִי עֲנוּתָנוּתִיה דְּמִשָּׁה,
 מַה כְּתִיב הַמִּקְנָא אֶתָּה לִי וְגו'. וּפָאָה חוֹלְקִיה דְּמִשָּׁה,
 דְּאִיהוּ סָלִיק עַל בְּלָחוּ נְבִיאֵי עֲלָאִי (נ"א דְּעֲלָמָא). אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, כָּל שָׂאָר הַנְּבִיאִין לְגַבִּי מִשָּׁה, בְּסִיחָרָא
 לְגַבִּי שְׂמוּשָׁא.

רַבִּי אָבָא הָוָה יְתִיב לִילֵיא חַד, וְלָעִי בְּאוּרֵייתָא.
 וַהֲוֵי עֲמִיָּה רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, כַּמָּה אֵינוֹן בְּנֵי נָשָׂא תְּקִיפּוּ לְבָא, דְּלֹא מִשְׁגַּחֵי
 בְּמַלְי דְּהָהוּא עֲלָמָא כְּלוּם. אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּשָׂרָא
 דְּלְבָא, דְּאַחֲרִידָא בְּכָל שְׁיִיפֵי גּוּפָא, קָא עֲבִיד לֹון. פְּתַח
 וְאָמַר, (קהלת ו) יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרַבָּה
 הִיא עַל הָאָדָם. יֵשׁ רָעָה: דָּא אִיהִי תוֹקְפָא בִּישָׂא
 דְּלְבָא, דְּבָעִי לְשִׁלְטָאָה בְּמַלְי דְּהָאִי עֲלָמָא, וְלֹא
 אֲשַׁנָּח בְּמַלְי דְּהָהוּא עֲלָמָא מַדִּי.

לשון הקודש

רַבִּי אָבָא הָיָה יוֹשֵׁב לִילָה אֶחָד וְעוֹסֵם
 בַּתּוֹרָה, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה אוֹתָם בְּנֵי הָאָדָם חֲזָקִי לֵב,
 שְׁלֹא מִשְׁגִּיחִים בְּדַבְּרֵי אוֹתוֹ עוֹלָם כְּלוּם.
 אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּשָׂר הַלֵּב שְׁאָחוּז בְּכָל
 אִיבָרֵי הַגּוּף עוֹשֶׂה לָהֶם. פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ו)
 יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרַבָּה הִיא
 עַל הָאָדָם. יֵשׁ רָעָה – זֶה הוּא חֲזָק רַע שֶׁל

דְּבָרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לו) וַיִּבְלֵא הַגֶּשֶׁם מִן הַשָּׁמַיִם.
 מִהָּבִיא. (בראשית ח) וַיִּבְלֵא הַגֶּשֶׁם מִן הַשָּׁמַיִם.
 מְנִיעוֹת מִמֶּשֶׁשׁ. וּמִשָּׁה לֹא רָצָה. צָא וּרְאֵה
 עֲנוּתָנוּתוֹ שֶׁל מִשָּׁה, מַה כְּתוּב? הַמִּקְנָא אֶתָּה
 לִי וְגו'. אֲשֶׁרֵי חֲלָקוֹ שֶׁל מִשָּׁה, שֶׁהוּא עֹלָה עַל
 כָּל הַנְּבִיאִים הָעֲלִיּוֹנִים (שֶׁל הָעוֹלָם). אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, כָּל שָׂאָר הַנְּבִיאִים לְגַבִּי מִשָּׁה כְּלַבְנָה
 לְגַבִּי הַשָּׁמֶשׁ.

אֲמַאי אִיהִי רָעָה. קָרָא דְּבִתְרִיה אֹכֶת, דְּכִתִּיב אִישׁ
 אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עוֹשֶׁר וְנִכְסִים וְגו'.
 הָאִי קָרָא קִשְׁיָא, בִּיּוֹן דְּכִתִּיב וְאִינְנו חָסֵר לְנַפְשׁוֹ
 מִכָּל אֲשֶׁר יִתְּאוּה, אֲמַאי וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים
 לְאֹכֹל מִמֶּנּוּ, דִּהָא אִינוּ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ כְּלוּם אֵלָּא.
 רְזָא אִיהוּ, וְכָל מַלְוֵי דְשִׁלְמוֹה מִלְבָּא, מִתְּלַבְּשָׁן אִינוּן
 בְּמַלְיָן אַחֲרָנִין, בְּמַלְי דְּאוֹרִייתָא, דְּאִינוּן מִתְּלַבְּשָׁן
 בְּסַפּוּרֵי עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, אָף עַל גַּב דְּכַעֲיָנָן לְאַסְתִּכְלָא בְּלְבוּשָׁא,
 הִשְׁתָּא הָאִי קָרָא חָבִי קְאָמֵר, דְּכִר נָשׁ אָזִיל
 בְּהָאִי עֲלָמָא, וְיַהֲיִב לִיה ^(דף קנ"ו ע"א) קְדִשָׁא בְּרוּךְ הוּא
 עוֹתָרָא, בְּגִין דִּיזְכִּי בִיה לְעֲלָמָא דְאַתִּי, וְיִשְׁתָּאֵר
 לְגַבִּיה קֶרֶן. מָאִי קֶרֶן. הַחֹא דְאִיהוּ קַיִים, דְּאִיהוּ
 אַתָּר לְאַתְצָרָא בִיה נִשְׁמַתָּא. בְּגִין כֵּךְ בָּעִי לְאַשְׁאָרָא

לשון הקודש

דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ מִתְּלַבְּשִׁים הֵם בְּדָבָרִים
 אַחֲרִים, בְּדָבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּתְּלַבְּשִׁים
 בְּסַפּוּרֵי הָעוֹלָם.

בֹּא רְאוּה, אָף עַל גַּב שְׂרוּצִים לְהַסְתַּכֵּל
 בְּלְבוּשׁ, כַּעַת פֶּסוּק זֶה כֵּךְ אוֹמֵר, שְׂאֲדָם
 הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹתֵן לוֹ הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
 עוֹשֶׂר כְּדִי שְׂיוֹכַח בּוֹ לְעוֹלָם הַבֹּא וְתִשְׁאֹר
 אֲצִלוֹ הַקֶּרֶן. מַהִי הַקֶּרֶן? אוֹתָהּ שְׁעוֹמֶדֶת,

הַלֵּב, שְׂרוּצָה לְשַׁלֵּט בְּדָבָרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא
 מִשְׁנִיחַ בְּדָבָרֵי הָעוֹלָם הַהוּא דְכֵר.

מִדּוּעַ הִיא רָעָה? הַפֶּסוּק אַחֵר כֵּךְ מוֹכִיחַ,
 שְׁכֶתוֹב אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עוֹשֶׁר
 וְנִכְסִים וְגו'. פֶּסוּק זֶה קֹשֶׁה, בִּיּוֹן שְׁכֶתוֹב
 וְאִינְנו חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכָּל אֲשֶׁר יִתְּאוּה, לְמַה
 וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים לְאֹכֹל מִמֶּנּוּ, שְׁחֲרִי
 אִינוּ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ כְּלוּם? אֵלָּא סוּד הוּא, וְכָל

אֲבִתְרִיה (נ"א עֲתִרְיָה) לְהָאִי קָרָן, וְהָאִי קָרָן יִקְבֹּל לִיה, בְּתֵר דִּיפּוֹק מֵהָאִי עֲלָמָא.

בְּגִין דְּהָאִי קָרָן, הוּא אֵילָנָא דְתִי דְהָהוּא עֲלָמָא, וְלֹא קִיַּמָּא בְּהָאִי עֲלָמָא, אֶלָּא הָהוּא אֵיבָא דְנַפִּיק מִיָּה, וְעַל דָּא אֵיבָא דִילִיָּה אָכִיל בַּר נָשׁ, דְּזָבִי בְּהָאִי עֲלָמָא, וְהִקְרָן קִיַּמָּא לִיה לְהָהוּא עֲלָמָא, לְמִזְבִּי בִיה בְּחִיִּין עֲלָאִין דְּלֵעִילָא.

וּבִמָּאן דְּסָאִיב גְּרָמִיָּה, וְאַתְמִשְׁךְ בְּתֵר גְּרָמִיָּה, וְלִיתִיָּה חֶסֶד לְנַפְשִׁיָּה וּלְגְרָמִיָּה כָּלוּם. וְהָהוּא אֵילָנָא אֲשֶׁתָּאֵר, וְלֹא שׁוּנִיָּה לְקַבֵּלִיָּה בְּדַחִילוֹ, וְלִקְבֹּלָא לִיה לֵעִילָא. בְּדִין וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ, וּלְמִזְבִּי בְּהָהוּא עֲוִתָּרָא, וְדָאִי אִישׁ אַחֵר יֹאכְלֶנּוּ, בְּמָה דָּאֵת אָמֵר (אִיּוֹב כז) יָכִין וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ. בְּגִין כֵּךְ, בָּעִי בַר נָשׁ לְמִזְבִּי, בְּמָה דִּיחִיב לִיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהָהוּא עֲלָמָא, וּבְדִין אָכִיל מִיָּה בְּהָאִי עֲלָמָא, וַיִּשְׁתָּאֵר

לשון הקודש

וּמִי שְׂמִטָּמָא עֲצָמוּ וְנִמְשָׁךְ אַחֵר עֲצָמוּ וְלֹא מַחֲסֵר לְנַפְשׁוֹ וּלְעֲצָמוּ כָּלוּם, וְאוֹתוֹ עֵץ נִשְׁאָר וְלֹא שֵׁם אוֹתוֹ מוֹלֵד בִּירָאָה וּלְקַבְּלוֹ לְמַעְלָה, אֵין – וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ, וְלִזְבוֹת בְּאוֹתוֹ עֶשֶׂר. וְדָאִי אָדָם אַחֵר יֹאכְלֶנּוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב כז) יָכִין וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ. בְּגִלְלֵי זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לִזְבוֹת בְּמָה שֶׁנֶּתֶן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתוֹ עוֹלָם, וְאֵין אוֹכֵל מִמֶּנּוּ

שֶׁהוּא מְקוֹם לְצַרֵּר בּוֹ הַנֶּשְׁמָה. בְּגִלְלֵי זֶה צָרִיךְ לְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו לְאוֹתָהּ קָרָן, וְקָרָן זֶה יִקְבֹּלָהּ לְאַחֵר שֶׁיֵּצֵא מִהָעוֹלָם הַזֶּה.

מִשּׁוּם שֶׁקָּרָן זֶה הֵיא עֵץ הַחַיִּים שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם, וְלֹא עוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה אֶלָּא אוֹתוֹ פְּרִי שִׁיּוּצָא מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן אוֹכֵל הָאָדָם פְּרִיו, שְׂזוּכָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהִקְרָן קִיַּמָּת לְאוֹתוֹ עוֹלָם לִזְבוֹת בָּהּ בְּחַיִּים עָלְיוֹנִים שְׁלֵמָעֻלָּה.

לְגִבִּיהַ הַהוּא קָרַן לְעֹלְמָא אַחְרָא, לְמַהּוּ צְרוּרָא
בְּצְרוּרָא דְחַיִּי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְדָאֵי.

תָּו אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב אִם כָּכָה אַתָּה עוֹשֶׂה לִּי
הֶרְגֵנִי נָא וְגו'. וְכִי מֹשֶׁה דָּאִיהוּ עָנָו מִכָּל בְּנֵי
עֹלְמָא, בְּגִין דְּשָׂאִילוּ מִנִּיהּ יִשְׂרָאֵל לְמִיכָל, מִסַּר
גְּרָמִיָּה לְמִיתָה, אָמַאי. אָמַר רַבִּי אָבָא, הֵאִי מִלָּה
אוֹלִיפְנָא, וְרוּא עֲלָאָה אִיהוּ, מֹשֶׁה לֹא אֲבָאִישׁ קָמִיָּה,
וְלֹא שָׂאֵל לְמִיתָה עַל דְּשָׂאִילוּ יִשְׂרָאֵל.

תָּא חַיִּי, מֹשֶׁה אַתְּאַחַד, וְהָהּ סָלִיק בְּמַה דְּלֹא
אַתְּאַחַד נְבִיאָה אַחְרָא. (דְּהָא אַחֲדִיד צִדְקָה הוּא) וּבִשְׁעֵתָא
דְּאָמַר לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְמֹשֶׁה, (שְׁמוֹת טו) הֶגְנִי
מִמַּטִּיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. חַדִּי מֹשֶׁה וְאָמַר, וְדָאֵי
הַשְׁתָּא הַהוּא שְׁלִימוֹ בִּי אֲשַׁתְּכַח. דְּהָא בְּגִינִי אֲשַׁתְּכַח
מִן לְיִשְׂרָאֵל. בִּיּוֹן דְּחֻמָּא מֹשֶׁה דְּאַחֲדָרוּ לְנַחֲתָא

לשון הקודש

הוא. משה לא הרע לפגיו ולא שאל מיתה
על ששאלו ישראל.

בא וראה, משה נאחז, והיה עולה במה שלא
נאחזו נביא אחר. (שְׁהָרִי הָהוּא אַחֲזוּ בִצְדָקָה) וּבִשְׁעֵתָא
שָׁאֵמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה (שְׁמוֹת טו)
הֶגְנִי מִמַּטִּיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, שְׁמַח
מֹשֶׁה וְאָמַר, וְדָאֵי כַּעַת אוֹתָהּ שְׁלֵמוֹת
נִמְצָאָת בִּי, שְׁהָרִי בְּגִלְלִי נִמְצָא מִן לְיִשְׂרָאֵל.

בעולם הזה, ותשארו לו אותה קרן לעולם
אחר, להיות צרור בצרור החיים. אמר רבי
יוסי, ודאי.

עוד אמר רבי יוסי, כתוב אם ככה את
עשה לי הרגני נא וגו'. וכי משה, שהוא ענו
מכל בני העולם, משום ששאלו ממנו
ישראל לאכל מסר עצמו למיתה? למה?
אמר רבי אבא, דבר זה למדנו וסוד עליון

לְדַרְגָּא אַחְרָא, וְשִׁאִילוּ בָשָׂר, וְאָמְרִי וְנִפְשֵׁנוּ קָצָה
בִּלְחָם הַקְּלוּקֵל. אָמַר אִי הָכִי הוּא, הָא דַּרְגָּא דִּילִי
פָּגִים. דִּהָא בְּגִינִי יִיבְלוּן יִשְׂרָאֵל מִן בְּמִדְבָּרָא, הָא
אֲנָא פְּגִימָא, וְאַהֲרֹן פָּגִים, וְנִחְשׁוֹן בֶּן עֲמִינַדָב פָּגִים.

אָמַר וְאִם כָּכָה אַתָּה עוֹשֶׂה לִי הֲרִגְנִי נָא הֲרוּג,
דְּחִשְׁבִּנָא נִיקְבָּא בְּמִיכָלָא דִּילָהּ, (וְאֲנָא נְחִית מִן
שְׁמַיָא דְּאִיהוּ דַּרְגָּא עֲלָאָה, לְנַחְתָּא לְדַרְגָּא דְּנוֹקְבָא, וְאֲנָא עֲדִיף מִן שְׂאָר נְבִיאֵי עֲלָמָא,
וְעַל דָּא אָמַר וְאֵל אֲרָאָה (אַחֲתִי) בְּרַעְתִּי כַּמַּת וְדָאִי לְנַחְתָּא לְדַרְגָּא תַּתְּאָה. בְּדִין וְיֹאמַר
יְיָ אֵל מֹשֶׁה אֶסְפָּה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ. אֶת שְׂאִיל אֲתֵר דְּמִיתָה לֹא תִבְעִי אֲתֵר דִּלָּא תִּהְיֶה
פָּגִים בְּדַרְגָּא דִּילָךְ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאֶצְלַתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ דְּבָלְהוּ אֵינֻן דְּתַפְּנִין
אֲתַאחֲדוּ). (ס"א וְאֲנָא נְחִית מִן שְׁמַיָא לְאַרְעָא. אֶת עוֹשֶׂה לִּי לְנַחְתָּא לְאַתֵּר דְּנוֹקְבָא,
וְלִמְפָּגִם לְאַתְרֵי וְדַרְגֵי אִי הָכִי הֲרִגְנִי נָא הֲרוּג אִם נָא מַצְאֲתִי חֹן בְּעֵינֶיךָ וְאֵל אֲרָאָה בְּרַעְתִּי.
רַעְתִּי הִיא וְדָאִי לְאַחֲדָא בְּדַרְגָּא תַּתְּאָה. בְּדִין וְיֹאמַר ה' אֵל מֹשֶׁה אֶסְפָּה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ
מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל. הָא אֵינֻן לְמִיתָן לְחוּ מִיכָלָא אַחְרָא, וְלֹא תִּהְיֶה פָּגִים בְּדַרְגָּא דִּילָךְ. וְעַל דָּא
וְאֶצְלַתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאֵינֻן אֲתַאחֲדוּ בְּסִיחָרָא
בְּסִיחָרָא וּבְעֵי שְׁמַשָּׁא לְאַנְהָרָא לָהּ. וְעַל דָּא

לשון הקודש

אָו, וְיֹאמַר ה' אֵל מֹשֶׁה אֶסְפָּה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ. אֶתְּהָ שְׂאֵלָתָּ מְקוֹם
שְׁמִיתָה לֹא תִצְטָרֵךְ, מְקוֹם שְׂאֵל תִּהְיֶה פָּגִים בְּדַרְגָּה שְׁלָךְ, וְעַל זֶה כְּתוּב
וְאֶצְלַתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ, שְׁכֵלָם הֵם שְׁנֵאחֻזוּ שֵׁם). (וְאֲנִי יִרְדְּתִי מִן
הַשָּׁמַיִם לְאַרְצִי. אֶת עוֹשֶׂה לִּי לְדָרֶת לְמִקְוֵם הַנִּקְבָּה וְלִפְגֵּם מְקוֹמֵי וְדַרְגֵי.
אִם כֵּן, הֲרִגְנִי נָא הֲרוּג אִם נָא מַצְאֲתִי חֹן בְּעֵינֶיךָ וְאֵל אֲרָאָה בְּרַעְתִּי.
רַעְתִּי הִיא וְדָאִי לְאַחֲדָא בְּדַרְגָּה תַּתְּוֹנָה. אָו, וְיֹאמַר ה' אֵל מֹשֶׁה אֶסְפָּה
לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל. הָרִי הֵם לְמַת לָהֶם אֶכֶל אַחֵר, וְלֹא תִּהְיֶה
פָּגִים בְּדַרְגָּתָךְ. וְעַל זֶה, וְאֶצְלַתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם. מָה
הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהֵם נִאָחוּז בִּלְבָנָהּ (כּו') בִּלְבָנָהּ, וְרַעְיָה
הַשְּׁמֶשׁ לְהֵאִיר לָהּ. וְעַל כֵּן וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם,

בֵּין שְׂרָאָה מֹשֶׁה שְׁחֹרֻו לְדָרֶת לְדַרְגָּה
אַחֲרֵת וְשִׁאִלוּ בָשָׂר, וְאָמְרוּ (בַּמְדַּבֵּר כֹּא) וְנִפְשֵׁנוּ
קָצָה בִּלְחָם הַקְּלוּקֵל, אָמַר, אִם כֵּן זֶה, הָרִי
דַּרְגָּתִי פְּגוּמָה, שְׁהָרִי בְּגִלְלִי יִאכְלוּ יִשְׂרָאֵל
מִן בְּמִדְבָּר. הָרִי אֲנִי פְּגוּם, וְאַהֲרֹן פְּגוּם,
וְנִחְשׁוֹן בֶּן עֲמִינַדָב פְּגוּם.

אָמַר, וְאִם כָּכָה אַתָּה עוֹשֶׂה לִי הֲרִגְנִי נָא הֲרוּג,
שְׁנַחֲשִׁבְתִּי נִקְבָּה בְּמִאכְלָהּ, (וְאֲנִי יוֹרֵד מִהַשָּׁמַיִם, שְׁהוּא
דַּרְגָּה עֲלִיוֹנָה, לְדָרֶת לְדַרְגָּת נִקְבָּה, וְאֲנִי עֲדִיף מִשְׂאָר נְבִיאֵי הָעוֹלָם. וְעַל
זֶה אָמַר, וְאֵל אֲרָאָה (אַחֲתִי) בְּרַעְתִּי, כַּמַּת, וְדָאִי לְדָרֶת לְדַרְגָּה תַּתְּוֹנָה.

וְשִׁמְתִי עֲלֵיהֶם, בְּגִין לְאַנְהָרָא מִן שְׂמִינְיָא, בְּנִהוּרָא
דְּסִינְהָרָא. (ס"א וּבְגִינִי הָאִי מִיכְלָא דָא, לָא) אֶתִּיָּא עַל יָדָא דְּמִשְׁנָה,
בְּגִין דְּלֹא יִתְפָּגִים.

זָכָאָה חוּלְקָא דְּמִשְׁנָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי
בִּיקָרִיָּה, עָלֶיהָ בְּתִיב (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ
וְאָמַר וְגו'. יִשְׁמַח אָבִיךָ: דָּא קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְאָמַר: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְתַגְל יוֹלְדֶתְךָ: דָּא אִימָא
דְּמִשְׁנָה דְּלִתְתָּא. קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמִים לִיה יִתִּיר
מִכָּל נְבִיאֵי עֲלָמָא, בְּלֹא, אֲמַצְעֵי כָּלִל. (ס"א דְּהָא מִשְׁנָה אֲסִתְלַק
עַל כָּל נְבִיאֵי עֲלָמָא בְּלֹא אֲמַצְעֵי כָּלִל כְּמָה) דְּכִתִּיב פֶּה אֵל פֶּה אֲדָבָר
בו, וְהָא אוֹקִימָנָא בְּכַמָּה אֲתֵר.

וַיַּצַּעַק מֹשֶׁה אֶל יי לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ.
(במדבר יב) הָא אוֹקִימָנָה, וְהוּא רִזָּא דְּשִׁמְיָא
קְדִישָׁא, מִתְד סְרִי אֲתִנּוּן, וְלֹא בְּעָא מֹשֶׁה לְצַלָּאָה
יִתִּיר, בְּגִין דְּעַל דִּידִיָּה לְמַלְכָּא לֹא בְּעִי
(דף קנ"ו ע"ב)

לשון הקודש

אוֹהֲבוּ יוֹתֵר מִכָּל נְבִיאֵי הָעוֹלָם לָלֹא אֲמַצְעֵי
כָּלִל, (שְׁחֵרֵי מִשְׁנָה נִתְעַלָּה עַל כָּל נְבִיאֵי הָעוֹלָם לָלֹא אֲמַצְעֵי כָּלִל,
כְּמוֹ) שְׁכִתוּב פֶּה אֵל פֶּה אֲדָבָר בו, וְהֵרִי
בְּאַרְנוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת.

וַיַּצַּעַק מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא
לָהּ. הֵרִי פִרְשׁוּתָהּ, וְהוּא סוּד הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ
מֵאַחַת עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת, וְלֹא רָצָה מֹשֶׁה

כְּדִי לְהֵאִיר מִהַשְׁמַשׁ, בְּאוֹר הַלְבֵּנָה. (ומשום זֶה
אֲכַל זֶה לֹא) בָּא עַל יְדֵי מִשְׁנָה, כְּדִי שְׁלֹא יִפְגֹּם.
אֲשֵׁרֵי חֲלָקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
רָצָה בְּכַבּוֹדוֹ, עָלָיו כְּתוּב (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ
וְאָמַר וְגו'. יִשְׁמַח אָבִיךָ - זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְאָמַר - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְתַגְל יוֹלְדֶתְךָ
- זֶה אִם מֹשֶׁה שְׁלִמְטָה. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

לְאַטְרָחָא יִתִּיר. בְּגִין כֶּךָ קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בָּעָא עַל
 יִקְרָא דְּמִשָּׁה. וּבְכָל אַתָּר קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בָּעָא עַל
 יִקְרִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא, יִתִּיר עַל דִּילִיָּה. וְלִזְמָנָא דְּאַתִּי,
 עֲתִיד קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְמַתְּבַע עֲלִבּוֹנָא דִּישְׂרָאֵל
 מִעַמּוּן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, וְלִמְחֲדֵי לֹון בְּחֻדְוֹתָא
 דְּצִיּוֹן. דְּכַתִּיב, (יִרְמִיָּה לֹא) וּבָאוּ וְרִנְנוּ בְּמִרוֹם צִיּוֹן וְגו'.

וּבְדִין (יִשְׁעִיָּה נט) וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְגו'. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פֿרשֿת שְׁלַח לָךְ

וַיֹּדְבֵר יי אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר, שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים וַיִּתְּנוּ
 אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו'. (במדבר יב) רַבִּי חֵיָא פִּתַּח,
 (איוב לח) הַמִּימִיד צוּיַת בְּקָר יִדְעָתָה שְׁחַר מְקוֹמוֹ. שְׁחַר
 בְּתִיב, ה"א אֶתְרַחֲקָא מִשְׁחַר. מָאי טַעְמָא. אֵלָּא אָמַר
 רַבִּי חֵיָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנָטִי עָרְב, וְשִׁמְשָׁא נָטִי לְמִיעַל,

לשון הקודש

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְגו'. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
 וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פֿרשֿת שְׁלַח לָךְ

וַיֹּדְבֵר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים
 וַיִּתְּנוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו'. רַבִּי חֵיָא פִּתַּח, (איוב
 לח) הַמִּימִיד צוּיַת בְּקָר יִדְעָתָה שְׁחַר מְקוֹמוֹ.
 כְּתוּב שְׁחַר, ה"א הִתְרַחֲקָה מִשְׁחַר. מָה
 הַטַּעַם? אֵלָּא אָמַר רַבִּי חֵיָא, בְּשַׁעֲתָה שְׁנוּטָה

לְהִתְפַּלֵּל יוֹתֵר, מִשּׁוּם שֶׁעַל שְׁלוֹ לא רָצָה
 לְהַטְרִיחַ יוֹתֵר לְמַלְךְ. בְּגַלָּל זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא רָצָה בְּכַבּוֹד מִשָּׁה. וּבְכָל מְקוֹם הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בְּכַבּוֹד הַצַּדִּיקִים יוֹתֵר עַל
 שְׁלוֹ. וְלַעֲתִיד לְבֹא עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְתַבַּע עֲלִבּוֹן יִשְׂרָאֵל מִעַמּוּם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
 וּמִזְלוֹת וּלְשִׁמְחָתָם בְּחֻדְוֹת צִיּוֹן, שְׂכֵתוֹב (יִרְמִיָּה
 לֹא) וּבָאוּ וְרִנְנוּ בְּמִרוֹם צִיּוֹן וְגו'. וְאִז (יִשְׁעִיָּה נט)